lenin

ekim devrimi üzerine

EKİM DEVRİMİ ÜZERİNE

teori

teori

TEORİ YAYINLARI : 5

Bu kitaptaki yazılar Editions du Progres tarafından **Appel au peuple** ve **Qu'est-ce quele pouvoir soviétique (1969)** adlarıyla basılan derlemelerden çevrilmiştir. Ocak 1976

TEORİ YAYINEVİ

Ankara Cad. Konak Han. No : 43 / 16
Cağaloğlu / İSTANBUL

EKİM DEVRİMİ ÜZERİNE

V. İ. LENİN

Çeviren : F. ÇALIŞIR

İÇİNDEKİLER

Halka Çağrı.
Rusya Merkez Yürütme Komitesinin 21 Kasım Toplantısına Sunulan Azletme Hakkı Üzerine Rapor.
Günümüzün Temel Görevi.
Sovyet Rusya İşçi, Köylü ve Kazak Milletvekilleri ve Kızıl Ordu Askerlerinin VI. Olağanüstü Kongresinde Devrimin Yıldönümü Hakkında Söylev.
Demokrasi ve Diktatörlük Hakkında.
Sovyet İktidarı Nedir?
Proletarya Diktatörlüğü Döneminde Ekonomi ve Politika.
Sovyet İktidarı ve Kadının Durumu.
Sovyet İktidarının İki Yılı.
Sovyet İktidarının İki Yılı. Bütün Rusya Merkez Yürütme Komitesi, Moskova Sovyeti İşçi ve Kızıl Ordu Temsilcileri, Sendikalar ve İşletme Komiteleri, Bütün Rusya Merkez Danışma Kurulu Ortak Oturumunda Ekim Devriminin İkinci Yıldönümü Nedeniyle Yapılan Konuşma.
Komintern'in I. Kongre Kapanış Konuşması.
Moskova Sovyeti İşçi, Köylü ve Kızıl Askerler Vekilleri, R. K. (b). P. Moskova Komitesi ve Moskova Sendikalar Konseyi Toplantısında Ekim Devriminin 3. Yıldönümü Hakkında Söylev.

Ekim Devriminin Dördüncü Yıldönümü İçin.
Ekim Devriminin Dördüncü Yıldönümü Dolayısıyla Prokhorov Manüfaktür İşçileri Toplantısında Verilen Söylev.
Khamovniki Bölgesi İşçileri, Kızıl Askerleri ve Gençlerinin Toplantısında Ekim Devriminin Dördüncü Yıldönümü Dolayısıyla Yapılan Konuşma.
Rus Devriminin Beş Yılı ve Dünya Devriminin Durumu.
Notlar.

İşçi, asker, köylü yoldaşlara, bütün emekçilere!

İşçi ve köylü devrimi, Petrograd'da, Kerenski (1) tarafından aldatılmış az sayıdaki kazakların son kalıntılarını da durdurup dağıttıktan sonra tamamen başarıya ulaşmıştır. Devrim Moskova'da da başarılmıştır. Petrograd'dan gelen birkaç kafilenin Moskova'ya varmasından önce, askeri öğrenciler ve diğer Kornilov (2) taraftarları, barış koşullarını, silâhsızlanmalarını ve Halkın Kurtuluşu Komitesinin (3) dağılması kararını imzalamışlardır.

Her gün, her dakika, cephe ve köylerden, siperlerdeki askerler ve taşradaki köylülerin büyük çoğunluğunun yeni hükümeti ve yeni hükümetin barış teklifi ile toprağın derhal köylüye teslim edilmesine ilişkin kararnamelerini desteklediklerine dair haberler gelmektedir. İşçi ve köylü devriminin zaferi sağlanmıştır, çünkü halkın büyük çoğunluğu devrimi desteklemektedir.

Şurası açıktır ki, büyük toprak sahipleri ve kapitalistler, yüksek devlet memrları ve burjuvaziye sıkıca bağlanmış memurlar, kısacası bütün zenginler ve onların safında yer alanlar yeni devrime bir düşman gözüyle bakmakta, kazanılan zafere karşı cephe almakta; bankaların çalışmasını durdurmakla tehdit etmekte, çeşitli kuruluşların işleyişini sabote etmekte ya da felce uğratmakta, devrimi türlü yollarla engellemekte, açık ya da gizlice frenlemektedirler. Her bilinçli işçi, bu tür bir direnme ile kaçınılmaz olarak karşı karşıya geleceğimizi çok iyi biliyordu; bütün bolşevik basını bunu birçok defa belirtmişti. Emekçi sınıflar bu direnme karşısında bir an bile yılmayacak, burjuvazi taraftarlarının grevleri ve tehditleri karşısında asla titremeyeceklerdir.

Halkın çoğunluğu bizimle beraberdir. Bütün dünyadaki emekçilerin ve ezilenlerin çoğunluğu bizimle beraberdir. Adaletin davası bizimle beraberdir. Zaferimiz kesindir.

Kapitalistlerin ve yüksek memurların direnmesi kırılacaktır. Bankaların ve kartellerin millileştirilmesi hakkında Devletin özel bir kanunu olmadan hiç kimsenin malları alınmayacaktır. Bu kanun hazırlanmaktadır. Hiç bir emekçi bir kuruş kaybetmeyecek, tam tersine yardım görecektir. En sıkı sayım ve denetim dışında, yerleşik vergilerin gizlenmeksizin alınması dışında hükümet başka bir tedbir düşünmemektedir.

Bu yasal talepler çevresinde halkın büyük çoğunluğu geçici işçi ve köylü hükümetiyle birleşmiştir.

Emekçi yoldaşlar! Unutmayın ki şu anda Devleti yöneten **sizlersiniz.** Eğer siz birleşmez ve **bütün Devlet işlerini kendi** ellerinize almazsanız size kimse yardım etmeyecektir. Sizin Sovyetleriniz, bundan böyle, bütün yetkilere, karar gücüne sahip organlar, Devlet iktidarının organlarıdırlar.

Sovyetlerinizin çevresinde birleşin. Onları güçlendirin. Bu temel esere hiç kimseyi beklemeden kendiniz katılın. En sağlam devrimci düzeni kurup, ayyaşlar, ayak takımı, karşı-devrimci askeri öğrenciler, Kornilov taraftarları ve başkalarından gelen anarşi girişimlerini acımadan ezin.

Üretimde en ciddi denetimi kurun ve gıda maddelerinin hesabını tutun. Üretimi sabote ederek (yıpratma, yavaşlatma, yıkıcı çalışma), buğday ve yiyecek stoklarını gizleyerek, gelen buğdayları geciktirerek, demiryolları, posta, telgraf, telefon örgütlerini bozarak halkın davasına saldırıda bulunmaya cesaret edenleri ya da ne biçimde olursa olsun, büyük barış davasına, toprağın köylülere verilmesine, üretim ve dağıtımda işçi denetiminin gerçekleşmesine direnme gösterenleri tutuklayıp devrimci halk mahkemesine teslim edin.

İşçi, asker, köylü yoldaşlar, emekçi yoldaşlar! **Bütün** iktidarı elinize alın ve onu Sovyetlerinize emanet edin. Toprağı, buğdayı, fabrikaları, aletleri, gıda maddelerini, taşıt araçlarını göz bebekleriniz gibi koruyun - bütün bunlar bundan böyle sizin malınız, bütün halkın malıdır.

Köylülerin çoğunluğuyla anlaşma içinde, işçi ve köylünün pratik deneyiminin belirttiği yolları izleyerek, onların onayı ile, en uygar ülkelerin işçi öncülerinin destekleyeceği, halklara sürekli barış getirecek ve onları her türlü baskı ve sömürüden kurtaracak olan sosyalizmin zaferine doğru adım adım ama kararlılıkla yürüyeceğiz.

V. Ulyanov (Lenin)
Halk Komserleri Konseyi Başkanı

Petrograd, 5 kasım 1917
Pravda No : 4 (akşam baskısı)
6 kasım 1917

RUSYA MERKEZ YÜRÜTME KOMİTESİNİN 21 KASIM TOPLANTISINA SUNULAN AZLETME HAKKI ÜZERİNE RAPOR

Yeni seçimler sorunu, demokratik ilkenin fiilen gerçekleştirilmesi sorunudur. Bütün ileri ülkelerde kabul edilmiştir —ve bu ilke uygulanmıştır— ki, yalnız seçilenler Devlet adına kanun yapma yetkisine sahiptir. Ama burjuvazi halka, seçilenleri Devlet makinesini işletmeye çağırma hakkını verirken, gerektiğinde milletvekillerini azletme hakkını, fiili denetim hakkını vermemiştir.

Bununla birlikte, azletme hakkı, tarihin bütün devrimci dönemlerinde, bütün yapısal değişmelerde dikkati çeken bir unsurdur.

Demokratik temsil, parlamenter bir rejimin işlediği her yerde vardır ve tanınır, ama bu hak halk için iki yılda bir oy vermeye indirgenmiştir; oysa milletvekillerini azledebilmek, çalışmalarını durdurabilmek için fiili tedbirler almak gibi demokratik haklara sahip olmayan bir halkın oylarıyla seçilenlerin, halkın ezilmesine katkıda bulundukları sık sık görülen bir durumdur.

İsviçre'nin bazı kantonları ya da bazı Ameri-

kan Devletlerinde olduğu gibi eski demokratik gelenekleri koruyan ülkelerde demokratik azletme hakkı yürürlükte kalmıştır.

Her büyük alt üst oluşta, halkın sadece mevcut kanunları düzene koymaya değil, yeni ihtiyaçlara uygun yeni kanunlar yaratmaya çağrıldığı açıktır. Bu nedenle Kurucu Meclisin (4) toplantıya çağrılmasının arifesinde yeni seçim kurallarını gözden geçirmek zorunludur.

Sovyetler bizzat işçiler tarafından, kendi enerjileri ve yaratıcı devrimci güçleriyle kurulmuştur; kitlelerin çıkarlarına olan sınırsız bağlılıklarının tek teminatı budur. Her köylü, temsilcilerini Sovyete gönderirken onları azledebilir de, ve işte Sovyetlerin gerçekten halkçı ruhu buradadır.

Bizde çeşitli partiler ardarda iktidara geçerler; son seferinde iktidarın bir partiden diğerine geçmesi oldukça fırtınalı bir devrim yoluyla olmuştur; oysa azletme hakkı olsaydı, bu iş için basit bir oylama yetecekti.

Özgürlük diyoruz. Önceleri, özgürlük denilen şey, burjuvazi için milyonları sayesinde halkı aldatma, bu sahtekârlıkla kendini kabul ettirme özgürlüğüydü. Böyle bir özgürlük ve burjuvaziyle kesinlikle ilişkimizi koparmış bulunuyoruz. Devlet baskı için kurulmuş bir kurumdur. Geçmişte bu, bütün halkın karşısında bir avuç zenginin yürüttüğü bir baskı idi. Biz, Devleti, halkın isteğini gerçekleştirmeye zorlayan bir kurum haline dönüştürmek istiyoruz. Baskıyı emekçilerin çıkarları için düzenlemek istiyoruz.

Halka Kurucu Meclis üyelerini azletme hakkını vermemek, halkın devrimci iradesini tanımamak ve haklarını ellerinden zorla almak demektir. Gerçekten, olabilecek en demokratik seçim şekli olan nisbi temsile dayanan seçimlerimiz vardır. Bu koşullarda azletme hakkını yerleştirmek bazı güçlükler çıkaracaktır, ama bunlar tamamen teknik güçlüklerdir ve kolayca yenilebilirler. Herşeye rağmen nisbi temsil ve azletme hakkı arasında bir çelişme söz konusu değildir.

Halk, kişilere değil, partiye oy verir, Rusya'da partiler çoktur ve halkın gözünde herbirinin belli bir siyasal çehresi vardır. Ve eğer azletme hakkı öngörülmemişse, bir parti içindeki her anlaşmazlık kargaşalık doğurur. Sosyalist - devrimci partinin (5) büyük bir etkisi vardı. Ama listelerin açıklanmasından sonra bir anlaşmazlık çıktı ortaya. Ne listeleri değiştirmek, ne de Kurucu Meclisi ertelemek mümkün değildi. Gerçekte, artık varolmayan bir partiye oy vermiştir halk. İkinci köylü kongresinin, sol kongresinin kanıtladığı da budur. Köylülük kişiler tarafından değil, bu partinin içindeki anlaşmazlık tarafından aldatılmıştır. Böyle bir durum bir düzetme gerektirmektedir. Derhal, doğrudan demokratik ilkenin uygulanması, yani azletme hakkının kurulması gerekmektedir.

Seçimlerin düzensiz olmasından çekinilmelidir. Buna karşılık kitlelerin 1905 ve 1917 devrimlerinin kıyaslanmasıyla kanıtlanan yüksek bilinç düzeyi hesaba katılınca, yeni seçimlere başvurma

hakkının ilân edilmesinde çekinilecek hiç bir şey yoktur.

Sovyet'in uzman bir organ olduğu söylendi halka, o buna inandı ve bunu bir gerçek haline getirdi. Bu demokratik yolu sürdürmek ve azletme hakkını yerleştirmek gerekir.

Devlet fikrini, baskı fikrini somutlaştıran Sovyetlere azletme hakkı tanınmalıdır. O zaman iktidarın bir partiden diğerine geçişi, barış içinde, yalnız yeni seçimlerle gerçekleşebilir.

4. Aralık 1917
«Pravda» no : 196 5 aralık (22 kasım) 1917
ve «Soldatskaya Pravda» no : 87, 24 kasım 1917.

GÜNÜMÜZÜN TEMEL GÖREVİ

Sefilsin, Bolluk İçindesin,
Güçlüsün, İktidarsızsın,
Rusya Ana! (6)

Günümüzde insanlık tarihi en büyük, en güç, hiç abartmasız evrensel kurtarıcı olarak nitelenebilecek, çok önemli bir dönemeçtedir. Bugünkü dönemeç savaştan barışa; yani büyük haydutların soygun ganimetini yeni bir biçimde paylaşabilmek için saldırganların ölüme yolladığı milyonlarca emekçi ve işçi savaşından; sermaye boyunduruğundan kurtulmak için ezilenlerin ezene karşı yaptığı savaşa; acı, işkence, açlık, barbarlık ortamından sosyalist toplumun parlak geleceği, genel refah ve sürekli bir barışa doğru bir dönemeçtir. Köhne dünyanın çatırdayıp yıkıldığı, bunun yanı sıra akla gelmeyecek acılar içinde yeni bir dünyanın doğduğu bu hızlı dönemecin en baş döndürücü noktalarında aldatıcı sözlerle, bazan çok acı olan gerçekten, kaçmağa çalışanlar, kafası bula-

nanlar, umutsuzluğa kapılanların olması şaşırtıcı değildir.

Emperyalizmden sosyalist devrime dönen Rusya, tarihdeki yön değiştirmelerin en çabuğunu açık seçik görmüş, bunu çok acı bir biçimde yaşamıştır. Birkaç günde en eski, en güçlü, kan dökücü ve vahşi monarşilerden birini yıktık. Başka ülkelerin yıllar harcamak zorunda kaldığı burjuvazi ile uzlaşma, küçük burjuva hayallerini yıkma aşamalarını birkaç ayda geçtik. Birkaç haftada burjuvaziyi yıktıktan sonra onun iç savaştaki direnciyle karşılaştık. Bolşevizmin zaferiyle büyük ülkemizi bir uçtan bir uca kat ettik. Burjuvazi ve çarlık tarafından ezilen işçi kitlesinin alt tabakalarını bağımsız bir hayata ve özgürlüğe kavuşturduk. En iyi parlementer burjuva cumhuriyetleriyle karşılaştırılamayacak kadar üstün ve demokratik olan yeni devlet türünü: Sovyetler Cumhuriyetini kurup sağlamlaştırdık. Yoksul köylülerin desteklediği proletarya diktatörlüğünü kurup geniş sosyalist değişimlere giriştik. Bir çok ülkenin milyonlarca işçisinde kendi güçlerine inanç sağlayıp coşkunluk ateşini yaktık. Her tarafa enternasyonal işçi devrimi için çağrı yaptık. Emperyalist saldırganlara meydan okuduk.

Silâhsız olduğumuz sırada yırtıcı bir emperyalist bize saldırıp birkaç günde yendi. Bizi inanılmayacak ve küçültücü bir barış imzalamağa zorladı. (7). Kısa süre için bile olsa emperyalist savaşın baskısından kendimizi kurtarmaya cesaret etmenin bedeliydi bu barış. Saldırgan, Rusya'yı

kendi ülkesinde işçi devrimine yaptığı gibi çılgınca ezip parçaladı.

Bir «Tilsit» barış anlaşması imzalamak zorunda kaldık. Kendimizi aldatmayalım. Acı gerçeğe doğrudan, dolambaçsız bakmak cesaretini gösterelim. Bugün bizi içine düşürdükleri yenilgi, bozgun, tutsaklık ve küçültücülük ortamını enine boyuna ölçmek gerekir. Durumumuzun bilincine vardıktan sonra boyunduruktan kurtulma ve bağımsızlığa geçiş isteğimiz, her ne pahasına olursa olsun Rusya'nın sefil ve güçsüz olmayı bırakıp sözün tam anlamıyla zengin ve güçlü olmasındaki kesin kararımız, çelik gibi sağlamlaşacaktır.

Bu gerçekleşebilir de, çünkü elimizde bol olmasa da herkese yetecek kadar gelir sağlayacak hayli alan ve doğal zenginlikler kalmıştır. Gereken vardır: doğal zenginlikler, insan gücü rezervleri ve gerçekten güçlü ve zengin bir Rusya yaratmak için halkın yaratıcı dehasıyla büyük bir devrimin görkemli atılımı.

Eğer Rusya cesaretsizliği, boş lafları bırakır, dişini sıkıp bütün güçlerini birleştirir ve kurtuluşun **yalnızca** bağlandığımız enternasyonal sosyalist devrim yolunda olduğunu anlarsa bunlar gerçekleşir. Yenilgilerden yılmadan bu yolda dayanmak, tek tek sosyalist toplumun sağlam temellerini atmak, bir disiplin kurmağa aralıksız çalışmak, her zaman ve her yerde örgütlenmeyi düzeni, pratik zekâyı, bütün halk güçlerinin uyumlu işbirliğini, üretimin genel sayım ve kontrolunu ve kazançların dağılımını güçlendirmek. İşte askerî ve sosyalist gücün yaratılmasına giden yol budur.

Ağır bir yenilgiye uğradığında telâş ya da umutsuzluğa düşmek gerçek bir sosyaliste yakışmaz. Çıkış yolumuz olmadığı ve bizim için «şerefsiz ölümle» (Polonyalı soyluların görüş açısına göre şerefsizce) umutsuz bir kavgada «şerefli» ölümden birini seçmekten başka bir şey kalmadığı doğru değildir. «Tilsit» barışını imzalayarak ideallerimize ve dostlarımıza ihanet ettiğimiz yalandır. Ne bir şeye ne de bir kimseye ihanet etmedik. Hiç bir yalanı gizlemedik. Elimizdeki bütün olanaklarla, denetimimiz altındaki her şeyle felâketteki bir dost ya da yoldaşın yardımına gitmeyi red etmedik. Paniğe kapılmış ve yenilmiş ordu kalıntılarını ülkenin içine çeken ve son çare olarak da bu çekilmeyi sert ve küçük düşürücü bir barış imzalayarak koruyan komutan düşman tarafından sarıldığı için yardım götüremediği ordu birliklerine ihanet etmemiştir.. Bu komutan kurtarılabilecek olanı kurtarmak, maceraya atılmayı reddetmek, halkın gözünden acı gerçeği saklamadan, «zaman kazanmak için geri çekilerek» güçlerini toplamak, dinlendirmek, morali bozulan ve dağılmaya başlayan orduyu kendine getirmek için çok küçük bir ara verme fırsatından yararlanmakla görevini yapmıştır.

Bir «Tilsit» anlaşması imzaladık. 1807'de I. Napolyon Prusya'ya Tilsit barışını kabul ettirdiğinde bütün Alman ordularını yenmiş, başkenti ve bütün büyük kentleri işgal etmiş, yenikleri başka vurgun savaşları yapmak için kendisine yardımcı güçler bulmağa zorlamış, Almanya'yı, bazı Alman devletleriyle diğerlerine karşı anlaşmalar yaparak

bölmüştü. Buna karşın, böyle bir barıştan sonra da Alman halkı iyi dayandı, güçlerini birleştirip kalkınmayı, özgürlük ve bağımsızlık hakkını almayı bildi.

Düşünmek isteyen ve düşünebilen herkese Tilsit barışı örneği (bu dönemde Almanya'ya zorla kabul ettirilen bir çok sert ve aşağılatıcı anlaşmalardan sadece biriydi bu) şartları ne olursa olsun insafsız bir barışın bir yıkım, oysa savaşın şeref ve kurtuluşa çıkan tek yol olduğu hakkındaki düşüncenin çocukca saflığını açıkça göstermektedir. Tarihte, barışın yeni savaşlara güç toplamak için bir ara olduğunu savaş dönemleri göstermiştir. Tilsit barışı Almanya için küçültücü bir durumdu. Fakat aynı zamanda büyük bir ulusal atılım dönemecini belirliyordu. O dönemde tarihsel durum bu atılım için bir **burjuva** devleti kurdurabiliyordu. O zamanlar, yüz yılı aşkın bir süre önce, işçi ve köylü kitleleri uyuklarken bir avuç soylu ve bazı aydın burjuva toplulukları tarihi yaratıyorlardı. O sıralar bu nedenle tarih kaplumbağa hızı ile ilerliyordu. Ama şimdi kapitalizm, genel olarak kültürü ve özellikle büyük kitlelerin kültürünü doruğa çıkardı. Savaş, anlatılmaz acı ve korkunçluğu ile insanları sarsıp uyandırdı, artık bir lokomotif hızıyla akan tarihi canlandırdı. Bugün milyonlarca ve milyonlarca insan tarihini kendisi yapıyor. Kapitalizmin gelişmesi sosyalizmi getirdi.

Bu nedenle eğer Rusya bugün bir «Tilsit» anlaşmasından ülkenin kurtuluşu için büyük bir savaşa, ulusal bir atılıma gidiyorsa, ki hiç kuşkusuz

burası böyle, bu atılıma açılan yol Burjuva devletine giden değil, enternasyonal sosyalist devrime gidendir. 25 Ekim 1917'den beri ulusal savunmanın taraftarıyız. «Anavatanın savunmasından» yanayız ama vatanın kurtuluşu için yaptığımız savaş, sosyalist bir vatan için savaştır, vatan olarak sosyalizm içindir, sosyalist ordusunun müfrezesi olarak Sovyetler Cumhuriyeti içindir. «Kahrolsun Almanya», sıradan yurtseverin yani burjuvanın sloganıydı ve öyle kalmakta. Bizler «Kahrolsun saldırgan emperyalistler, kahrolsun kapitalizm, kapitalizme ölüm!» ve «Almanı örnek al! Alman işçileriyle kardeşlik birliğine bağlı ol. Bize yardıma gecikiyorlar. Öyle ise zaman kazanalım, bekleyelim onları, yardımımıza geleceklerdir.» diyeceğiz.

Evet «Almanı örnek al!» Tarih dönüşler ve zikzaklar yapıyor. Bugün yırtıcı emperyalizmin yanı sıra disiplin, örgütlenme, uygar endüstri temelinde uyumlu işbirliği, en etkin sayım ve kontrolda ileride olan Almandır.

Oysa bizde noksan olan budur. Öğrenmemiz gereken budur. Büyük devrimimizin parlak bir başlangıç ve güç sınamalardan geçerek kesin zafere gelebilmek için gereksindiği budur. Sovyet Sosyalist Rusya Cumhuriyetinin sefalet ve güçsüzlükten kurtulması ve hep güçlü ve zengin olması için gerekli olan şey budur.

11. Mart. 191
«Rusya Merkez Yürütme Komitesi İzvestia'sı» no : 46
12 mart 1918
İmza : N. Lenin

SOVYET RUSYA İŞÇİ, KÖYLÜ, KAZAK MİLLETVEKİLLERİ VE KIZILORDU ASKERLERİNİN VI: OLAĞANÜSTÜ KONGRESİNDE DEVRİMİN YILDÖNÜMÜ HAKKINDA SÖYLEV

(Yoldaş Lenin candan alkışlarla selâmlanır. Herkes ayağa kalkar).

Yoldaşlar, uluslararası işçi hareketinin en yüce olayların tamamlandığını gördüğü, işçi sınıfı ve çalışan kitlelerin en karamsarları ve güç inananları için bile dünya savaşının eski hükümet ve egemen sınıfın yaptığı anlaşmalarla ya da şiddet eylemleri ile tamamlanmayacağının açık olduğu bir sırada devrimimizin yıldönümünü kutluyoruz; savaş yalnız Rusya'yı değil tüm dünyayı, evrensel proletarya devrimine, dünyayı kana bulayan sermayeye karşı işçilerin zaferine doğru götürüyor ve Alman emperyalizminin bütün şiddet ve vahşetinden sonra İngiliz-Fransız emperyalizmi de Avusturya-Almanya desteği ile aynı politikayı uyguluyor.

Devrimin yıldönümünü kutladığımız bugün geride bıraktığımız yola bir göz atmak uygun olur. Devrimimize, gelecek işçi devrimlerinden hiç birinin karşılaşmayacağı, son derece güç koşullarda başlamak zorunda kaldık. Bu nedenle geçtiğimiz yola bir göz atmak, bu sürede nereye geldiğimizi görmek ve bu yıl temel ve gerçek işimize, büyük ve kesin işimize ne ölçüde hazırlandığımızı görmek özel bir önem taşır. Evrensel proleter ve sosyalist ordusunun müfrezelerinden bir bölümü, bir birliği olmak zorundayız. Eğer dünya savaşının doğurduğu devrime başlamak zorunda kaldıysak bunu hiç de Rus proletaryasının değerinden ya da diğerlerinden ileride oluşu yüzünden yapmadığımızı aklımızdan çıkarmadık. Tersine sadece özel bir zayıflık, kapitalizmin, askeri ve stratejik durumların geri kalmışlığı ve zorlayıcılığı nedeniyle diğerlerinin ayaklanıp harekete geçmelerini beklemeden biz onların başına geçmek zorunda kaldık. Gelmekte olan devrimde bizi bekleyen savaşlara ne ölçüde hazırlandığımızı öğrenmek için bir bilanço yapıyoruz.

Evet yoldaşlar bu yıl boyunca büyük bir düzeyde ne yaptığımızı kendi kendimize sorarsak, şunu gerçekleştirdiğimizi söylemek zorundayız: ülkenin bütün kaynaklarının sahibi olan işçi denetimine (işçi sınıfının ilk atılımı), sanayinin işçi yönetiminde örgütlenmesine giriştik; köylülerin toprak için genel mücadeleyi toprak ağalarına karşı giriştikleri ulus düzeyinde demokratik burjuva niteliğindeki mücadeleyi o biçime soktuk ki, en çok çalışıp sömürülen köydeki proleter ve yarı pro-

leterler diğerlerinden ayrıldılar ve yeni bir hayat kurmağa başladılar. Köylerin en çok ezilen kesimi, burjuvaziye, özellikle kendi kırsal burjuvazisi «kulak»lara karşı amansız bir savaşa girişti.

Öte yandan yoldaş Sverdlov'un kongreyi açarken doğru olarak belirttiği gibi Sovyet örgütlenmesinin ilk adımlarından sonra görüyoruz ki Rusya'da bütün işçi ve ezilenlerin uzun savaş deneyini temel almış örgütlenmenin sağlam olarak kurulup, Sovyet anayasasının tamamlayıcı bölümünü oluşturmamış en küçük bir köşesi bile yoktur.

Ezilenler kitlesinde yalnızca kin değil aynı zamanda tiksinme, korkunç bir yorgunluk ve bıkkınlık bırakan ve devrime en güç dönemi getiren dört yıllık savaştan sonra Avusturya ve Alman emperyalist darbeleri karşısında kendimizi savunmakta yoksunluk, bugün Kızıl Ordumuz var. Ve daha da önemlisi Ekim'de bu yılın başında olduğu gibi çok sıkıntısını çektiğimiz dünyanın dışına atılmışlıktan kurtulduk: tek ama sağlam müttefiğimiz (bütün ülkelerin işçi ve ezilenleri) ayaklandı. Emperyalist savaşa karşı çıkan Liebknecht ve Adler gibi cesur ve kahramanca atılımlarını uzun süre zindanda ödeyen liderler artık özgürler. Çünkü günden güne değil saatten saate büyüyen Berlin ve Viyana işçi devrimleri onların özgürlüklerini sağladı. Yalnız kalmak yerine uluslararası müttefiklerinizle el ele, omuz omuzayız. İşte bu yıl kazandığımız en önemli başarı budur. Bu arada, şu geçiş dönemi üzerinde biraz durmam gerektiğini sanıyorum.

Yoldaşlar, başlangıçta sloganımız işçi deneti-

miydi. Kerenski hükümetinin verdiği söze rağmen başkentin ülke üretimini gitgide çökerterek engellemeyi sürdürdüğünü söylüyorduk. Bugün felakete gidildiğini ve her sosyalist işçi hükümeti için zorunlu ilk tedbirin işçi denetimi olması gerektiğini görüyoruz. Sosyalizmi bütün sanayide hemen başlatmadık. Çünkü sosyalizm ancak işçi sınıfının yönetmeyi öğrendiği, işçi kitlelerinin otoritelerini sağlamlaştırdığı gün kurulup yaşayabilir. Yoksa sosyalizm masum bir istek olur sadece. Bu nedenle yetkin olmayan, çelişkili bir tedbir olduğunu bilerek işçi denetimini getirdik, ama sömüreni olmayan, sömürene karşı olan bir ülkede sanayinin muhteşem gelişimine işçilerin kendilerini sunması gerekir; ve yoldaşlar bu eserde dolaylı hatta dolaysız yer alan, eski kapitalist yönetimin eziciliği ve korkunçluğunu bilen kişiler çok şeyler öğrenmişlerdir. Az şey elde ettiğimizi biliyoruz. İşçi sınıfının önüne bir çok engellerin dikildiği en geri kalmış, en çok acı çekmiş bu ülkede bu sınıfın sanayiyi yönetmek için uzun bir süreye ihtiyacı olduğunu biliyoruz. Bizim gözümüzde en önemli ve en değerli olan, işçilerin bu yönetimi ellerine alması ve sanayinin ana dallarında karışık, bölünmüş, noksan olmak zorunda kalan işçi denetiminin yerini bütün ülke düzeyinde, sanayide işçi yönetimine bırakmasıdır.

Sendikaların durumu değişti. Şimdi en önemli görevleri; halka ulusal, toplumsal, sömürüsüz bir ekonomi kurma yolunda yardım etmek yerine, insanlığın birikimi, bilim hazinesinin ürünü olan bilgi ve yüksek eğitimlerini sosyalizmi yıkmada kul-

lanan aydınlardan kurtarıp, kapitalizmden yıkılmış bir sanayiyi devr alan bütün yönetim kurullarına, merkez örgütlerine yeni örgütlere üyelerini sokmaktır. Bu aydınlar bilgiden yararlanmayı, yönetim görevine koşan ve hazırlıksız işçileri huzursuz etmek için tekerleğe çomak sokmak olarak görüyorlardı; ama en önemli engelin aşıldığını söyleyebiliriz. Burjuvazinin çevresinde dolanan yaltakçıların giriştikleri sabotaj yok edildi. Önemli engellere rağmen işçiler sosyalizmin temelini atan kesin atılımı yapmayı başardılar. Hiç abartmıyor ve gerçeği söylemekten korkmuyoruz. Evet varılacak hedef göz önüne alındığında yaptığımız azdır ama temellerin sağlamlaştırılması açısından bakıldığında çok şey yaptık. Sosyalizmin ve temelinin geniş kitlelerde bilinçle kurulmasından sözedildiğinde, bunların broşürlerinin alınıp okunduğu sanılmamalıdır. Burada bilinç, halkın büyük bir işi özel bir enerjiyle, kendi başına onları zorluğa alıştıran binlerce hatayı toplayıp, her birinin acısını çekerek, bugün gerçekleşmiş olan sanayi yönetim örgütlenmesinde güçlenmesi ve sağlam temellere oturmasıdır. Halk kitleleri bunu iyi gerçekleştirdi. Bundan böyle bu eser aynı biçimde yapılmayacak. Şimdi yalnız önderler, öncü işçiler değil, bütün işçi kitlesi sosyalizmi kendilerinin kurduklarını bilerek temelleri attılar ve ülke içinde hiçbir güç bu görevi sonuna dek götürmelerine engel olamayacaktır.

Eğer sanayide böylesine büyük güçlüklerle karşılaştıysak, işçi denetiminden işçi yönetimine

geçmek zorunda kaldıysak da daha geri köylerde yapmamız gereken hazırlık çalışması çok daha güçtü. Köydeki hayatı gören, köylülerle ilişkisi olan bir kimse kentlerdeki Ekim devriminin ancak 1918 yazı ve sonbaharında köylerde gerçek bir «Ekim Devrimi» olduğunu söyleyecektir. Yoldaşlar, Petrograd proletaryası ve garnizon askerleri büyük güçlüklerle karşılaşacağını, daha yavaş ilerlemek gerektiğini, ortak toprak işlemeyi kararname ve yasalar çıkararak kurmayı denemenin büyük bir budalalık olacağını, küçük bir bilinçli köylü grubunun bunu onaylayacağını ancak büyük çoğunluğun benimsemeyeceğini çok iyi biliyorlardı. Bu nedenle ancak devrimin gelişmesi için en gerekli olanların sınırları içinde kaldık : kesin olarak kitlelerin gelişiminin önüne geçmemek ve onların kendi savaşlarından, öz deneylerinden, ileri bir hareketin doğmasını beklemek. Ekim'de yalnızca köylünün ezeli düşmanı olan toprak ağalarını hemen ortadan kaldırmakla yetindik. Bu köylülerin genel savaşıydı. Köylülükte proletarya, yarı proletarya, en yoksul kesim ve burjuvazi arasında kesin ayırım yoktu. Sosyalistler olarak biz bu kavgasız, sosyalizmin olmayacağını biliyorduk ama bizim bunu bilmemizin yetmediğini, bu kesinliğin milyonlarca insan tarafından progapanda ile değil kişisel deneyle kazanılması gerektiğini de, biliyorduk. Bu nedenle köylülerin devrimi bütün olarak yalnızca topraktan eşit olarak yararlanma ilkeleri üzerine kurulmuş olarak gördükleri andan itibaren 26 ekim 1917 tarihli bildirimizle köylü kararnamesi-

ni * temel olarak aldığımızı açıkladık.

Bu buyruğun düşüncemize uymadığını, bunun komünizm olmadığını açıkca söyledik ama köylülere yalnız bizim programımıza uyan şeyleri de zorla kabul ettirmedik. Onlarla birlikte iş arkadaşları gibi yürüyeceğimizi, bildirdik devrimin akışının onları da bizimle aynı yere getireceğine inandık ve bugün gördüğümüz köylü hareketi doğdu. Tarım reformu, düşüncelerimize uymadığını açıkça söyleyerek bizim de onayladığımız şu toprak kamulaştırmasıyla başladı. Büyük bir çoğunluğun topraktan eşit olarak yararlanma fikrini paylaştığını bilerek ve köylülerin kendilerine hiç bir şeyi zorla kabul ettirmeden ileriye gitmeleri için bu aşamaya kendi kendilerine gelmesini beklerken gerçekleştirdik bu reformu. Beklememiz başarı ile sonuçlandı ve güçlerimizi hazırlamasını bildik.

O zaman kabul ettiğimiz yasa varlıklı köylüyü yoksul köylüyle birleştiren genel demokrasi ilkelerine dayanıyordu. Toprak ağasına karşı kin, genel eşitlik kavramı, tartışmasız eski monarşik düzene karşı yöneltilmiş devrimci bir kavramdı; bu yasadan sonra köylüler içinde bir farklılaşmaya geçmek zorundaydık. Toprak kamulaştırması yasasını yayımladık. Bu yasa bizler ve bolşevik fikirleri paylaşmayanlar tarafından oy birliği ile kabul edildi. Toprağa kim sahip olmalıdır sorusunu çözümlemek için önceliği tarımsal komünlere ver-

(*) Bkz. V.I. Lenin, Eserler; Paris - Moskova, c. 28, ss. 266 - 268.

dik. 1917 ekiminde durumun aynı olmadığını çok iyi bilerek tarımın sosyalist ilkelere göre gelişme yolunu açık bıraktık. Hazırlık çalışmamız sayesinde tarihsel bir değeri olan, en demokratik cumhuriyetçi devletlerden hiç birinin henüz başaramadığı dev bir adım attık. Bu yaz boyunca bu adım, en uzak Rus köylerinde bile, bütün köylü kitlesi tarafından atılmıştır. Gıda dağılımının bozukluğu, açlıkla karşılaştığımızda, geçmişin mirasından ve allahın belâsı dört yıl savaşı nedeniyle en zengin buğday bölgesi iç savaş ve karşı-devrimle bizden koparılıp bu durum uç noktasına gelerek açlık kentleri tehdit ettiğinde iktidarımızın en sadık ve en sağlam desteği olan kentlerin ve sanayi merkezlerinin öncü işçileri sıra sıra tarlalara gittiler. İftiracılar işçilerin oralara silahlı bir savaş başlatmak için gittiğini söylediler. Bu iftira olaylarla yalanlanmıştır. İşçiler halkın açlıktan öldüğü bir sırada buğday istifciliği ile inanılmaz servetler kazanan köydeki sömürücü kulaklara karşı hemen harekete geçti. Kırsal kesimdeki nüfusun çoğunluğunu oluşturan yoksul emekçilere yardıma gittiler ve bu yardım boşa gitmesin diye kardeşlik elini uzatmaları, hazırlığın kitlelere ulaşması temmuz krizin de «kulak» ların başkaldırmaları bütün Rusya'yı sardığında kendini gösterdi. Temmuz krizi sömürülen köy emekçilerinin kent proletaryası ile yan yana genel bir başkaldırmayla sonuçlandı. (8) Bugün yoldaş Zinoviev telefonla bana Petrograd'daki yoksul köylülerin bölgesel kongresinde 18000 kişi olduğunu, toplantının heyecan ve coşku içinde geçtiğini söyledi. Rusya'da olaylar ge-

lişip somut bir biçim aldıkça, baş kaldırıp, «kulak»-lara karşı savaşın deneyini kendi kendilerine yaptıktan sonra kentlerin beslenmesini garanti altına almak, kırsal bölgenin yaşaması için gerekli malların değişimini sağlamak için kırsal burjuvaziyle, kulak'-larla birlik olmamaları gerektiğini gördüler. Ayrı ayrı örgütlenmeleri gerekir. Ve herşeye rağmen köyde sosyalist devrimle ilk ve en önemli engeli aştık. Ekim'de bunu yapamazdık. Kitlelere ne zaman gideceğimizi anladık ve işte şimdi elde ettiğimiz: sosyalist devrim köyde başladı ve zenginler, kulak'lar eğer buğday istifciliği yaparlarsa olacak olayları başka, yeni bir açıdan göz önünde tutuyorlar, ve bunun bilinmediği tek bir ücra köşe bile yoktur.

Yoksul köylülerin önderleri kent işçilerinin çevresinde birleşerek gerçekten sosyalist kuruluşun kesin ve sağlam temellerini attıkları kırsal işletme işte önümüzde. Kasabalarda sosyalist kuruluş ancak bugün başlayabilir. Eski rejimın cahil ve gerici çerçevesi içinde basit ve ilkel olan insan kültürü ile olanaksızlaşan toprağın geniş olarak ortak işletilmesini kendi kendine örgütlemeye uğraşan, bilim ve tekniğin katkısını çoğaltmaya çalışan işletmeler ve Sovyetler ancak bugün oluşuyorlar. Bu alandaki iş, sanayidekinden çok daha güçtür. Komitelerimiz ve yerel sovyetler tarafından birçok hata yapılmıştır. Yapılan her hata bir ders olmuştur. Hatalar kuruluş işi karşısında bilinçli bir tutumu olan kitlelerce yapılıyorsa kuşkulanmıyoruz, çünkü bizim için önemli olan kişisel deney ve kişisel eylemdir.

Bizi kısa sürede köyde sosyalizme ulaştıran bu büyük dönemeç savaşın başarıya ulaştığını gösteriyor. Kızıl ordunun en çarpıcı biçimde ortaya koyduğu şey budur. Emperyalist dünya savaşı sırasında halk kitlelerinin dayanamıyacağı anda Rusya'nın ne halde olduğunu, durumumuzu biliyorsunuz. Umutsuz bir durumda olduğumuzu biliyorduk. İşçi kitlesine bütün gerçeği açıkça söyledik. Aldanmanın temel aracı olan bir politikanın ürünü bütün gizli emperyalist anlaşmaları bozduk. Bu aldatma politikası emperyalist burjuvazinin en ileri demokratik cumhuriyeti olan Amerika'da bugün kitleleri her zamankinden çok yanıltıp, istediği gibi yönetmektedir. Savaşın emperyalist karakteri kerkes tarafından anlaşıldığında burjuvazinin dış politikasıyla ilişkisini kesen tek ülke Sovyet Rusya Cumhuriyetiydi. Gizli anlaşmaları bozup yoldaş Troçki'nin ağzından dünyanın bütün ülkelerine şöyle seslendik: bu savaşa ilhaksız, tazminatsız demokratik olarak son vermeniz için size çağırıda bulunuyor ve açıkça, gururla, acı ama gene de gerçek olan bir şeyi söylüyoruz, bu savaşı sona erdirmek için burjuva hükümetlerine karşı devrim gereklidir. Çağrımıza katılan olmadı. Bütün bunları inanılmayacak derecede sert ve korkunç bir barışla, zorla kabul ettirilerek bir çok sempatizanımız arasında umutsuzluk ve eziklik yaratan Brest-Litovsk anlaşmasıyla ödedik. Çünkü yalnızdık. Ama ödevimizi yaptık, «İşte savaşın hedefi!» diyen ilk bizlerdik. Ve eğer Alman emperyalizminin çığı üzerimize düştüyse, bu, işçilerimizin ve köylülerimizin sağlam olarak

örgütlenmesi için uzun bir süre gerekmesi nedeniyleydi. O zamanlar ordumuz yoktu. Emperyalistlerin düzensiz, eski, askerleri ilgilendirmeyen amaçlar uğruna savaşa itilmiş ordusu vardı elimizde. İşte bu sırada acı bir emperyalist savaşın yorgunluğundan kurtulmak ve yeni bir savaşın başlayacağı bilincine varmak gibi çetin deneyler dönemiyle karşılaşmak zorunda kaldık. Savaşa sosyalist devrimimizi korumak için giriştik demek hakkımızdır. Milyonlarca insanın bunu kendi deneyleriyle anlamaları gerekiyordu. Bunun için aylar gerekti. Bu bilinç uzun ve güç bir yoldaydı. Ama bu yaz herkes için açıkca belli oldu ki bu yol açılmıştır. Halk kitlesinin oluşturduğu, dört yıllık kanlı kıyımdan sonra kendini feda eden ordunun Sovyetler Cumhuriyetini savunmak için yeniden savaşa gitmesi, ülkemizde, savaşa gidenlerin umutsuzluk ve yorgunluğunun yerini kendi öz çıkarları, Sovyet işçi ve köylüleri, sosyalist cumhuriyet için bilinçle ölüme yürümeleri aldı. Yapılan şey budur.

Bu yaz Çekoslavakya'da elde ettiğimiz, bize bildirilen, büyük çaptaki zaferler (9) bir dönüşümün gerçekleştiğini, dört yıllık kanlı savaşlardan sonra kitlelerin bilinçli sosyalist örgütlenmesini gösteriyor. Bu iş tamamlanmıştır. Bu bilinç kitleleri tümüyle sarmıştır. Milyonlarca insan güç bir iş yaptıklarını anlamışlardır. Bu anda bizden çok daha güçlü, Sovyet iktidarının tehlikesini anlamış ve onu ezmek arzusu ile yanan emperyalist askerlerle çevrili bulunuyoruz, bizden şimdiki halde da-

ha güçlü oldukları gerçeğini saklamadığımıza rağmen umutsuzloğa kapılmıyoruz; bunun güvencesi de güç iş yaptıklarını anlayan milyonlarca insandır.

Büyüdüğümüzü, Sovyet Cumhuriyetinin büyüdüğünü söylüyoruz. Proleter devrimin, gücü emperyalistlerin yaklaşmasından daha çabuk büyümektedir. Yalnız Rus sosyalist devriminin çıkarlarını savunmaktan değil dünya sosyalist devriminin savunmasını da birlikte yürüttüğümüzden umutla doluyuz. Zafer umutlarımız daha çabuk büyüyor çünkü işçilerimizin bilinci gelişmektedir. Geçen yılın ekiminde Sovyet örgütlenmesi neydi? Daha ilk adımlarını atmıştı. Onu düzenleyemiyor, bugünkü yapısını veremiyorduk ama şimdi Sovyet anayasamız var. Temmuz'da yürürlüğe girmiş bu anayasanın sıradan bir komisyon tarafından hazırlanmadığını, başka anayasalardan alınmadığını, hukukçular tarafından yazılmadığını biliyoruz. Bizimki gibi bir anayasa dünyada hiç olmadı. Savaş deneyini ve proletarya örgütlenmesini, yurt içindeki ve dışındaki bütün sömürgecilere karşı korumaktadır bu anayasa. Savaşımızdan yığınla deneyler edindik. (Alkışlar, Edindiğimiz bu deney örgütlenmiş işçilerin burjuvaziye ayrıcalıklar vermeden, ordusuz, memur sınıfsız Sovyet İktidarını yarattıklarını ve fabrikalarda yeni yapının temellerini attıklarını bizlere göstermiştir. Sovyet anayasasının yürürlüğe girmesi için gerekli güçleri kendimize çekerek işe sokuyoruz. Bu nedenle işimizi iyi sonuçlandırmaya yardım edecek çalışmaya alıştırmak zorunda olduğumuz genç köylü kadrosu hazırdır.

Bugün üstünde durmak istediğim son konu uluslararası durumdur. Diğer uluslardan olan yoldaşlarımızla omuz omuzayız ve eminiz ki, şimdi onlar da kararlılık ve enerji ile proleter devriminin kendileriyle uluslararası devrime kadar uyum içinde yürüyeceği kanısındalar.

Devrim uluslararası bir önem kazandıkça, bütün dünyadaki emperyalistler zoraki ittifaklarını güçlendiriyorlar. 1917 Ekiminde, hiç dikkate değmeyen bir tuhaflık gibi bakıyorlardı cumhuriyetimize: şubatta, hesaba katılmasına gerek olmayan bir sosyalist deney olarak görüyorlardı. Ama cumhuriyetin ordusu büyüdü, sağlamlaştı: en güç meseleyi, sosyalist Kızıl ordunun yaratılması meselesini çözdü. Devrimimizin gelişmesi ve başarılarıyla bütün Ülkelerdeki emperyalistlerin çılgınca nefret ve direnişleri büyüdü, öyle ki büyük çığlıklarla Wilheln'in düşmanları olduklarını ilân eden İngiliz-Fransız kapitalistleri Sovyet Sosyalist Cumhuriyetini ezmeye yönelik mücadelede aynı Wilheln ile birleşmeye hazırdırlar, çünkü bu cumhuriyetin bir tuhaflık ve bir sosyalist deney olmaktan çıkıp dünya sosyalist devriminin gerçek kaynağı olduğunu görmüşlerdir. İşte bu yüzden devrimimizin başarılarıyla birlikte düşmanlarımızın sayısı da çoğaldı. Durumumuzun ciddiyetini hiç gizlemeden bizi bekleyen olayların farkında olmalıyız. Bunlara karşı durmaya hazırız ve daha şimdiden yalnız değiliz, yanımızda, aynı kavga için ayaklanan ve belki de ortak davamıza daha yüksek bir disiplin duygusu ve daha derin bir bilinç getirecek

olan Viyana ve Berlin işçileri yürümektedirler.

Yoldaşlar, Sovyet Cumhuriyetimiz üzerindeki bulutların ne kadar çoğaldığını ve hangi tehlikelerin bizi tehdit ettiğini göstermek için, izin verirseniz Alman hükümetinin konsolosluğu aracılığıyla bize verdiği notanın tam netnini sizlere okuyayım :

«Dışişleri Komseri G. Çeçerin'e, 5 kasım 1918.

Alman İmparatorluk hükümetinin kararıyla, Alman İmparatorluk konsolosluğu Sovyet Rusya Federatif Cumhuriyetine aşağıdaki netni bildirmekle onur duyar: Alman hükümeti, Brest-Litovsk barış anlaşmasının 2. maddesine aykırı olarak resmi Rus kuruluşları aracılığıyla Alman devletinin kurumlarına karşı yürütülen kabul edilmez kışkırtmayı ikinci defa protesto etmek zorunda kalmıştır. Yalnızca bir anlaşmada yer alan tedbirlerin ihlâli değil, aynı zamanda yürürlükteki uluslararası kurallara karşı da ciddi bir aykırılık teşkil eden bu kışkırtmaya karşı artık protestolarla yetinilemeyeceği kanısındadır. Barış anlaşmasının sonuçlanmasının ardından Sovyet hükümeti Berlin'de diplomatik temsilciliğini kurduğu zaman, gösterilen Rus yetkilisi bay İoffe'ye, Almanya'da her türlü kışkırtma ve propagandadan kaçınılması gereği açıkça bildirilmiştir. Kendisi buna karşılık olarak Brest-Litovsk anlaşmasının 2. maddesinin bilindiğini ve yabancı bir gücün temsilcisi olarak Almanya'nın iç işlerine müdahale edemeyeceğini bildiğini söylemiştir. Bay İoffe ve yanındaki örgenler bu nedenle yabancı temsilcilere tanınan toprak-dışılık ilkesine uygun olarak güven ve dikkatten ya-

rarlanmışlardır. Yine de bu güven kötüye kullanılmıştır. Bir süre sonra çok açık olarak ortaya çıkmıştır ki, Alman Devletinin düzenini yıkmak için çalışan bazı unsurlarla yakın ilişkide olan ve bu unsurları kullanan Rus diplomatik heyeti Almanya'daki rejimi devirmeyi hedef alan hareketle ilgilenmiştir. Bu ayın dördünde olan olay da ortaya çıkarmıştır ki Rus temsilciler Almanya'ya halkı devrime çağıran bildiriler sokarak mevcut rejimi devirmeyi amaçlayan hareketlerin içinde fiili bir pay sahibidirler ve bunun için diplomatik bir valizin ayrıcalığını kullanmaktadırlar. Dün Berlin'e gelen Rus kuryenin diplomatik bagajlarından bir valizin taşıma sırasında hasara uğraması dolayısıyla valizlerin Almanca yazılmış devrimci bildirilerle dolu olduğu farkedilmiştir ve bildirilerin içeriğinden bunların Almanya'da dağıtılmak üzere hazırladıkları anlaşılmaktadır. Alman hükümeti, İmparatorluk elçisi kont Mirbach'ın öldürülmesinin üzerine verilecek cezalar hakkında Sovyet hükümetinin takındığı tutumu da yeni bir yakınma nedeni olarak görmektedir. Rus hükümeti suçluları cezalandırmak için herşeyi yapacağına dair söz vermiştir. Alman hükümeti ise suçluların izlendiğine ya da gerekli cezaların verildiğine, hatta böyle bir amacın olduğuna dair en küçük bir belirti görmemiştir. Katiller Rus hükümetinin genel güvenlik servisleri tarafından tamamen sarılmış bir evden kaçmışlardır. Cinayeti kararlaştırıp hazırladıklarını açıkça kabul eden teşvikçiler şu ana kadar cezalandırılmamışlar ve gelen haberlere bakılırsa da affa uğramışlardır. Alman hükümeti anlaşmanın ve hukukun böylelik-

le ihlâl edilmesini protesto etmektedir. Barış anlaşmasına rağmen yapılan kışkırtma ve propagandanın ilerde olmayacağına dair Rus hükümetinden güvenceler istemek zorundadır. Ayrıca elçi kont Mirbach'ın öldürülmesine ilişkin olarak da, öldürenlerin ve teşvikçilerinin cezalandırılmaları için diretmek zorundadır. Bu talepler yerine getirilmediği sürece de, Alman hükümeti Sovyetler Cumhuriyeti hükümetinden Almanya'daki diplomatik temsilcilerini ve diğer resmi kişilerini geri çağırmasını istemek durumundadır. Bugün Almanya'daki Rus orta elçisine, Berlin'deki diplomatik ve konsolosluk temsilcileri ve burada bulunan diğer resmi kişilerin gitmeleri için yarın akşama özel bir trenin hazır olacağı ve bütün personelin Rus sınırına kadar gidişini kolaylaştırmak için tedbirlerin alınacağı bildirilmiştir. Sovyet hükümetinin de Moskova ve Petrograd'daki Alman temsilcilerinin aynı zamanda gitmeleri için, nezaket gerekliliklerine uygun olarak yola çıkmalarına olanak sağlanmasıyla ilgilenmeleri rica olunur. Almanya'da bulunan diğer Rus temsilcilerine ve Rusya'nın diğer bölgelerinde bulunan Alman temsilcilerine de bir hafta içinde ülkelerine dönmek zorunda oldukları bildirilecektir. Alman hükümeti, bu son Almanlara da yola çıkarken gerekli nezaket kurallarının uygulanacağına ve diğer Alman uyruklulara ve Almanya'nın sorumluluğu altında olan diğer kişilere de istedikleri zaman güçlük çıkarılmaksızın gitme olanaklarının sağlanacağını umut etmektedir.»

Yoldaşlar, hepimiz çok iyi biliyoruz ki, Alman hükümeti Rus elçiliğinde konukseverlikten yarar-

lananların Alman sosyalistleri olduğunu ve Alman emperyalizmini savunanlar olmadığını pekâlâ bilmektedir; bu son kişiler elçiliğin eşiğini aşmamışlardır. Elçiliğin dostları, savaşa düşman olan ve Karl Libknecht'e sempati duyan sosyalistlerdi. Elçiliğin ilk kurulmasından beri bunlar konuklarımız olmuşlardır ve yalnızca bunlarla ilişkideydik. Bunu de çok iyi biliyordu Alman hükümeti. Hükümetimizin her temsilcisini, Nikola II'nin arkadaşlarımızı izlediği gibi izliyorlar orada. Ve eğer hükümetleri bugün bu hareketi yapıyorsa değişen bir şey olduğundan değil, ama önceden kendisini daha güçlü hissetmesi ve Berlin sokaklarında yanan bir evin bütün Almanya'yı tutuşturmasından çekinmemesidir. Alman hükümeti aklını kaybetti ve bütün Almanya tutuşunca da itfaiye hortumlarını tek bir evin üzerine tutarak yangını söndürebileceğini sanıyor. (Coşkun alkışlar)

Bu tamamen gülünçtür. Eğer Alman hükümeti diplomatik ilişkilerin koptuğunu ilân etmeye hazırlanıyorsa, İngiliz-Fransız emperyalistleriyle birleşmek için elinden geleni yaptığını bildiğimizi söylüyoruz biz de. Biliyoruz ki Wilson hükümeti Polonya, Ukrayna, Estonya ve Livonya'daki Alman birliklerinin desteklenmesini isteyen bir sürü telgraf aldı, çünkü Alman emperyalizminin düşmanı olmaları bir yana, bu birlikler görevlerini yapmakta, bolşevikleri ezmektedirler. İtilaf'ın «kurtuluş orduları» bolşevikleri ezmek için ortaya çıktıkları zaman 'bırakınız yürüsünler' demektedirler.

Bunu çok iyi biliyoruz; bu yandan beklenme-

dik bir şey yok bizim için. Söylediğimiz şu ki, Almanya ve bütün Avusturya'nın yanmakta olduğu şu sırada, Libknecht'i bırakmak ve Rus sosyalistleriyle, Libknecht tarafından yönetilen Alman sosyalistlerinin birlikte toplandıkları Rus elçiliğine gitmesine izin verdikleri zaman Alman hükümeti tarafından alınan bu tedbir savaşma isteğinden çok, tam bir şaşkınlık içinde olduğunu ortaya koymaktadır; ne karar alacağını bilememektedir, çünkü karşısında en vahşi düşmanın, Brest-Litovsk'dan bin beter bir barış anlaşmasını zorla kabul ettirerek Avusturya'yı boğmuş olan anglo-amerikan emperyalizminin kendisine doğru ilerlediğini görmektedir. Almanya bu kurtarıcıların kendisini de ezmek parçalamak istediklerini görmektedir. Ama öte yandan Alman işçisi ayaklanmaktadır. Eğer Alman ordusu savaşta beceriksizlik ettiyse, bu disiplinin güçsüz olmasından değil, savaşmayı reddettikten sonra doğu cephesinden batı cephesine aktarılan bu askerlerin, burjuvazinin dünya bolşevizmi dediği şeyi de birlikte götürmüş olmalarındandır.

İşte Alman ordusunun savaşamamasının nedeni ve işte bu belgenin herşeyden önce bu endişeli hareketliliği kanıtlaması. Diplomatik ilişkilerin kopmasına götüreceğini ve eğer beyaz muhafız birliklerini yürütecek yeterli güçleri olmuş olsaydı bir savaşa yol açabileceğini söylüyoruz biz. Ve bütün Sovyet temsilcilerine sonucu bildiren, bütün hazırlıklarını yapmalarını, bütün güçlerini toplamalarını söyleyen bir telgraf yolladık; (10) bu durum, uluslararası emperyalizmin bolşevizmi devirmeyi

kendine temel görev edindiğinin kanıtlarından biridir. Bu yalnızca Rusya'dan değil, aynı zamanda her ülkedeki kendi işçilerinin de yenilmesi anlamına gelecektir. Bu kararın ardından gelecek vahşilikler ve şiddet ne olursa olsun yapamayacaklar bunu. Ama bu yırtıcı hayvanlar hazırlanıyorlar; güneyde Boğazlardan ya da Bulgaristan ve Romanya üzerinden bir sefer hazırlıyorlar Rusya'ya karşı. Almanya'da beyaz muhafız birlikleri kurmak ve bunları Rusya üzerine saldırtmak için görüşmeler yürütüyorlar. Bu tehlikeyi çok iyi biliyoruz ve açıkça söylüyoruz: yoldaşlar bir yıldır boşuna çalışmadık; temelleri attık ve belirleyici, gerçekten belirleyici savaşlara geldik. Ama yalnız değiliz: batı Avrupa proletaryası ayaklandı ve Avusturya-Macaristan'da taş taş üstünde bırakmadı. Bu ülkenin hükümeti de, 1919 şubatı sonunda Nikola Romanov hükümetinin aynısı bir güçsüzlük, şaşkınlık ve çılgınlıkla belirleniyor. Sloganımız şu olmalı: yalnız Rus devrimi için değil, dünya sosyalist devrimi için son kavgaya, belirleyici kavgaya yürüdüğümüzü akılmızdan çıkarmadan bütün güçlerimizi toplamak.

Emperyalizmin yırtıcı hayvanlarının bizden çok güçlü olduklarını, bize ve ülkemize sayısız şiddet, vahşet ve acı verebileceklerini, ama uluslararası devrimi yenemeyeceklerini biliyoruz. Vahşi bir kinle dolular ve bunun için de, elinizden geleni ardınıza koymayın, diyoruz, ama Rusya'nın her işçisi, her köylüsü görevini yapacak ve eğer devrimin savunması gerektiriyorsa ölüme yürüyecektir. Ellerinden geleni yapsınlar, diyoruz, ama emperyalistlerin üzerimize çektikleri hiç bir yıkım

onları kurtaramayacaktır. Emperyalizm geberecek ve herşeye rağmen uluslararası sosyalist devrim zafere ulaşacaktır! (Uzun bir gösteriye dönüşen canlı alkışlar).

9 kasım 1918'de Pravda no : 242'de ve «Rusya Merkez Yürütme Komitesi İzvestia'sı» no : 244'te basın bildirisi olarak verilmiş, tam metin olarak ilk defa «Rusya Sovyetleri Altıncı Olağanüstü Kongresi» adlı kitapta (1919) yer almıştır.

«DEMOKRASİ» VE DİKTATÖRLÜK HAKKINDA

Berlin'de çıkan **Kızıl Bayrak** ve Viyana'da çıkan, Avusturya Komünist Partisinin organı **Çağrı** (Wevkruf)'nın (11) Moskova'ya gelen birkaç sayısı bize, vahşi emperyalistlerin savaşını destekleyen sosyalizm hainlerinin, bütün o Scheidemann, Ebert, Austerlitz ve Renner'lerin, Avusturya ve Almanya'nın devrimci proletaryasının gerçek temsilcilerinden hakkettikleri karşılığı aldıklarını gösteriyor. III. Enternasyonalin canlılık ve ilerlemesinin tanığı olan bu iki organı hararetle selâmlarız.

Bugün, Avusturya'da olduğu gibi Almanya'da da devrimin temel sorunu kuşkusuz şöyle: Kurucu Meclis mi, Sovyet iktidarı mı? İflâs halindeki II. Enternasyonalin Scheidemann'dan Kautsky'e kadar bütün temsilcileri ilkinden yanalar ve görüş açılarını diktatörlüğe karşı «demokrasi»nin savunulması diye adlandırıyorlar (hatta Kautsky «saf demokrasi» den söz etmeye kadar geldi. Kısa süre

önce Moskova ve Petrograd'da yayınlanan **Proletarya ihtilâli ve dönek Kautsky** adlı broşürümde Kautsky'nin görüşlerinin ayrıntılı tahlilini yaptım. Alt üst edilmiş olan ve şimdiden sonra bütün ileri kapitalist ülkelerde gündemde bulunan sorunun temelini kısaca sergilemeye çalışacağım.

Scheidemann'lar ve Kautsky'ler **şimdiki** demokrasinin **burjuva** karakterini kitlelerden gizlemek ve onları aldatmak için «saf demokrasi» ya da genel olarak «demokrasi»den sözediyorlar. Ki burjuvazi Devlet iktidarının bütün aygıtını elinde tutmayı sürdürsün, ki bir avuç sömürücü eski burjuva Devlet makinasını kullanmaya devam etsin. Bu koşullar içinde yapılan seçimleri de burjuvazi doğal olarak «özgür», «eşit», «demokratik», «genel» diye nitelendirmekten pek hoşlanıyor, çünkü bu kelimeler gerçeği gizlemeye, üretim araçlarının mülkiyetinin ve siyasal iktidarın sömürücülerin elinde oldukça sömürülenler, yani halkın büyük çoğunluğu için gerçek özgürlüğün, gerçek eşitliğin söz konusu olamayacağı olgusunu gizlemeye yarıyor. Burjuvazi için mevcut demokrasinin **burjuva** niteliğini halktan gizlemek, onu genel olarak demokrasi ya da «saf demokrasi» olarak sunmak avantajlı ve gereklidir ve, bunu tekrarlarken Kautsky'ler gibi Scheidemann'lar da **gerçekte** proletaryanın bakış açısını bırakıp burjuvazinin safına geçmektedirler.

Son olarak **Komünist Partisi Manifestosuna** yazdıkları önsözde (1872) Marx ve Engels işçilere,

Devlet makinasını (yani burjuva Devlet) kendi amaçları için kullanmak üzere olduğu gibi almakla yetinmemek, proletaryanın onu kırmak, parçalamak zorunda olduğunu özellikle belirtmeyi gerekli görmüşlerdir. Dönek Kautsky, proletarya diktatörlüğü üzerine yazdığı bütün bir broşürde işçilerden bu temel marksist gerçeği gizlemekte, marksizmin temelini çarpıtmaktadır ve bu broşüre Scheidemann ve ortakları tarafından yağdırılan övgülerin, burjuvazinin safında yer almış olana burjuvazinin ajanları tarafından yapılan övgüler olduğu açıkça anlaşılmaktadır.

İşçiler ve bütün emekçiler, yalnızca kapitalizmin ücretli köleliği değil aynı zamanda da dört yıllık soygun savaşı yüzünden de aç, çıplak, yıkılmış ve bitkinken ve kapitalistlerle spekülatörler çalınmış «mülkiyetlerini» ve Devlet iktidarının makinesini «olduğu gibi» ellerinde tutmaya devam ederken, saf demokrasiden, genel olarak demokrasiden, eşitlik, özgürlük, evrensellikten sözetmek emekçiler ve sömürülenlerle alay etmektir. Bu, işçilere, feodalitiye kıyasla dev bir tarihsel ilerleme olan burjuva demokrasisini kullanacaksınız, ama bu «demokrasi»nin burjuva niteliğini bir an bile aklınızdan çıkarmayın, tarihsel bakımdan nisbî ve kısıtlı niteliğini unutmayın, «Devlet»i kendi «boş inancınız» haline getirmeyin ve unutmayın ki yalnızca bir krallıkta değil cumhuriyetlerin en demokratiğinde bile Devlet bir sınıfın diğer bir sınıfa baskı aracıdır, diyen marksizmin temel gerçeklerinden uzaklaşmaktır.

Gerçekte burjuvazinin diktatörlüğü, sömürenlerin emekçi kitleler üzerinde diktatörlüğü olan demokratik (burjuva) cumhuriyete burjuvazi «bütün halkın iktidarı» ya da genel demokrasi ya da saf demokrasi adını vermek ve iki yüzlülük etmek zorundadır. Scheidemann'lar ve Kautsky'ler, Austerlitz'ler ve Renner'ler (ne yazık ki şimdi de Friedrich Adler'den de yardım görüyorlar)bu yalanı ve ikiyüzlülüğü desteklemektedir. Marksistler, komünistler ise bunların içyüzlerini açığa vurmakta ve işçilere ve emekçi kitlelere sade ve basit gerçeği söylemektedirler: gerçekten demokratik cumhuriyet, Kurucu Meclis, genel oy hakkı vb. burjuvazinin diktatörlüğüdür ve emeği kapitalist boyunduruktan kurtarmak için, bu diktatörlüğün yerine **proletarya diktatörlüğünü** geçirmekten başka çare yoktur. İnsanlığı kapitalist boyunduruktan ve **zenginler için** demokrasi olan burjuva demokrasisinin yalanı, sahtekârlığı ve ikiyüzlülüğünden ancak proletarya diktatörlüğü kurtarabilir ve **yoksullar için** demokrasiyi kurabilir, yani demokrasinin yararlarını işçilerin ve yoksul köylülerin emrine verebilir, oysa şimdi (hatta en demokratik **burjuva** cumhuriyetinde bile) demokrasinin bu yararları **pratik olarak** emekçilerin büyük çoğunluğu için ulaşılmazdır.

Örneğin toplanma ve basın özgürlüğünü alalım. Scheidemann'lar ve Kautsky'ler, Austerlitz'ler ve Renner'ler işçileri, Almanya, ve Avusturya'da şimdi yapılmakta olan Kurucu Meclis seçimlerinin «demokratik» biçimde yapıldıklarına ikna etmeye

çalışmaktadırlar. Bu bir yalandır: kapitalistler, sömürücüler, büyük toprak sahipleri **gerçekte** en iyi toplantı salonlarının 9/10 unu ve kâğıt stokları, basımevleri vs. nin 9/10 unu ellerinde tutmaktadırlar. Kentli işçi, ücretli tarım işçisi ve kırdaki gündelikçi **gerçekte** Devlet iktidarının burjuva aygıtı, yani burjuva memurlar, burjuva yargıçlar kadar, (ne yazık ki Friederich Adler'in de katıldığı Kautsky'ler Renner'ler tarafından korunan) o «pek kutsal mülkiyet hakkı» tarafından da demokrasinin uzağında tutulmaktadırlar. Alman «demokratik» (burjuva-demokratik) Cumhuriyetindeki «toplanma ve basın özgürlüğü» bir yalan ve ikiyüzlülüktür, çünkü bu, **gerçekte zenginler için** basını satın almak ve yozlaştırmak **özgürlüğüdür, zenginler için** burjuva gazetelerinin yalanlarıyla halkı zehirleme **özgürlüğüdür, zenginler için** «kendilerine ait» özel otellere, en iyi yapılara sahip olma **özgürlüğüdür** vs. Proletarya diktatörlüğü, emekçilerin yararına kapitalistlerden özel otelleri, en iyi yapıları, basımevlerini, kâğıt stoklarını **alacaktır.**

Bu, «saf», «evrensel» demokrasinin yerine «tek bir sınıfın diktatörlüğünü geçirmektir diye haykırıyor Scheidemann'lar ve Kautsky'ler, Austerlitz'ler ve Renner'ler (dışardaki meslekdaşları da birlikte: Gompersler, Henderson'lar Renaudel'ler, Vandervelde'ler ve kumpanyaları).

Yanlış, diye cevap vereceğiz. Bu, (burjuva-demokratik cumhuriyet biçimleri altına ikiyüzlüce gizlenmiş olan) burjuva diktatörlüğünün yerine proletarya diktatörlüğünü geçirmektir. Bu, zengin-

ler için demokrasinin yerine yoksullar için demokrasiyi koymaktır. Bu, azınlık için sömürücüler için toplanma ve basın özgürlüğünün yerine, halkın çoğunluğu için, emekçiler için toplanma ve basın özgürlüğünü koymaktır. Bu, tarihsel bir boyutta, yalan olmaktan çıkıp gerçek olacak demokrasiyi yaymak olacaktır; bu, her türlü **burjuva** demokrasisini, hatta en «demokratik» ve en cumhuriyetçi olanı bile **yozlaştıran** ve güdükleştiren sermayenin zincirlerinden insanlığı kurtarmak olacaktır. Bu, burjuva devletin yerine proleter devleti geçirmektir, genel olarak Devletin yok olmasına ulaşacak tek yol da budur.

Ama niçin tek bir sınıfın diktatörlüğü olmaksızın bu amaca ulaşılamaz? Niçin doğrudan «saf» demokrasiye geçilemez? diye soruyorlar burjuvazinin iki yüzlü dostları ya da saf ve kandırılmış küçük burjuvalar.

Cevap veriyoruz: çünkü her kapitalist toplumda belirleyici rol gerek burjuvaziye gerek proletaryaya aittir. buna karşılık da küçük patronlar, budalaca «saf», yani sınıfların üstünde ya da sınıfların dışında demokrasi düşleriyle kaçınılmaz olarak tereddüt ve güçsüzlük içinde kalırlar. Çünkü yalnız ezilen sınıfın diktatörlüğü, bir sınıfın diğerini ezdiği toplumun bitmesini sağlar. Çünkü yalnızca proletarya, kapitalizm tarafından biraraya getirilmiş ve «eğitilmiş» tek sınıf olarak burjuvaziyi yenebilir, devirebilir ve küçük burjuvalar olarak yaşayan tereddüt içindeki emekçi kitlesini sürükleyebilir ya da en azından «tarafsızlaştırır». Çünkü

yalnız yumuşak ve dar kafalı küçük burjuvalar, sömürücülerin **direnişini kıracak** uzun ve zor bir çaba olmaksızın sermayenin boyunduruğunu devirme hayali kurarak işçileri ve kendilerini kandırırlar. Almanya ve Avusturya'da bu direniş açık biçimler almadı henüz, çünkü eski mülk sahiplerinin mülksüzleşmesi daha başlamadı orada. Ama başladığı zaman hızlı, şiddetli bir direniş çıkarılacaktır karşısına. Bunu işçilerden ve kendilerinden gizleyerek, Scheidemann'lar ve Kautsky'ler, Austerlitz'ler ve Renner'ler, proletaryanın burjuvaziyle anlaşması, bir «toplumsal barış», sömürenlerin sömürülenlerle uzlaşması için en belirleyici saatten burjuva boyunduruğunun devrilmesi ve sınıf mücadelesi tavrını terketmekte, proletaryanın çıkarlarına ihanet etmektedirler.

Devrimler tarihin lokomotifleridir, diyordu Marx (12). Devrimler çabuk eğitir. Almanya ve Avusturyadaki kentli işçiler, kırlardaki tarım gündelikçileri, Scheidemann ve Kautsky'ler, Austerlitz ve Renner'lerin sosyalizme ihanet ettiklerinin farkına varmakta gecikmeyeceklerdir. Proletarya bu «sosyal-hainleri», sözde sosyalist gerçekte sosyalizme ihanet edenleri, Rusya'daki aynı dar kafalı küçük burjuvaları, menşevikleri (13) ve «sosyalist-devrimcileri» attığı gibi kendi yanından uzaklara atacaktır. Proletarya — adı geçen «önderler»'in egemenliği ne kadar bütün olursa o kadar çabuk — görecektir ki, sosyalizmin yolunu açmanın tek yolu, burjuva cumhuriyetlerinin en demokratiği olsa da, burjuva Devletin yerine (Marx'ın o kadar sözünü

ettiği, Scheidemann ve Kautsky'ler tarafından tahrif edilip ihanete uğramış) Paris Komünü tipinde bir Devlet ya da Sovyetler tipi bir Devlet koymaktır. Proletarya döktatörlüğü insanlığı kapitalist boyunduruktan ve savaşlardan kurtaracaktır.

Moskova, 23 aralık 1918
Pravda no : 2, 3 ocak 1919

SOVYET İKTİDARI NEDİR?

Plâğa alınmış konuşma (14)

Sovyet İktidarı nedir? Ülkelerin çoğunda anlaşılmayan ya da anlamak istenilmeyen bu yeni iktidarın niteliği nedir? Bütün ülkelerin işçilerini gitgide, çeken, bir zamanlar şu ya da bu biçimde zenginler ya da kapitalistler tarafından yönetilen Devlet'in bugün, ilk defa olarak, geniş ölçüde kapitalizmin ezdiği sınıflar tarafından yönetilmesidir. Cumhuriyetlerin en demokratiğinde, en özgüründe bile, kapitalizmin egemenliği sürdükçe, toprak özel mülkiyette kaldıkça, Devlet her zaman, kapitalistlerin ya da zenginlerin onda dokuzundan oluşan küçük bir azınlık tarafından yönetilir.

Dünyada ilk defa bizde, Rusya'da, Devlet iktidarı öyle biçimde kurulmuştur ki, sömürücüler atılmış, yalnızca işçiler, yalnızca emekçi köylüler kitle örgütlerini, Sovyetleri oluşturmuşlardır; ve işte bütün Devlet iktidarı bu Sovyetlere aktarılmıştır. Bu yüzden, de bütün ülkelerdeki burjuvazinin temsilcilerinin Rusya hakkında saçtıkları yalanlara rağmen «Sovyet» kelimesi bütün dünyada an-

laşılır olmakla kalmamış, yaygınlaşmış ve işçiler, bütün emekçiler tarafından sevilmiştir. Ve bu yüzden, bütün ülkelerde komünizm taraftarlarının konu olduğu baskılara rağmen, Sovyet iktidarı bütün dünyada kesinlikle, önüne geçilmez biçimde ve çok yakın bir gelecekte muzaffer olacaktır.

Sovyet iktidarının örgütlenmesinde henüz birçok yanlışın bulunduğunu çok iyi biliyoruz. Sovyet iktidarı harika bir tılşım değildir. Geçmişin yanlışlarını, cahilliği, kültürsüzlüğü, barbar bir savaşın mirasını, yağmacı kapitalizmin mirasını bir vuruşta düzeltemez. Ama buna karşılık sosyalizme geçişi sağlar. Ezilenlerin ayağa kalkmalarını ve Devletin, ekonominin, üretimin bütün yönetimini gitgide kendi ellerine almalarını sağlar.

Sovyet iktidarı sosyalizmin, emekçi kitleler tarafından bulunmuş yoludur, yani emin bir yoldur, yani yenilmez bir yoldur.

Mart 1919 sonu.

PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ DÖNEMİNDE EKONOMİ VE POLİTİKA

Başlıkta belirtilen konu üzerine. Sovyet yönetiminin ikinci yıldönümü dolayısıyla, bir yazı hazırlamaya niyetlenmiştim. Günlük işlerin kargaşası nedeniyle, henüz bazı bölümlerin ön çalışmalarından öteye gidemedim. Bu yüzden de, kişisel görüşüme göre konunun en önemli noktalarını içeren, kısa bir açıklama hazırlamaya karar verdim. Kısa bir açıklama elbette ki bazı güçlükleri ve noksanları beraberinde getirecektir. Bununla beraber, kısa bir makale, bizi konunun ve esaslarının çeşitli ülkeler komünistlerinin tartışmasına sunulmasını sağlamaktan ibaret olan mütevazi hedefimize ulaştırabilir.

1

Teorik, olarak, kapitalizm ve komünizm arasında belirli bir geçiş dönemi olduğuna kuşku yoktur. Bu dönem zorunlu olarak her iki toplumsal ekonomi biçiminin de belirti ve özelliklerini bağ-

rında taşır. Bu geçiş dönemi ölüm halindeki kapitalizm ile doğan komünizm arasındaki mücadele döneminden, daha değişik bir deyişle, yenilmiş fakat yok edilememiş kapitalizm ile, doğmuş fakat henüz güçlenememiş komünizm arasındaki mücadele döneminden başka birşey olamaz.

Geçiş döneminin bu özellikleri ile belirlenen tarihi bir çağın gerekliliği, yalnızca Marksistler için değil, gelişim teorisini bir parça dahi bilen her öğrenim görmüş kişi için açıktır. Buna rağmen, küçük- burjuva demokrasisinin günümüzdeki temsilcilerinden (sahte «sosyalist» ünvanlarına rağmen II. Enternasyonalin tüm temsilcilerinden ve Mac Donald, Jean Longuet, Kautsky ve Friedrich Adler gibilerinden de) bu dönem üzerine duyduğumuz sözler, bu inkar edilemez gerçekten tamamiyle habersiz olduklarını kanıtlamaktadır. Küçük-burjuva demokratlar, sınıf mücadelesine karşı duydukları nefretle, durumu onsuz idareye çalışmalarıyla, sınıf mücadelesini yumuşatma, barıştırma ve sivri uçları törpüleme gayretleriyle tanınırlar. Öyleyse, bu demokratlar, ya kapitalizmden komünizme geçiş için tüm bir tarihi dönemin gerekliliğinin belirtilerini kenara atarlar, ya da güçlerden birini yönetmek yerine mücadele eden iki gücü barıştırmak için uydurma planlar yapmayı kendilerine görev sayarlar.

2

Rusya'daki proletarya diktatörlüğünün bazı özgül nitelikleri bakımından, gelişmiş ülkelerdekin-

den, ülkemizin büyük oranda geri kalmışlığı ve küçük-burjuva karakteri dolayısıyla farklılıklar göstermesi kaçınılmazdı. Fakat, Rusya'daki temel güçler-ve toplumsal ekonominin temel biçimleri-diğer kapitalist ülkeler ile aynıdır, bundan dolayı da yukarıda sözü edilen özgül nitelikler önemli olmayan yanlarla ilgilidir.

Toplumsal ekonominin temel biçimleri kapitalizm, küçük meta üretimi ve komünizmdir. Temel güçler ise burjuvazi, küçük-burjuvazi (özellikle köylülük) ve proletaryadır.

Proletarya diktatörlüğü dönemindeki Rus ekonomisi, tek ve geniş bir devlet ölçüsünde komünist ilkeye göre işin birleştirilmesinin ilk adımlarıyla, küçük meta üretimi, ve, halen varlığını sürdüren ve küçük meta üretimi temelinde yeniden yeşeren kapitalizmin mücadelesine sahne olmaktadır.

Rusya'da, işin komünist ilkeye göre birleştirilmesi ilkönce üretim araçlarının özel mülkiyetinin kaldırılması, ikinci olarak da proleter devlet cihazının ulusal ölçekte devlete ait topraklarda ve işyerlerinde büyük ölçekte üretimi örgütlemesiyle, işgücünü değişik üretim dallarına ve değişik işyerlerine dağıtmasıyla, ve devlete ait tüketim maddelerinin büyük oranda emekçi halka dağıtımını sağlamasıyla gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır.

Rusya'da komünizmin «ilk adımları» diyoruz (Mart 1919 Parti Programında da aynı biçimde kullanılmıştır) çünkü bütün bu koşullara ülkemizde kısmen ulaşılmıştır. Başka bir deyişle, bu koşul-

ların yerine getirilmesi daha ilk aşamalarındadır. İlk anda alınabilecek tedbirleri, tek bir devrimci atılımla, hemen gerçekleştirdik: :Şimdilik, proletarya diktatörlüğünün daha ilk gününde, 26 Ekim' (8 Kasım) de, toprak üzerindeki özel mülkiyet, büyük toplar sahiplerine hiçbir tazminat ödenmeksizin kaldırıldı, büyük toprak sahipleri mülksüzleştirildi. Birkaç aylık kısa bir dönem içinde, büyük kapitalistler, fabrika ve değirmen sahipleri, anonim ortalıklar, bankalar ve demiryollarının tümü, hiçbir tazminat ödenmeksizin milllileştirildi. Sanayide büyük çaplı üretim planlaması ve fabrikaların, değirmenlerin ve demiryollarının «işçilerin denetimi»den «işçilerin yönetimi»ne geçmesi temel özellikleri yönünden gerçekleşmiştir. Fakat tarımda bu («sovyet işletmeleri», yani devlete ait topraklar üzerinde işçi devleti tarafından örgütlenen büyük çiftlikler), henüz gerçekleşmeye başlamıştır. Aynı biçimde küçük meta tarımından komünist tarıma geçişi sağlamak için küçük çiftçi toplulukların değişik kooperatif biçimleri altında örgütlenmesi henüz başlayabilmiştir. (**) Aynı biçimde, özel ticaretin yerine ürünlerin dağıtımının devlet tarafından örgütlenmesi yani tarımsal üretimin

---

(**) Sovyet Rusya'daki «Sovyet işletmeleri»nin ve «tarımsal komünleri»nin sayısı sırasıyla 3536 ve 1961'e, ve tarımsal artellerin sayısı da 3 696'ya ulaşmaktadır. Şu anda Merkezi İstatistik Büro'muz Sovyet İşletmelerinin ve komünlerin doğru bir sayımını yapmaktadır. Sonuçlar Kasım 1919'dan itibaren elde edilmeye başlanacaktır.

satın alınması ve kentlere dağıtımı, ve sanayi üretiminin de satın alınması ve kıra dağıtımını devletin üstlenmesi gerekmektedir. Bu konuda elde edilebilen istatistik veriler aşağıda verilecektir.

Köylü ekonomisi halen küçük meta üretimi olarak devam etmektedir. Bu olguda kapitalizm için aşırı derecede geniş ve çok derin ve köklü bir temel yatmaktadır. Bu temel üzerinde kapitalizm halen varlığını sürdürmekte ve komünizme karşı amansız bir mücadele içinde yeniden yeşermektedir. Bu karşı-devrimci mücadelenin yöntemleri tarımsal ürünlerin (ve diğerlerinin) devlet tarafından satın alınmasına ve genel olarak ürünlerin devlet tarafından dağıtılmasına karşı, **meşotniki**'lerin eylemi ve spekülosyandır.

3

Bu soyut teorik tezleri açıklamak için somut veriler göstereceğiz.

Komprod (Halk İaşe Komiserliği) 'un verilerine göre, 1 Ağustos 1917 ile I Ağustos 1918 arasındaki buğday stoğu 30.000 000 pud iken, bir sonraki yılda bu miktar 110 000 000 pud'a ulaşmıştır. 1919 -1920 döneminin ilk üç ayında bu miktarın, 1918 yılının aynı döneminde (Ağustos- Ekim)37 000 000 pud olmasına karşın, 45 000 000 pud'a ulaşması beklenmektedir.

Bu rakamlar, komünizmin kapitalizme karşı zaferi açısından, işlerin yavaş fakat istikrarlı bir gelişme içinde olduğunu gösterir. Bu gelişmeler,

Rus ve tüm yabancı kapitalistlerin örgütlediği ve tüm dünya güçlerini kullandıkları iç savaşın inanılmaz zorluklarına rağmen elde edilmiştir.

Böylece, tüm ülkelerin burjuvazisinin ve onların açık ya da gizli uşaklarının (II. Enternasyonal «Sosyalistleri») yalan ve iftiralarına rağmen aşağıdaki husus artık tartışılmaz biçimde kanıtlanmıştır: Proletarya diktatörlüğünde, temel ekonomik sorun açısından, ülkemizde komünizmin kapitalizme karşı zaferi kesinleşmiştir. Bütün dünya burjuvazisi, toplumsal ekonominin yeniden inşası yolundaki zaferimizin, askeri güçlerce ezilmediği taktirde, önlenemez olduğunu anladığı içindir ki bize ateş püskürmekte ve Bolşevizme karşı askeri işgal planları ve tertipler hazırlamaktadır. Ve bu yoldan bizi ezme denemeleri başarılı olamamaktadır.

Zaferden sonraki kısa dönem içinde, görülmemiş zorluklar arasında, kapitalizmi ne dereceye kadar yendiğimiz aşağıda özetlenen rakamlarla daha iyi anlaşılabilir. Merkezi İstatistik Bürosu 26 eyaletini içeren bir buğday üretim ve tüketim tablosu hazırlanmıştır.

Sonuçlar şöyledir

Sovyet Rusyanın 26 eyaleti	Nüfus (milyon)	Buğday üretimi (Tohum ve yem hariç) (Milyon pud)	Teslim edilen buğday : İaşe komiserliği (Milyon pud)	Vurguncular (meşotniki) (Milyon pud)	Nüfusun sağlamış olduğu toplam buğday miktarı (Milyon pud	Kişi başına buğday tüketimi (Milyon pud)
Üretici iller	Kent 4.4	—	29.9	20.6	41.5	9.5
	Kır 28.6	625.4	—	—	481.8	16.9
Tüketici iller	Kent 5.9	—	20.0	20.0	40.0	6.8
	Kır 13.8	114.0	12.1	27.8	151.4	11.0
Toplam (26 eyalet)	52.7	739.4	53.0	68.4	714.7	13.6

Kentlerin tarım ihtiyacının yarısı Halk Komiserliği diğer yarısı ise vurguncular tarafından sağlanmaktadır. Bu oran kent işçileri arasındaki yiyecek tüketimi üzerinde yapılan ciddi araştırmalar sonucunda (1918 yılında) aynen kanıtlanmıştır. Şu unutulmamalıdır ki, işçiler, buğday üccreti olarak, vurgunculara ödediklerinden ancak dokuzda birini devlete ödemektedirler.

Buğdayın spekülatif fiyatı, Devletin satış fiyatından yaklaşık on kez daha pahalıdır. İşçi bütçesinin dikkatli bir incelemesi bize bu sonucu vermektedir.

4

Sonulan rakamlar üzerinde derinlemesine düşünen biri, bunların Rusya'nın bugünkü ekonomik durumunun tam bir görüntüsünü verdiğinin farkına varır.

Emekçiler kendilerini, yüzyıllardır ezenlerden, işletmecilerden, toprak sahiplerinden ve kapitalistlerden kurtarmıştır. Gerçek özgürlük ve eşitliğe doğru atılan bu kapsamı, büyüklüğü, hızı açısından eşsiz adım, özgürlük ve eşitlikten bahsettikleri zaman parlamenter burjuva demokrasisini kasteden burjuvazi taraftarları tarafından reddedilmiş, görmezlikten gelinmiştir. Onlar bu görüşlerini hileli bir biçimde «demokrasi» veya «saf demokrasi» diye ortaya koyarlar.

Ama emekçiler yalnızca gerçek özgürlük ve gerçek eşitlikle (toprak sahiplerine ve kapitalistlere kıyasla özgürlük) ilgilenir, ve bundan dolayı

da, tüm güçleriyle Sovyet iktidarını destekliyor ve ona sahip çıkıyorlar.

Bu köylü ülkesinde, proletarya diktatörlüğünden en çabuk, en çok ve ilk olarak kazançlı çıkanlar tüm köylülerdir. Rusya'daki köylüler, toprak sahipleri ve kapitalistler yüzünden açlıktan süründüler. Tarihimizin uzun yüzyılları boyunca köylümüz kendisi için çalışmak fırsatını bulamamıştır: O, kapitalistlere kentler ve dış ticaret için milyonlarca pud ürün verirken, kendisi açlıktan sürünüyordu. O, proletarya diktatörlüğü altında ilk defa kendisi için çalışmış ve kentliden iyi doymuştur. Köylü ilk defa olarak gerçek özgürlüğü, kendi ürününü tüketme özgürlüğünü ve açlıktan ölmeme özgürlüğünü görmüştür. Toprak dağıtımında eşitlik en büyük düzeyde sağlanmıştır: Çoğunlukla bütün durumlarda, köylüler toprağı doyurulacak midelerin sayısına göre bölmektedirler.

Sosyalizm sınıfların kaldırılması demektir.

Sınıfları kaldırmak için, ilk önce, toprak sahipleri ve kapitalistler devrilmelidir. İşin bu kısmını gerçekleştirdik fakat bu yalnızca bir kısmıdır ve daha «en» zor kısmı da değildir. Sınıfları kaldırmak için ikinci olarak işçi sınıfı ile köylülük arasındaki farkı kaldırıp herkesi emekçi yapmak gereklidir. Bu, tüm olarak bir seferde gerçekleştirilemez. Bu iş kıyaslanamıyacak biçimde güç ve zorunlu olarak uzun vadeli olacaktır. Bu, bir sınıfı devirmekle çözümlenecek düzeyde bir sorun değildir. Bu, ancak tüm toplumsal ekonominin yapısal olarak yeniden kurulması, kişisel ve dağınık küçük meta üretiminden büyük çaplı toplumsal üretime

geçişle olur. Bu geçiş zorunlu olarak uzun vadelidir. Bu geçiş, ancak acele ve ihtiyatsız idari ve kanuni tedbirler yüzünden gecikebilir ve karmaşık hale gelebilir. Hızlandırılması da ancak köylüye tüm tarım tekniğini son derece geliştirecek ve radikal biçimde islah etmesini sağlıyacak yardımlarda bulunmakla olur.

Sorunun ikinci ve en güç kısmını çözümlemek için, proletarya, burjuvaziyi yendikten sonra, politikasını aşağıdaki temel çizgiler içinde, sabır ve istikrarla köylülüğe yöneltmelidir. Proletarya çalışan köylüyü mülk sahibi köylüden, çalışan köylüyü ticaret yapan köylüden, çalışkan köylüyü spekülatör, vurguncu köylüden ayırt etmeli ve farklılıklarını açıkça vurgulamalıdır.

İşte sosyalizmin **tüm özü** bu ayırımda yatmaktadır.

Ve, sözde Sosyalist, gerçekte küçük-burjuva demokratların (Martovlar, Chernovlar, Kautskyler ve hempaları) bu özü anlamamaları hiç de şaşırtıcı değildir.

Burada sözü edilen ayırımı yapabilmek çok zordur çünkü gerçek hayatta köylülüğün tüm özellikleri, ne kadar çelişkili olursa olsun, ne kadar ayrı olursa olsun, tek bir bütün halinde kaynaşmıştır. Bununla birlikte sınırlandırma mümkündür; yalnız mümkün olmakla kalmamakta, köylü ekonomisi ve köylü yaşantısının koşullarının zorunlu bir sonucu olarak belirmektedir. Çalışan köylü yüzyıllardır toprak sahipleri, kapitalistler, tüccarlar ve vurguncular ve «bunların» devletlerince (en demokrat burjuva cumhuriyetleri de dahil) ezil-

mektedir. Çalışan köylü yüzyıllardır, ezen ve sömürenlere karşı, kendini nefret ve kinle eğitmektedir. Yaşamın koşullarından doğan bu eğitim, köylüyü,kapitalist, vurguncu ve tüccarlara karşı, işçiyle ittifak olanakları aramaya zorlamaktadır. Ancak aynı zamanda, ekonomik koşullar, meta üretiminin koşulları köylüyü (her zaman değil, ama çoğunlukla) kaçınılmaz olarak tüccar ve vurguncu durumuna dönüştürmektedir.

Yukarıda verilen istatistikler çalışan köylü ile spekülatör köylü arasındaki büyük farklılığı göstermektedir. 1918-1919 arasında, şehirlerdeki aç işçilere 40 000 000 pud ürünü sabit devlet fiyatlarıyla (her türlü aksaklığa rağmen) ileten köylü çalışan küylüdür. çalışan köylü, sosyalist işçi ile aynı düzeyde bir yoldaş, en içten müttefik ve sermayenin boyunduruğuna karşı mücadelede en öz kardeştir. İşçi hükümeti sözü edilen aksaklıkların farkındadır fakat bunlardan sosyalizme geçişin ilk dönemi içerisinde tamamen kurtulunamayacağını bilmektedir. 40 000 000 pud ürünü devlet fiyatlarının on katına gizlice satan, kent işçisinin ihtiyaç ve açlığından yararlanan, hileyi, soygunu, dolandırıcılığı yapan köylü ise bir vurguncu, kapitalistin müttefiki, sömürücü ve işçinin sınıf düşmanıdır. Tüm ülkeye ait olan topraktan, şu veya bu biçimde yalnız köylünün değil işçinin de emeğini taşıyan çeşitli aletler yardımıyla bir ürün fazlalığına, artı-ürüne sahip olan ve bu sayede vurgun vuran herkes aç işçilerin sömürücüsüdür.

İşçi ve köylünün Anayasamızdaki eşitsizliğini, kurucu Meclisin dağıtılmasını, artı-ürünün

müsaderesini ve diğer uygulamalarımızı işaret ederek bize her taraftan «Sizler özgürlüğü, eşitliği ve demokrasiyi ihlal edenlersiniz» diye bağırmaktalar. Cevap veriyoruz: Dünyada gerçekten eşitsizliği ve çalışan köylünün yüzyıllardır çektiği özgürlük yoksunluğunu kaldırmak için bu kadar çok uğraşan bir devlet hiç varoldu mu? Fakat biz, tıpkı sömürücü ve sömürülen, tok ve aç arasında eşitlik tanımadığımız gibi, hiçbir zaman için, spekülatör, vurguncu köylüye eşitlik tanımıyacağız ve birincilere ikincileri soyma özgürlüğünü de vermeyeceğiz. Ve bu farkı görmeyi reddeden aydınlara da, kendilerini demokrat, Sosyalist, Enternasyonalist, Kautsky, Chernov veya Martov diye isimlendirseler bile Beyaz ordulara davrandığımız gibi davranacağız.

5

Sosyalizm sınıfların kaldırılmasıdır. Proletarya diktatörlüğü sınıfları kaldırmak için elinden gelen herşeyi yapmaktadır. Fakat sınıflar bir hamlede kaldırılamaz.

Ve sınıflar, proletarya diktatörlüğü döneminde varlıklarını **sürdürmektedirler** ve **sürdüreceklerdir**. Sınıflar yok olduğunda diktatorya gereksiz olacaktır. Proletaryanın diktatörlüğü olmaksızın sınıflar yokolmaz.

Sınıflar varlıklarını sürdürmektedirler fakat proletarya diktatörlüğü döneminde **her** sınıf değişime uğramış ve sınıflararası ilişkiler de değişmiştir. Sınıf mücadelesi proletarya diktatörlüğü altında yokolmaz, yalnızca değişik biçimler alır.

Proletarya, kapitalizm döneminde, ezilen, üretim araçlarının mülkiyetinden yoksun, burjuvaziye dolaysız olarak karşı duran, direnen ve dolayısıyla da sonuna kadar devrimci olabilecek tek sınıftı. Burjuvaziyi devirip politik güç kazanmakla, proletarya **yönetici** sınıf durumuna geldi; devlet gücünü ellerinde tutmakta, halen kamulaştırılmış olan üretim araçlarını tasarrufunda bulundurmakta, kararsız ve orta tabakalar ve sınıflara önderlik yapmakta, sömürücülerin artan direnme enerjisini ezmektedir. Tüm bunlar sınıf mücadelesinin gerektirdiği kesin, açık, özgül görevleridir, ve proletarya bunları (bu görevleri) önceden tesbit etmemiştir ve edemezdi de.

Sömürücüler sınıfı, yani toprak sahipleri ve kapitalistler, proletarya diktatörlüğü altında hemen kaybolmamışlardır ve kaybolamazlar. Sömürücüler bozguna uğratılmış fakat yok edilememiştir. Bir dalını oluşturdukları uluslararası sermayeye dayanan bir tabanları halen mevcuttur. Hâlâ üretim araçlarının bir kısmını ellerinde bulundurmakta, paraya ve çok geniş sosyal ilişkilere sahip bulunmaktadırlar. Direnme enerjileri, sırf yenildikleri için yüz defa, bin defa daha artmıştır. Devlet yönetme «sanatı», askeri ve ekonomik idarecilik onlara üstünlük, hem de çok büyük bir üstünlük sağlamakta; bu yüzden de önemleri nüfuslarına oranla kıyaslanamaz şekilde yüksek olmaktadır. Devrilen sömürücüler tarafından, sömürülenlerin muzaffer öncülerine — örneğin: Proletarya — karşı körüklenen sınıf mücadelesi hiçbir dönemle kıyaslanamaz şekilde keskinleşmiştir. Ve şayet devrim-

den bahsediyorsak ve bu kavram reformist aldatmacalarla çarptılmmışsa (II. Enternasyonal kahramanları gibi) başka biçimde de olamaz.

Son olarak, köylülük, genelde küçük-burjuvazi gibi, proletarya diktatörlüğü altında **dahi** yarı yolda, ortada bir durumu muhafaza eder: Bir yandan kapitalistler ve toprak sahiplerinden kurtulmak için işçi sınıfıyla ortak çıkarlar temelinde birleşmiş oldukça geniş (geri kalmış Rusya'da büyük çoğunluk) bir çalışan köylü kitlesi; öbür yandan da, dağınık küçük üreticiler, mülk sahipleri ve tüccarlar olarak belirir. Böyle bir ekonomik durum, kaçınılmaz olarak, proletarya ve burjuvazi arasındaki kararsızlığı getirir. Ve, bu sonuncular arasındaki keskin mücadele, tüm sosyal ilişkilerin eskiye, değişmeze ve âdet haline gelmiş olana köklü alışkanlıkları bakımından, onları iki üç arasında bocalayan, kararsız unsurlar durumunda bulmamız olağandır.

Bu sınıfla —veya bu toplumsal unsurlarla— olan ilişkisinde proletaryanın görevi bu unsurlara rehberlik etmek, üzerlerinde etki kurmaya çaba harcamaktadır. Proletarya bu kararsız, tereddütlü ve yalpalayan unsurlara önderlik etmek zorundadır.

Temel güçler veya sınıfları ve aralarındaki ilişkileri, proletarya diktatörlüğü tarafından değiştirilmiş biçimleriyle kıyaslarsak, II. Enternasyonal temsilcileri tarafından da paylaşılan yaygın küçük-burjuva görüşünün, sosyalizme «barışçıl yollarla» geçilebileceğinin teorik olarak ne kadar saçma ve zırva olduğunu anlarız. Bu yanılgının temel

kaynağı burjuvaziden miras kalan «demokrasi»nin mutlak ve sınıflardan ayrı olduğu ön yargısıdır. Zaten, proletarya diktatörlüğü altında sınıf mücadelesi en üst düzeyine varır ve tüm diğer biçimleri tali duruma indirgerken, demokrasi de tamamen yeni bir aşamaya varır.

Genel ve soyut olarak özgürlük, eşitlik ve demokrasiden bahsetmek, bunların meta üretim ilişkilerinden kaynaklanan nitelikler olduğu bilinmediği sürece, kavramların aptalca tekrarından başka birşey değildir. Proletarya diktatörlüğünün somut sorunlarını böyle genel konuşmalarla çözmeye kalkmak burjuvazinin teori ve prensiplerini izlemek demektir. Proleter görüş açısından sorun ancak aşağıdaki gibi konulabilir: Hangi sınıfın baskısından özgürlük? Hangi sınıfın hangisiyle eşitliği? Özel mülkiyete mi, yoksa onun kalkması için mücadeleye mi dayanan bir demokrasi? vb.

Yıllar önce Engels'in Anti-Dühring'de belirttiği gibi, eğer eşitlik «sınıfların kaldırılması» yönünde anlaşılmazsa, meta üretimi ilişkilerinden kaynaklanan «eşitlik» kavramı bir önyargı olmaktadır. Eşitliğin burjuva demokratik ve sosyalist kavranışlarının farklılığı üzerindeki bu temel gerçek sürekli unutulmaktadır. Ancak unutulmadığı taktirde, proletaryanın, burjuvaziyi devirerek, sınıfların kaldırılmasına doğru en kararlı adımı attığı, ve, bu süreci tamamlamak için, proletaryanın, devlet iktidarı aracından yararlanarak ve devrik burjuvaziyi ve yalpalayan küçük-burjuvaziyi yenmek, etkilemek ve üzerlerinde hakimiyet kurmak için değişik yöntemler kullanarak, sınıf mü-

cadelesine kararlılıkla devam etmek zorunda olduğu açıklığa kavuşur.

30 Ekim 1919
Pravda, no : 250, 7 Kasım 1919

(Devam edecektir) *

(*) Makale tamamlanamamıştır.

SOVYET İKTİDARI VE KADININ DURUMU

Sovyet iktidarının ikinci yıldönümü bizi, bu iki yılda gerçekleştirilenlerin tümünü gözden geçirmeye ve tamamlanmış devrimin önemi ve amaçları üzerinde düşünmeye götürüyor.

Burjuvazi ve taraftarları bizi demokrasiyi bozmakla suçluyorlar. Şunu belirtelim ki Sovyet devrimi demokrasinin gelişimine geçmişte benzeri olmayan bir atılım verdi; kapitalizm tarafından ezilen kitleler ve işçiler için, yani halkın büyük çoğunluğu için bir demokrasi, burjuva demokrasisinden (sömürücüler, kapitalistler, zenginler için) farklı sosyalist demokrasi (işçiler için).

Kim haklı?

Bu sorun üzerinde ciddi bir biçimde düşünmek ve bunu derinleştirmek, bu iki yılın verdiği deneyi incelemek ve daha da ilerletmek demektir.

Kadının durumu burjuva demokrasisi ile sosyalist demokrasinin farkını özellikle somut bir biçimde ortaya koymakta ve sorduğumuz soruya özellikle somut bir cevap vermektedir.

Bir burjuva cumhuriyetinde (yani toprağın,

fabrikaların, imalâthanelerin, tahvillerin özel mülkiyetinin olduğu), en demokratik cumhuriyet bile olsa, **dünyanın hiç bir yerinde, hiç bir ülkede, en ilerlemiş olanında bile,** kadın tam bir eşitlikten yararlanamaz. Ve Büyük Fransız Devriminden (burjuva-demokratik) bu yana çeyrek yüzyıl geçmiş olmasına rağmen.

Burjuva demokrasisi sözde vadeder eşitliği ve özgürlüğü. Gerçekte ise, insan türünün yarısı olan kadınlar hiç bir yerde, hiç bir burjuva cumhuriyetinde, hatta en ilerisi olsa bile erkeklerle yasal eşitliği elde etmemişler, hiç bir yerde erkeklerin vesayeti ve boyunduruğundan kurtulamamışlardır.

Burjuva demokrasisi **özgürlük ve eşitlik** hakkında haşmetli cümleler, parlak sözler, cafcaflı vaadler, güzel sloganlar demokrasisidir. Bütün bu cümleler kadınların köleliği ve eşitsizliğini, işçilerin ve sömürülenlerin kölelikleri ve eşitsizliklerini gizlerler.

Sovyet ya da sosyalist demokrasi yalan dolu gösterişli cümleleri bir kenara bırakmıştır; «demokratların», büyük toprak sahiplerinin, kapitalistlerin, fazla buğdaylarını karaborsada aç işçilere satarak yağlanan zengin köylülerin ikiyüzlülüğüne karşı acımasız bir savaş açar.

Kahrolsun bu iğrenç yalan! Ezilenlerle ezenler, sömürülenlerle sömürenler arasında «eşitlik» olmamıştır ve olmayacaktır. Kadın kanunun erkeğe tanıdığı ayrıcalıklardan kurtulmadıkça, işçi sermayenin boyunduruğundan kurtulmadıkça, emek-

çi köylüler kapitalistin, büyük toprak sahibinin ve büyük tüccarın boyunduruğundan kurtulmadıkça gerçek «eşitlik» yoktur, olmamıştır ve olmayacaktır.

Yalancılar ve ikiyüzlüler, budalalar ve körler, burjuvalar ve taraftarları bırakın halkı kandırsınlar, ona genel olarak özgürlük eşitlik ve demokrasiden sözederek.

İşçilere ve köylülere diyoruz ki: bu yalancıların maskelerini indirin, açın gözlerini bu körlerin. Sorun onlara:

— Hangi cinsiyetin hangi cinsiyetle eşitliği?

— Hangi ulusun hangi ulusla?

— Hangi sınıfın hangi sınıfla?

— Hangi boyunduruğa ya da hangi sınıfın boyunduruğuna göre özgürlük? Hangi sınıf için özgürlük?

Kim ki bu soruları öne sürmeden, ilk plana getirmeden, bunları gizleme, saklama, silme girişimlerine karşı mücadele etmeden siyaset, demokrasi, özgürlük, eşitlik ve sosyalizmden sözediyor, o kişi işçilerin en kötü düşmanıdır, kuzu postuna bürünmüş bir kurt, işçilerin ve köylülerin en amansız düşmanı, büyük toprak sahipleri, çarlar ve kapitalistlerin uşağıdır.

İki yıl içinde, Avrupa'nın en geri ülkelerinden birinde, Sovyet iktidarı kadınların kurtuluşu, onların «güçlü» cins ile eşitlikleri için dünyanın gelişmiş ve aydınlanmış bütün «demokratik» cumhuriyetlerinin 130 yılda yaptıklarından çok daha fazlasını yaptı.

Eğitim, kültür, uygarlık, özgürlük, bütün bu

tumturaklı sözler, kadının eşitsizliğini, evlenme ve boşanma hakkındaki kanunları, «doğal» çocuklarla «yasal» çocukların eşitsizliğini, erkekler için ayrıcalıkları, kadınlar için aşağılanmaları koruyan sonsuz derecede aşağılık, iğrenç hayvani yabanilikteki kanunlarla birleşirler bütün kapitalist burjuva cumhuriyetlerde.

Sermayenin boyunduruğu, «kutsal özel mülkiyet hakkının» baskısı, küçük burjuva budalalığının baskısı, küçük patronun bencilliği, işte en demokratik burjuva cumhuriyetlerinde bile bu çirkin ve iğrenç kanunlara el sürülmesini engelleyen şeyler.

İşçilerin ve köylülerin cumhuriyeti olan Sovyet cumhuriyeti, burjuvazinin yalanları ve ikiyüzlülüğünü baştan aşağı yıkarak bir vuruşta silip süpürdü bütün bu kanunları.

Kahrolsun bu yalan! Ezilen bir cins, ezen sınıflar, sermayenin ve tahvillerin özel mülkiyeti, fazla buğdaylarıyla yoksulları soyanlar varken **herkes için** eşitlik ve özgürlükten sözedenler kahrolsun. Hayır, ne herkes için özgürlük, ne herkes için eşitlik, ezenlere ve sömürenlere karşı **mücadele, her türlü ezme ve sömürme olanağının yokedilmesi.** Bizim sloganımız budur!

Ezilen cinsiyet için eşitlik ve özgürlük!

İşçi için, çalışan köylü için özgürlük ve eşitlik!

Ezenlere karşı, kapitalistlere karşı, spekülatör kulak'lara karşı mücadele!

Bu bizim savaş çığlığımız, proleter gerçeğimiz, sermayeye karşı mücadelenin gerçeği, **genel**

olarak ve herkes için eşitlik ve özgürlük hakkındaki tatlı, ikiyüzlü, mızmız cümleleriyle birlikte kapitalist dünyanın suratına attığımız gerçek bu.

Çünkü bu ikiyüzlülük maskesini indirdik, ezenlere, kapitalistlere ve kulaklara karşı ezilenler ve emekçiler için eşitlik ve özgürlüğü devrimci bir enerjiyle kuruyoruz, işte özellikle bu yüzden bütün dünya işçileri için bu kadar değerlidir Sovyet iktidarı.

İşte bu yüzden Sovyet iktidarının bu ikinci yıldönümünde dünyanın bütün ülkelerindeki işçi kitlelerinin, ezilenler ve sömürülenlerin sevgisi bizden yanadır.

İşte bu yüzden Sovyet iktidarının bu ikinci yıldönümünde, açlığa ve soğuğa rağmen, Sovyet Rusya Cumhuriyetine karşı saldırıya geçen emperyalistlerin başımıza sardıkları bütün kötülüklere rağmen, davamızın doğruluğuna, dünya sovyet iktidarının kesin zaferine aynı sağlamlıkla inanıyoruz.

«Pravda» no : 249
6 kasım 1919

«Bednota»nın (15) asıl okuyucuları köylülerdir. Sovyet iktidarının ikinci yıldönümünde büyük toprak sahipleri ve kapitalistin boyunduruğundan kurtarılmış emekçi köylü milyonlarını selâmlıyor ve bu kurtuluş üzerine bir kaç söz söylemek istiyorum.

Emekçilerin iktidarı, sermaye boyunduruğunu yıkan iktidar, Sovyet iktidarı Rusya'da duyulmamış, akla gelmez zorluklarla mücadele ediyor Rusya'nın ve bunların yanında bütün dünyanın büyük toprak sahipleri ve kapitalistleri Sovyet iktidarına karşı kin dolu bir savaş sürdürüyorlar; çünkü bunların korktukları şey Sovyet iktidarı örneğidir, bunun tüm dünya işçilerinin sempatisini ve desteğini kazanmasıdır.

Yurttaki suikastlar, Çekoslavakların satın alınışı, Sibirya'ya, Arhangelsk'e, Kafkasya'ya, güney'e, Petrograd'a çıkarılan yabancı askerler, Kolçak'ı, Denikin'i, Yudeniç'i ve diğer çarlık generallerini desteklemek için döndürülen yüz milyonlar-

ca ruble, bütün bunları Sovyet iktidarını yıkmak için savaş malzemesinden milyonlar, milyarlar kazanmış olan tüm dünyanın kapitalistleri harekete geçiriyorlar.

Ama boşuna. Sovyet iktidarı sapasağlam duruyor, bu eşi görülmemiş ve duyulmamış zorlukları yeniyor, savaşın, tecrit edilmenin, açlığın ve kıtlığın getirdiği, nedenleri ulaşımın yok edilişinde ve bütün ülkenin çöle çevrilişinde yatan korkunç acıların üstesinden geliyor.

Rusya'daki sovyet iktidarı artık şimdiden tüm dünya işçilerini kendi safına kazanmıştır. Artık bolşeviklikten ve sovyet iktidarından söz etmeyen hiç bir ülke kalmamıştır.

Kapitalistler bundan kinle, korkunç bir hırsla söz ediyorlar, ardı arkası gelmez inkârlar, yalanlar sıralıyorlar. Ama bu hırslarıyla da kendi kendilerine ihanet ediyorlar, ve tüm dünya işçileri çoğunlukla eski yöneticilerine sırt çeviriyor, sovyet iktidarından yana geçiyorlar.

Sovyet iktidarı, düşmanlarının Rusya'ya saldırısıyla yere serildi, yoruldu. Ama buna rağmen daha şimdiden tüm dünyada zafere ulaştı, her yerde emekçi yığınların sempatisinin kazanıldığı anlamında bir zafer bu.

Sovyet iktidarının zaferi tüm dünyada kesindir. Gerisi sadece bir zaman sorunudur.

Bu duyulmamış güçlükteki sınavlara, açlığın ızdırabına, ve savaşın ve iktisadi çöküntünün hazırladığı zorluklara rağmen neden sovyet iktidarı hâlâ ayakta durabiliyor?

Emekçilerin kendi öz iktidarı, milyonlarca işçi ve köylünün iktidarı olduğu için.

İşçiler devlet gücünü ellerinde tutuyorlar. İşçiler milyonluk emekçi köylü yığınlarına yardım ediyorlar.

Sovyet iktidarı büyük toprak sahiplerini ve kapitalistleri devirdi ve halkı, emin bir biçimde bunların egemenliğini yeniden kurmak isteyen teşebbüslere karşı koruyor.

Sovyet iktidarı emekçi köylülere, büyük çoğunluğu oluşturan **fakir ve orta köylülere akla gelebilecek her yardımın yapılmasını sağlıyor.**

Sovyet iktidarı kulak'ların, zenginlerin, mal sahiplerinin ve spekülatörlerin, kısacası çalışmadan zengin olan ve halkın acısından ve açlığından para kazananların yolunu tıkıyor.

Sovyet iktidarı emekçilerden yana, üç kağıtçılar, mal sahiplerine, kapitalistler ve büyük toprak sahiplerine **karşıdır.**

Sovyet iktidarının tüm dünyadaki gücünün ve sağlamlığının kaynağı, yenilmezliğinin kaynağı budur.

Milyonlarca ve milyonlarca işçi ve köylü bütün dünyada büyük toprak sahipleri ve kapitalistler tarafından baskıya uğratılıyor, eziliyor ve sömürülüyordu. Ve eski devletler, monarşiler olsun «demokratik» (sözde demokratik) cumhuriyetler olsun sömürücülere yardım ettiler, emekçileri baskı altında tuttular.

Bütün ülkelerin milyonlarca ve milyonlarca işçisi, köylüsü bunu biliyorlar, bunu yaşadılar, bunu

kendi vücutlarında duydular, bundan çektiler ve bugün hâlâ çekiyorlar.

Emperyalist savaş dört sene sürdü, milyonlarca insan öldürüldü, sakat edildi-neden? Dava, ganimetin kapitalistler tarafından paylaşılmasıydı, pazarlardı, kârdı, sömürgelerdi, bankaların hakimiyetiydi.

Haydut-Alman emperyalistleri, haydutlukları ve yağmacılıkları, emekçi zorbası oldukları her gün yeniden ortaya çıkan, halkın acısıyla zenginleşen, zayıf halkları ezen haydut İngiliz-Fransız emperyalistleri tarafından yenildiler.

Bu yüzden bütün dünyada işçilerin ve köylülerin Sovyet iktidarı için duydukları sempati artıyor.

Sermayeye karşı Rusya da zaferle başlatılmış olan sert ve yorucu mücadele bütün ülkelerde ilerlemeler gösteriyor.

Bu mücadele Sovyet Cumhuriyetinin bütün dünyadaki zaferi ile bitecek.

«Bednota» Nr. 478
7 Kasım 1919
İmza: N. Lenin

«Bednota»daki yazıdan alınmıştır.

SOVYET İKTİDARININ İKİ YILI

Bütün Rusya Merkez Yürütme Komitesi Moskova Sovyeti İşçi ve Kızıl Ordu Temsilcileri, Sendikalar ve İşletme Komiteleri, Bütün Rusya Merkez Danışma Kurulu Ortak Oturumunda Ekim Devriminin İkinci Yıldönümü Nedeniyle Yapılan Konuşma

Yoldaşlar! İki yıl önce, henüz emperyalist savaş sürüp giderken, Rusya'da burjuvazinin taraftarları, halk yığınları ve herhalde geriye kalan ülkelerin işçilerinin de çoğu rus proletaryasının devlet gücünü ele geçirisini gözüpek fakat ümitsiz bir atılım olarak görüyorlardı. O zamanlar dünya emperyalizminin öyle güçlü, yenilmez bir kuvvet olarak görünmesi, buna karşı çıkmaya yeltelenen geri kalmış bir ülkenin işçilerini deli olarak gösteriyordu. Ama şimdi geçmiş iki yıla dönüp baktığımızda bize karşı olanların bile gittikçe artan bir şekilde haklı olduğumuzu anlamaya başladıklarını görüyoruz. Ve alt edilmez dev bir yapı olarak görülen emperyalizmin alçı ayaklar üzerinde duran bir yapı olduğu ortaya çıktı herkesin gözü önünde, ve

mücadele içinde geçirdiğimiz şu iki yıl sadece rus proletaryasının değil aynı zamanda tüm dünya proletaryasının da zaferine tanık oluyor.

Yoldaşlar! Devlet gücünün başında oluşumuzun ilk yılında Alman emperyalizminin gücünü hissettik, bize zorla kabul ettirilmiş bir zorbalık ve haydutluk barışının acısını çektik, desteklenmeden, sesimize cevap verilmeden devrimi tek başımıza çağırmak zorunda kaldık. Ve devlet gücünün başında oluşumuzun ilk yılında, emperyalizmle olan mücadelemizin ilk yılında bu muazzam uluslararası emperyalizmin bazı parçaları ile mücadele etmenin bir ölüm kalım savaşından başka bir şey olmadığını ve bu mücadele ile Alman emperyalizminin olduğu kadar İngiliz ve Fransız emperyalizimlerinin de ilgilendiğine kısa bir zamanda kanaat getirdik. Bu ilk yılda anladık ki, bu mücadele sadece bizim gücümüzü sağlamlaştırıyor, arttırıyor, yeniliyor, bu gücümüzü tüm emperyalizme karşı doğrultuyor. Bütün bunları birinci yıl süresinde öğrendiysek, bütün ikinci yıl süresince de düşmanla göz gözeydik. Daha geçen yıl bütün güçleri ile üstümüze çullanan, 'İngiltere, Fransa, Amerika için bunlar öylesine büyük, öylesine muazzam, ülkemizi yok edecek güçlermiş' diyen karamsarlar vardı. O zamandan bu zamana bir yıl geçti, ve birinci yıl için uluslararası emperyalizmin güçlü yılı denebilirse, ikinci yıl da açıkça İngiliz-Amerikan işgaline ve bu işgale karşı kazanılmış zaferin, Kolçak ve Yudeniç'e karşı kazanılmış zaferin ve Denikin'e karşı kazanılmaya başlanmış olan zaferin yılıdır. Bize karşı kullanılan as-

keri kuvvetlerin tümünün aynı yerden idare edildiğini gayet iyi biliyoruz. Bunların tüm savaş malzemesinin, silahlarının emperyalistler tarafından sağlandığını, emperyalistlerin uluslararası savaş filolarının bir kısmını bizim düşmanlarımıza verdiklerini, ve şimdi de bunlara kuvvet yardımında bulunduklarını ve hem Rusya'nın güneyinde hem de Arhangelsk'de harekete geçirmek üzere kuvvet hazırladıklarını biliyoruz. Fakat aynı zamanda, bu uluslararası emperyalizmin görünüşte muhteşem, yenilmez kuvvetlerinin de güvenilmez şeyler olduklarını ve bizi korkutamayacaklarını, bunların içlerinin çürük olduğunu ve bizim güçlenmemize gittikçe daha çok yardım ettiklerini ve bu gücümüzle dış cephede zafere ulaşacağımızı ve bu zaferi de sonuna kadar götüreceğimizi de biliyoruz. Yoldaş Troçki bu sorunu açıklayacağından daha fazla üzerinde durmak istemiyorum.

Şimdi yanılmıyorsam iki yıllık kuruluş çalışmalarından çıkartacağımız dersleri ortaya koymalıyız.

Sovyet Cumhuriyetinin iki yıllık kuruluşundan çıkartacağımız en önemli sonuçlar bence işçi iktidarının kuruluşunun bize öğrettikleridir. Kanatımca burada kendimizi — aranızdan çoğunun tecrübeleriyle tanıdığı — şu ya da bu komiserliğin işi ile ilgili tek tek somut olaylarla da sınırlayamayız. Bence şimdi geçmişe bakarak kuruluş çalışmamızdan en genel dersleri çıkartmalı bu derleslere sahip çıkmalı ve bunları mümkün olduğu kadar geniş bir biçimde emekçi kitlelere iletmeliyiz. İşçilerin

devletin genel idaresine katılmalarında karşılaştığımız bu görülmemiş zorluklardan bizi kurtaracak ve tam zafere ulaşmamızı sağlayacak olan tek yol bu derslerden geçiyor. Çıkarmamız gereken diğer bir ders köylülerle, bu milyonluk kitlelerle olması gereken doğru ilişkilerimize ait, çünkü ancak bunlarla olan doğru ilişkilerimiz tüm zorlukları yenmemizi sağlar ve bize zaferden zafere yürüyeceğimiz yolu gösterir.

Şöyle bir geçmişi hatırlasanız, sovyet iktidarının ve cumhuriyetin ordu dahil bütün idari birimleri ile kuruluşununun ilk adımlarını hatırlarsanız, bundan iki yıl önce, ekim'de işçi sınıfı iktidarının sadece bir başlangıç olduğunu, o zamanlar gerçekte devlet mekanizmasının henüz ellerimizde olmadığını görürsünüz, ve şu geçen iki yıla bir bakarsanız gerçek bir devlet mekanizması kurmak ve işçilerin ve emekçi kitlelerin şimdiye kadar peşlerinden gittiği mekanizmayı defetmek için her konuda — askeri, politik, ekonomik — adım adım her bir köşeyi ele geçirmek için mücadele vermek zorunda kalmış olduğumuz konusunda benimle birleşirsiniz.

Bu gelişme dünyanın bütün ülkelerinde aynı yoldan geçtiğini göre bu geçen zaman içindeki gelişmeyi anlamanın bizim için büyük önemi var. İşçiler, emekçi kitleler ilk adımları gerçek liderleri ile atmazlar ;şimdi proletarya devlet idaresini, politik iktidarı kendi eline alıyor, ve her yerde başlarında, bizde menşeviklerin ve sosyalist devrimcilerin, Avrupada burjuva hükümetlerinin temsilcilerinin sırtlandıkları küçük burjuva demokrasisi-

nin önyargılarını yıkan liderler görüyoruz. Önceden bu olağan dışı bir şeydi, şimdi kural bu oldu. Bundan iki yıl önce Ekim'de Rusya'da burjuva hükümeti — menşevik ve sosyalist devrimciler koalisyonu - yıkıldı, ve o zamanlar, gerçekten asıl temsilcilerin, devrimci işçilerin, proletaryanın öncülerinin gerçekten iktidarın kuruluşunu ele almaları için çalışmamızın örgütlendirilmesinde her idari bölümü değiştirmek zorunda kaldığımızı biliyoruz. Bu, iki yıl önce Ekim'de işlerin olağan üstü bir gayret gerektirdiği zamandaydı; ama bu işin bugün için de henüz bitmemiş olduğunu biliyoruz, bunu açıkça böyle söylememiz gerekir. Eski devlet mekanizmasının gösterdiği direnci, idari yerlerde memurların ilk başta işleri nasıl yapmak istemediklerini ve bu adi sabotajın nasıl bir kaç hafta içinde proleter iktidar tarafından ortadan kaldırıldığını biliyoruz. Proleter iktidar bu çalışmayı reddedişin kendisine en ufak bir etkisi dahi olmadığını gösterdi; daha sonra, biz bu adi sabotajın işini bitirdiğimizde düşman kendine başka bir yol seçti

Hatta işçi örgütlerinin başında zaman zaman burjuvazi taraftarına rastlanıyordu; bizim bu örgütleri tamamiyle işçilerin yönetimine vermemiz gerekiyordu. Örneğin demir yolları idaresinin başında, demiryolları proletaryasının başında proleter değil de burjuva yolunu seçenlerin bulunduğu zamanları göz önüne alalım. (16) Burjuvazinin işini bitirebileceğimiz her alanda gerekeni yaptık — ama bu bize neye mâloldu? — her yeri adım adım kazandık, işçileri buralara yolladık, devlet iktidarını yönlendirilmesini örgütlemek için zor okullardan

çıkmış en iyilerimizi başa geçirdik. Üstünkörü bir bakışla belki de bu iş o kadar zor görünmeyebilir, fakat gerçekte, biraz yakından bakınca, işçilerin mücadelenin her aşamasını ne zorluklarla geçtikleri, hakları için sanayide işçi denetiminden işçi yönetimine geçişi örgütleyebilmek için ne gibi zorluklara katlanmaları gerektiğini, ya da demiryollarında, demiryolu birliğinin bütün Rusya yürütme komitesinden başlayarak nasıl işleyebilir bir mekanizma kurdukları; işçi temsilcilerinin nasıl yavaş yavaş tüm örgütlerimizde yer tutmaya başladıkları ve çalışmalarını güçlendirdikleri açıkça görülüyor. Örneğin şimdi büyük bir çoğunlukla işçilerin temsil edildiği fakat daha önce hemen hemen tümüyle işçi sınıfından gelmeyen kimselerden oluşan kooperatifleri düşünelim. Bu eski kooperatiflerde eski burjuva toplumunun düşüncelerini taşıyan, onun çıkarlarını temsil edenlerle çalışmak zorundaydık. Buralarda işçiler iktidarı ele geçirmek ve kooperatifleri kendi çıkarlarına göre düzenlemek için sıkı bir mücadele vermek zorunda kaldılar.

Fakat yaptığımız en büyük iş eski devlet mekanizmasının yeniden düzenlenmesidir; bu güç bir işti fakat işçi sınıfının gayretleri iki yıl zarfında gözle görülür sonuçlara ulaştı ve şimdi artık burada mücadeleninin tam ortasında bulunmuş, burjuva iktidarının temsilcilerini adım adım geriletmiş binlerce işçi temsilcimiz olduğunu söyleyebiliriz. Sadece devlet mekanizmasında değil beslenme konusunda da, daha önceleri hemen tümüyle eski burjuva iktidarının, eski burjuva devletinin temsilcilerinin bulunduğu bir yerde de işçilere raslı-

yoruz. İşçiler gıda maddelerinin sağlanması için bir mekanizma örgütlediler ve daha bir yıl önce henüz bu mekanizma tümüyle bizim kontrolumuzda değilken burada çalışan işçi sayısı sadece %30 iken şimdi bunun iç idaresi %80'iyle işçi temsilcilerinden oluşmaktadır. Bu basit ve açık sayılar ülkede gerçekleştirilen ilerlemeyi gösteriyor ve bizim için siyasi devrimden sonra proleter iktidarın kurulmasında iyi sonuçlar elde etmiş olmamız önemli bir şeydir.

Bunun ötesinde işçiler tarafından başka önemli bir iş daha yapıldı — proletaryanın liderlerinin yetiştirilmesi. Aramızdan çıkan binlerce cesur işçi beyaz muhafız generallerine karşı verilen mücadeleye katılıyorlar. İktidarı adım adım mücadeleyle düşmanın elinden alıyoruz, ve işçiler önceden bu işin üstesinden gelemezken şimdi yavaş yavaş, birbiri ardına düşmanın elindeki yerleri alıyoruz, proletaryayı durdurabilecek hiç bir güçlük olamaz artık. Proletarya, tüm güçlükleri yenerek bütün idari konularda, en küçük köşede bile, en aşağıdan en yukarıya kadar — heryerde kuruluşun okulundan proletarya temsilcilerinin kendileri geçsin diye —, devlet idaresinin her türlü işini devletin kuruluşunu tek başına yönetebilecek binlerce ve binlerce insanı kendisi yaratabilmek için yavaş yavaş, ardarda her yeri feth ediyor, proleter kitlelerin temsilcilerini işe sokuyor.

Yoldaşlar! Çalışmamızın getirdiği başarıyı yakın zamanda başka bir parlak örnekte gördük. Sınıf bilinci olan işçiler arasında Subbotnik'lerin nedenli yaygın olduğunu biliyoruz. Bu, en büyük so-

ğuk ve açlıkla karşılaşmış olmalarına rağmen geride kalan yerlerde, cephedeki kızıl ordudan hiç de geri kalmayan yararlılıklar gösteren bu komünizm temsilcilerini biliyoruz; düşmanını Petrograd'a yürüdüğü, Denikin'in Orel'e zaptettiği, burjuvazinin zaferden cesaretlenerek her zamanki sevgili silahına, panik yaratmaya sarıldığı kritik anda parti haftası için nasıl çağrı yaptığımızı biliyoruz. Bu durumda komünist işçiler, işçilere ve emekçilere, yani emperyalist savaşın yükünü en fazla çekmiş, soğuk ve açlıktan en büyük ızdırabı duymuş olanlara, yani en büyük güçlükleri yaşamış olanlara gittiler; parti haftasında onlara seslendik ve dedik ki: «Sizleri, işçi iktidarının önünde duran güçlükler, emperyalistlerin ve kapitalistlerin tehditleri korkutuyor; bizim çalışmamızı ve güçlüklerimizi görüyorsunuz; biz sizlere sesleniyor ve sadece sizlere, emekçilerin temsilcilerine partimizin kapılarını ardına kadar açıyoruz. Böyle zor bir durumda sizlere güveniyor ve devletin kuruluşunda bizimle beraber çalışmak için sizleri saflarımıza çağırıyoruz.» Bildiğiniz gibi, maddi bakımdan olsun, karşı tarafın dış politika ve askeri açıdan kazandığı zaferler bakımından olsun çok zor bir durumdaydık. Ve sadece, Moskova'da 14 000 yeni parti üyesi kaydettiğimiz parti haftasının ne hayret verici, inanılmaz ve tahmin edilmez başarılara ulaştığını da biliyorsunuz. Bu, işçi sınıfını tamamiyle değiştiren, yeni bir şekle sokan ve burjuva iktidarının, sömürücülerin, burjuva devletinin eylemsiz ve isteksiz bir aracından, çalışmanın verdiği tecrübe ile gelecekteki sosyalist toplumun gerçek yaratıcılarını orta-

ya çıkaran bir olayın, parti haftasının sonucudur. İşçi ve köylü gençliği içinde, toprak sahiplerinin ve burjuva toplumunun eski boyunduruğunu bilen ve tanıyan, kuruluşun görülmemiz güçlüklerini, 1917 ve 1918'de ilk askere alınan işçilerin nasıl savaşmaya gittiğini yaşamış ve görmüş, bizim güçlüklerimiz ne kadar büyük olursa, bizimle birlikte savaşmaya o kadar büyük bir istekle katılmaya hazır daha onbinlerce, yüzbinlerce kişilik bir yedeğimiz olduğunu da biliyoruz. Bu bize, iki yılda güvenilir ve artık yıkılamaz bir şekilde güçlendiğimiz ve emekçilerin temsilcilerinin devletin kuruluşunu kendi ellerine almaları için daha çok uzun zamanlar ve şimdiye kadar olduğundan çok daha fazla yararlanabileceğimiz bir kaynağımız olduğu inancını veriyor. Bu açıdan, her yerde işçi yönetiminin gerçekleştirilmesi ile geçen şu iki yıl içinde bize şimdi burada alçak gönüllülükle, hiç bir abartmaya kaçmadan «işlerin son iki yılda olduğu gibi devam etmesi ve hatta daha hızlı bir tempo ile devam etmesi için sadece başlamış olduğumuz şeyi sürdürmemiz gerekir» diyebilme hakkını veren tecrübeler edindik.

Başka bir konuda, işçi sınıfının köylülükle olan ilişkisi konusunda ise daha büyük güçlüklerle karşılaştık. 1917'de, bundan iki yıl önce iktidar Sovyetlerin eline geçtiğinde bu ilişki henüz kesinlikle açık değildi. Köylülük tümüyle toprak sahiplerine karşı tavır almış, ve köylü kitlelerinin isteklerinin gerçekleştirebilecek güçte olduğunu gördüğünden işçi sınıfını, proletaryanın gerçek savaşçılarını, yani toprak sahipleri ile birleşerek köylülüğe ihanet

edenleri değil de onlarla savaşanları destekliyordu. Fakat o zamanlar köylülüğün içindeki mücadelenin henüz alevlenmemiş olduğunu biliyoruz. İlk yıl şehir proletaryasının köyde henüz sağlam bir yeri yoktu. Bunu özellikle beyaz muhafızların ara sıra iktidarlarını kurmuş oldukları kenar bölgelerinde açıkça görüyoruz. Bunu geçen yaz, 1918'de Uraller'da bazı küçük zaferlere ulaştıklarında gördük. Proleter iktidarın köyün içinde henüz kurulmadığını, proleter iktidarı dışardan köyün içine sokmanın yetmeyeceğini gördük. Bu sonuçlara, bu karara, köylülük kendi öz tecrübesi ile, kendi öz çalışmaları ile varmalı, bu, karşılaştırılamayacak derecede daha güç çok daha yavaş ilerleyen ve zorluklar çıkartan bir iş olmasına rağmen alınacak sonuçlar açısından karşılaştırılamayacak derecede daha verimlidir. Sovyet iktidarının ikinci yılında en önemli kazancımız budur.

Kolçak'a karşı kazanılan zaferin askeri önemi üzerinde durmayacağım ama burjuva diktatörlerinin iktidarını bolşeviklerin iktidarı ile karşılaştıran köylülüğün tecrübesi olmaksızın bu zaferin kazanılamayacağını da söylemek istiyorum. Burada diktatörler koalisyonla kurucu meclisle çalışmaya başladılar, bunların iktidarının ortakları arasında bizim çalışmalarımızın her adımında karşımıza çıkan, daha dün kooperatifler, sendikalar, eğitim örgütleri ve bizim şimdi yeniden değişik şekilde örgütlemek zorunda bulunduğumuz daha bir sürü örgüt kuran menşevikler ve sosyalist-devrimciler bulunuyorlardı. Kolçak'ın ilk işi Kerenski tecrübesinin yetmediği, ikinci bir tecrübe geçirmek zorun-

da olan bu adamlarla bir ittifak kurmak oldu. Merkezle en az bağlantısı olan kenar bölgelerin bolşeviklere karşı ayaklanması için Kolçak'a ihtiyaç vardı. Sibirya'daki köylüye, devrimin köylüye Rusya'da verdiğini veremezdik. Sibirya'daki köylüler, toprak sahiplerinin topraklarından pay alamadılar, çünkü orada böyle bir şey yoktu ve bu yüzden de beyaz muhafızlara inanmaya daha yatkındılar. Bu savaşa, bütün İtilâf devletleri ve emperyalistlerin savaşta en az zarar görmüş ordusu, Japon ordusu katılıyordu. Kolçak'ı desteklemek için yüz milyonlarca ruble harcandı, her türlü araçtan faydalanıldı. Ondan yana olmayan ne yoktu ki? Her şeyi vardı. Dünyanın en güçlü devletlerinin elinde olan her şey, köylülük ve sanayi proletaryasının bulunmadığı koskoca bir alan. Nasıl oldu da bunların hepsi yıkılıverdi? Tecrübe, işçilere, askerlere, köylülere 'işçi-köylü ittifakı zor meydana gelir, fakat ne olursa olsun kapitalistlere karşı yenilmez olan tek ittifaktır' diyen bolşeviklerin önceden söyledikleri şeylerde haklı olduklarını, toplumsal güçlerin karşılıklı ilişkisini doğru hesapladıklarını bir daha gösterdiği için yıkıldı.

Eğer burada bir bilimden söz edilebilinirse, bu bir bilimdir yoldaşlar. Tecrübe, zor kazanılan, her şeyi dikkate alan ve şimdiye kadarkileri doğrulayan tecrübe, sosyalizmin tecrübesidir ;sosyalizmi ancak köylülük bilinçli olarak belirli sonuçlara ulaşırsa kurabiliriz. Bunu ancak köylülerle ittifaka giderek yapabiliriz. Kolçak tecrübesi bize bunu gösterdi. Kolçak dönemi kanlı bir tecrübe oldu, fakat bunun suçlusu biz değiliz.

Üstümüze çöken ikinci kötülüğü de biliyorsunuz, soğuk ve açlıktan en çok etkilenen bizim ülkemiz oldu. Bundan sosyalizmin sorumlu tutulduğunu fakat bunda sosyalizmin hiç bir suçu olmadığını biliyoryorsunuz. Soğuk ve açlığın bütün ülkelerde nasıl kol gezdiğini ve etkisini artırdığını görüyoruz ve yakında herkes Rusya'daki durumun sosyalizmin değil, dört yıl süren dünya savaşının bir sonucu olduğunu anlayacak. Üstümüze çöken tüm kötülüklerin, soğuğun ve açlığın suçlusu bu savaştır. Fakat bu zinciri yakında kıracağımızdan da eminiz. Şimdi artık önemli olan işçilerin dört yıl boyunca cinayet işleyenler için değil kendileri için çalışmaları gerektiğidir. Soğuk ve açlığa karşı her yerde mücadele sürdürülmektedir. En güçlü devletler bu felâketin altında inliyorlar.

Milyonlarca köylümüzün tahılını devlet eliyle bir araya getirmek zorunda kaldık, ve biz bunu spekülatörlerle elele çalışan kapitalistler gibi yapmadık. Bu sorunu çözmek için işçilerin çıkarları doğrultusunda spekülatörlere karşı hareket ettik. İkna yolunu seçtik ve köylülere, yaptığımız her şeyi onları ve işçileri desteklemek için yaptığımızı söyledik. Tahıl fazlası olan ve bunu sabit fiata veren köylü bizim mücadele arkadaşımızdır. Fakat bunu yapmayan da düşmanımızdır, hayduttur, sömürücünün ve spekülatörün biridir, ve bizim böyleleriyle hiç bir ortak yanımız yoktur. Köylülere bu propaganda ile yöneldik ve onları böylelikle gittikçe artan bir sayıda saflarımıza kazandık. Böylece gayet açık sonuçlar elde ettik. Geçen yıl Ağustostan ekime kadar 37 milyon pud tahıl toplanmış-

ken bu yıl, fazla ince hesaplara girmeden 47 milyon pud tahıl toplandı. Gördüğünüz gibi yavaş gelişen fakat asla tartışılamaz bir iyiye doğru gidişten söz edilebilir. En verimli bölgemizin Denikin tarafından işgal edilmesiyle uğradığımız kayıpları hesaba katsak bile tedarik planımızı ve devlet fiatları ile dağıtım planını gerçekleştireceğiz. Bu konuda bile bir anlamda belirli bir mekanizmamız var ve biz sadece sosyalizmin yolunu tutacağız.

Şimdilerde yakacak maddesi krizinin çıkarttığı sorun ile karşı karşıyayız. Tahıl sorunumuz artık pek o kadar büyük bir sorun değil; tahılımız var fakat yakacak maddesi bulamıyoruz. Denikin'in yüzünden kömür bölgemizi kaybettik. Bu bölgenin kaybı bize duyulmamış güçlükler çıkardı, ama bu konuda da tahıl sorununda yaptığımız gibi yapacağız. İşçilere yapacağımız çağrı öncekiler gibi olacak. Tıpkı gıda maddeleri sağlamak için bir kere sağlam ve doğru bir biçimde örgütlendikten sonra belirli bir işi parlak sonuçlar ,alarak yapan bir mekanizmayı yeniden kurmamız gibi şimdi de günden güne yakacak maddesi sağlama mekanizmamızı düzelteceğiz. İşçilere, bizi tehdit eden şu ya da bu tehlikenin nereden geldiğini, nerelerde yeni kuvvetlerin iş başına geçirilmeleri gerektiğini ve bu kuvvetlerin nerden sağlanması gerektiğini söylüyoruz, ve geçen yıl üstesinden geldiğimiz tahıl sorununda olduğu gibi şimdi de yakacak sorunundaki güçlüklerin üstesinden geleceğimizden şüphemiz yok.

İzin verirseniz yaptığımız işlerin bilançosunu şimdilik burada keseyim. Son olarak uluslararası durumumuzun düzelmesi üzerine bir kaç söz söy-

lemek istiyorum. Geçtiğimiz yola dönüp bir göz attık ve bunun düz ve doğru bir yol olduğunu gördük. 1917'de iktidara geldiğimizde tek başımızaydık. 1917'de bütün ülkelerde bolşevizmin yerleşemeyeceği kanısı vardı. Şimdi ise bu ülkelerde güçlü bir sosyalist hareket var. İktidara gelişimizin ikinci yılında ve III. Enternasyonalin sosyalistlerin enternasyonalininin kuruluşundan yarım yıl sonra bu Enternasyonal şimdiden bütün ülkelerde işçi hareketinin belirleyici gücü olmuştur. Bu açıdan, elde ettiğimiz tecrübeler hemen görülür parlak sonuçlar getirdiler. Bununla beraber özgürlük hareketi Avrupa'da bizdekinin aynı yolu yürümüyor. Ama geride bıraktığımız iki mücadele yılına bakarsanız Ukrayna'da bile ve hatta halk yapısının özellikler gösterdiği bazı büyük rus bölgelerinde, örneğin Sibirya ve Urallar'daki Kazaklarda hareketin öyle Rusya'nın merkezindeki Petersburg ve Moskova'da olduğu kadar çabuk ve aynı yoldan zafere ulaşmadığını görürsünüz. Avrupa'da hareketin daha yavaş olması bizi şaşırtmıyor, çünkü bu hareket şovenizmle, emperyalistlerin yaptıkları baskılarla başetmek zorunda, fakat gene de hareket tamamen bolşeviklerin gösterdiği yolda ,şaşmaz bir biçimde devam ediyor. Her yanda bu hareketin kaydettiği ilerlemeyi görüyoruz. Menşeviklerin ve sosyalist devrimcilerin sözcüleri III. Enternasyonalin temsilcilerinden ayrılıyorlar. Bu liderler çekilirlerse her yanda sosyalist hareket büyüyecek ve şimdi iki yıllık sovyet iktidarından sonra gerçeklerin gösterdiği doğrultuda Rus devletinin sınırları, dışında, uluslararası alanda kitlelerin içinde, devrimin dün-

yasında, sınıf bilincinde olan, devrimci olan ne varsa bizim eserimizdir, demeye tamamiyle hakkımız var. Ve artık bütün bu başımızdan geçenlerden sonra, bütün güçlüklere rağmen, bizi hiç bir güçlüğün korkutamayacağını, bütün güçlüklerin üstesinden geleceğimizi söyleyebiliriz. (sürekli alkışlar)

7 Kasım 1919
«Pravda» no : 251
9 Kasım 1919

Steno metin «Pravda»'-
Metniyle karşılaştı-
rılarak hazırlanmıştır.

KOMİNTERN'İN I. KONGRESİ KAPANIŞ KONUŞMASI

Bütün polis zulmüne ve engellemelerine rağmen birleşebildiysek, önemli ayrılıklar olmaksızın çağdaş devrimci dönemin bütün can alıcı sorunları hakkında kısa zamanda önemli kararlar almayı başardıysak, bu, bütün dünyadaki proleter kitlelerin eylemleriyle bu sorunları pratik olarak gündeme getirmiş ve pratik olarak çözümlemeye başlamış olmaları sayesindedir.

Kitlelerin devrimci mücadelede zaten kazanmış olduklarını yalnızca kaydettik buraya.

Sovyetler lehindeki hareket, Batı Avrupa'da olduğu kadar Doğu Avrupa'da da, yenilmiş ülkelerde olduğu kadar galip ülkelerde de, örneğin İngiltere'de gitgide yayılmaktadır; ve bu hareketin, yeni bir damokrasinin, proletarya demokrasisinin kurulmasından başka bir hedefi yoktur; proletarya diktatörlüğüne doğru, komünizmin tam zaferine doğru atılmış en belirgin adımdır bu.

Dünya burjuvazisi istediği kadar küplere bin-

sin, sürsün, tutuklasın, hatta Spartakistlerle, Bolşevikleri öldürsün, bütün bunlar onu kurtaramaz artık. Bu, kitleleri aydınlatmaktan, onları burjuva demokrasisinin eski önyargılarından kurtarmaktan ve mücadele içinde pişirmekten başka bir şeye yaramayacaktır. Bütün dünyada proletarya devriminin zaferi kesindir. Dünya Sovyetleri Cumhuriyetinin kurulma saati yakındır. (Canlı alkışlar.)

İlk defa 1920'de Komünist Enternasyonalin 1. Kongresinin tutanaklarının Almanca basımında ve 1921'de Rusça basımında yayınlanmıştır.

MOSKOVA SOVYETİ İŞÇİ, KÖYLÜ VE KIZIL ASKERLER VEKİLLERİ, R.K. (b) P. MOSKOVA SENDİKALAR KONSEYİ TOPLANTISINDA EKİM DEVRİMİNİN ÜÇÜNCÜ YILDÖNÜMÜ HAKKINDA SÖYLEV

(Uzun alkışlar.) Yoldaşlar, bugün proletaryamızın savaş günlerini ve devrimci zaferlerimizi anmak için toplandık. Bugün, zaferimizi kutlayabiliriz. Hayatın duyulmadık güçlükleri, düşmanlarımızın görülmedik çabalarına rağmen yine de zafere ulaştık. Üç yıldan beri zafer içindeyiz. Eskiden olsa aramızdan hiç birinin inanmayacağı kadar parlak bir zaferdir bu. Üç yıl önce Smolny'de (17) bulunduğumuz sırada, Petrograd işçilerinin ayaklanması bize, beklemediğimiz bir birlik içinde olduklarını kanıtladı, ama o gece bize üç yıl sonra bugün varolanlar söylenseydi, şimdiki gibi bir zafer kazanacağımız söylenseydi hiç kimse, hatta en iyimserimiz bile inanmazdı. O zaman biliyorduk ki, bizim zaferimiz, davamız bütün dünyada zafere ulaştığı zaman sağlam bir zafer olabilecektir, çünkü tamamen dünya devrimine dayandığımız için eseri-

mize başlamıştık. Emperyalist savaş o zamana kadarki bütün hayat biçimlerini değiştirmişti ve beklenmedik derecede uzun olacağı ortaya çıkan bir mücadelenin ne biçimler alacağını o zaman bilemezdik. Bugün, üç yıl sonra, eskisinden sonsuz derecede güçlü olduğumuz ortada, ama dünya burjuvazisi de hâlâ çok güçlü ve hatta bizden sonsuz derecede güçlü olmasına rağmen onu yendiğimiz söylenebilir. Bu burujuvaziyi parçalamak için bütün güçlerimizi kullandık ve bu açıdan sırf zararına çalışmadık. Dünya devrimine yaslanmış ve doğru görmüştük. Bütün dünyanın yıkıma gittiğini biliyorduk, emperyalist savaştan sonra eskisi gibi yaşamanın mümkün olamayacağını biliyorduk, çünkü emperyalist savaş bütün eski ekonomik ve hukuki ilişkileri kökünden yoketmiş, eski düzenin temelindeki bütün varoluş koşullarını parçalamıştı. Ve eğer, emperyalist savaşın bizim propagandamızdan bin kez daha fazla yıkılmayı hazırladığı sırada proletaryanın, bir tek ülkede olsun, ayaklanıp yenmiş olması uluslararası burjuvazinin güçlerinin aşınması açısından yeterlidir.

Eğer şimdi uluslararası duruma bütün olarak bakarsak — herşeyi uluslararası bakış açısından gördüğümüzü her zaman söyledik— ve Sovyet Rusya'ya karşı yapılan savaşların tarihini incelersek görürüz ki, kendi ülkelerinde bolşevikleri ezen ve onları kendi cellâtları yapan sınırdaki küçük burjuva devletlerin hemen hepsiyle barış içindeyiz. Bu devletler tamamen Üçlü İtilâfın uşakları ve köleleridirler ve Sovyet Rusya'yı parçalamak, yoketmek istemektedirler; yine de, Üçlü İtilafa rağmen on-

larla barışı imzaladık. Büyük Britanya, Fransa ve Amerika gibi çekinilmesi gereken üç kuvvet bize karşı ittifak kuramadılar ve bütün birleşik güçleriyle bize karşı yürüttükleri savaşta yenilgiye uğradılar. Niçin? Çünkü ekonomileri yıpranmıştır, çünkü varlıkları bile sarsılmıştır, çünkü birer yarı cesettirler, çünkü eskisi gibi yaşayamazlar, çünkü iradesi destekleri olan sınıf, yani burjuvazi çürümüştür. Bu sınıf 10 milyon insanı emperyalist savaşa atıp kırdırdı. Niçin? Dünyanın bir avuç kapitalist tarafından paylaşılması için. Bu çaba içinde bitkin düştü, kendi öz temellerini yıktı ve halen askeri alanda ne kadar güçlü görünürse görünsün, içerde güçsüzdür. Bolşevik düşüncesiyle söylenmiş bir şey değildir bu, ateş ve kılıçla kanıtlanmış bir olgudur. Zenginliği ve gücü ne olursa olsun yokolma yolunda bir sınıftır, oysa biz zafere doğru yükselen bir sınıfız. Ondan daha güçsüz olmamıza rağmen üç yıldan beri biz yeniyoruz ve hiç övünmesizce, zaferi kazandığımızı söylemek hakkımız.

Bunu söylediğimiz zaman, işin başka bir yönünü yine de unutmamalıyız: zaferimizin yarım olduğunu unutmamalıyız. Yendik, çünkü bizden daha güçlü olan vede üstelik göçmen sömürücülerle, büyük toprak sahipleri ve kapitalistlerle ittifak kurmuş olan devletlere karşı dayanabildik. Hiç aklımızdan çıkmadı ve hiç unutmayacağız ki davamız uluslararası bir davadır ve en zenginler ve en uygarlar dahil bütün devletlerde devrim olmadıkça zaferimiz bir yarım zafer ve belki de daha az olacak. Wrangel'e karşı başarılar kazanmaya şimdi başladık; umutlarımızı kanıtlayacak haberler

bekliyoruz hergün (18). İnanıyoruz ki, eğer Kırım'ı önümüzdeki günlerde ele geçiremezsek bir süre sonra ele geçiririz, ama hiç bir şey bunun dünya burjuvazisinin bize karşı son girişimi olduğunu göstermiyor. Tam tersine, bu girişimin ilkbaharda yenileneceğine dair işaretler var elimizde. Şanslarının çok az olduğunu biliyoruz, biliyoruz ki herhangi bir başka devletinkilerden çok daha sağlam ve kuvvetlidir askeri güçlerimiz, ama herşeye rağmen tehlike kaybolmadı ve yaşıyor ve bir ya da birçok ileri ülkede devrim başarıya ulaşmadıkça yaşayacak.

Oraya doğru gittiğimizi biliyoruz, biliyoruz ki III.Enternasyonal'in bu yaz Moskova'da toplanan II. Kongresi görülmemiş, dev bir eser tamamladı. Belki içinizden bazıları yoldaş Zinoviev'in Halle'de toplanan Alman Bağımsızları kongresi hakkındaki raporunu duydular (19).Kuşkusuz devrim şansının en fazla olduğu ülkelerden birinde neler olduğunu somut olarak kafanızda canlandırdınız. Benzer şeyler bugün bütün ülkelerde olmaktadır. Komünizm gelişti, güçlendi ve bütün ileri ülkelerde parti olarak kuruldu. Bu arada uluslararası devrim büyük yırtıcıların hareketin ezilmesi için yardım ettikleri bazı küçük ülkelerde bir dizi gerileme gördü. Almanya Finlandiya'daki devrimin ezilmesine yardım etti (20), kapitalizmin devleri -Büyük Britanya, Fransa ve Avusturya-Macar devrimini ezdiler (21). Ama onu ezerken de kendi ülkelerindeki devrim etkenlerini binle çarptılar. Ve halen mücadeledeki temel güçsüzlüklerinin temel nedeni arkalarının güvenli olmaması-

dır. çünkü bütün ülkelerde işçiler ve köylüler bize karşı dövüşmek istemiyorlar, çünkü yalnızca bizde, Cronstadt'a çıkmadı yiğit denizciler, onlarda da çıktı. Bizde, karadeniz'de savaşan denizcilerin adları bütün Fransa'da Rus devriminin anısına bağlıdır; Fransız işçileri biliyorlar, bugün Fransa'da zindanda olanların Rus işçi ve köylülerini öldürmemek için Karadeniz'de ayaklandıklarını (22). İşte bu yüzden zayıfladı bugün üçlü İtilaf; işte bu yüzden, geleceğimizin uluslararası düzeyde güvence içinde olduğunu rahatlıkla söylüyoruz.

Ama, yoldaşlar, zaferimiz tam olmaktan uzak, henüz yarısından azı elimizde. Evet, Rus işçi ve köylülerinin fedakârlıkları ve coşkuları sayesinde parlak bir zafer kazandık, Rusya'nın, çarlığa karşı mücadele eden ve işçilerle köylülerin henüz kenlerini desteklemedikleri bir anda ölmesini bilen tecrit edilmiş kahramanlar çıkarmakla yetinmeyeceğini kanıtladık. Evet, Rusya'nın kitlelerden kahramanlar çıktığını göreceğini, yüzlerce binlerce kahraman bulacağını söylediğimiz zaman haklıydık. Böyle olacağını ve o zaman kapitalizmin kaybedeciğini söylüyorduk. Zaferimizin temel nedeni, başlıca kaynağı, cephede ölen kızıl askerlerin, işçilerin ve köylülerin, özellikle de üç yıl boyunca kapitalist köleliğin ilk yıllarından daha fazla acı çeken sanayi işçilerinin gösterdikleri kahramanlık, fedakârlık ruhu ve sarsılmaz sağlamlıktır. İktidarı tutmak için açlığa, soğuğa, acılara katlandılar. Bu sağlamlık, bu kahramanlık sayesinde de, savaşan güçler içinde tek güçlü arka cepheyi ya-

rattılar. Bu yüzden güçlü ve sağlamız, oysa İtilaf gözlerimizin önünde parçalanıyor.

Ama bu coşku, bu kahramanlık, bu atılımlar tek başlarına devrimin eserini tamamlamaya, onu tam bir zafere götürmeye yetmezler. Bizi kuşatan ve boğazımızı sıkan düşmanı püskürtmemizi sağlayabilirlerdi; kanlı bir kavgada onu yenmemizi sağlayabilirlerdi, ama bu yetmiyor görevimizi sonuna kadar götürmemize. Bu yetmiyor çünkü, işte bugün görevimizin ikinci, daha büyük ve daha çetin bölümü karşısındayız. Ve bugünün başarısı içinde, zafere olan kesin inancımız içinde, bu ikinci aşamada da yine kesin bir zafer kazanmamızı sağlayacak güçlere başvurmalıyız. Ölmeye hazır işçilerin ve köylülerin coşkusu ve fedakârlıkları artık yeterli değil, çünkü, bu ikinci görev en güç olanı: sözkonusu olan kurmak, yaratmak. Kapitalizmden miras olarak yalnızca yıkıntı halinde bir uygarlık harabeye dönmüş fabrikalar, umutsuzluğun pençesinde aydınlar değil, aynı zamanda da dağınık ve cahil tecrit edilmiş küçük patronlar kitlesi devraldık,dayanışma içinde çalışma alışkanlığının yokluğu, deneysizlik, geçmişin üzerine bir çarpı çekmenin gereğinin anlaşılamaması da miras kaldı.

İşte bugün çözmemiz gereken sorunlar. Ekonomik yaşantımızın dağınıklığına bir son vermek amacıyla çalışmamızda sürekli bir uzantısı olabilmesi için mevcut ruh halini yararlı bir biçime sokmak gerektiğini hatırlamak zorundayız. Geriye dönüş mümkün değildir artık.

Sömürücülerin iktidarını devirerek görevimizin en büyük kısmını tamamladık. Şimdi bütün kadın ve erkek işçileri toplamamız ve birlikte çalışmaya zorlamamız gerekiyor. Buraya, yeni bir bölgeye giren bir fatih gibi girdik; yine de, karşımıza çıkarılan koşullara rağmen cephede zafer kazandık. Bugün görüyoruz ki, çalışmamız geçen yıldan daha iyi yürüyor. Biliyoruz ki henüz herkese yiyecek veremiyoruz, açlık ve soğuğun evlerin, kulübelerin ve barakaların kapısını çalmayacağından emin değiliz henüz, ama yine biliyoruz ki yendik. Ağır bir emperyalist savaş ve iç savaştan sonra üretim güçlerimizin bugün bile çok ileri olduğunu biliyoruz, işçileri ve köylüleri açlık ve soğuktan koruyabileceğimizi biliyoruz, ama bunun için sahip olduklarımızın dökümünü yapmamız ve bunları uygun biçimde paylaştırmamız gerekiyor. Bunu yapmasını henüz bilmiyoruz çünkü kapitalizm her küçük patrona öncelikle kendisini düşünmesini öğretti : belirli bir fikir adına nasıl ortak mücadele yürüteceğini bilmek değilde, nasıl zengin olmak, nasıl en kısa zamanda zengin kişilerin düzeyine yükselmek. Bundan böyle başka bir kuralı izlemek zorundayız. Şimdi görevimizin ikinci ve en güç kısmı düşüyor bize. İçimizi dolduran coşkunluk daha bir yıl, beş yıl sürebilir. Ama hatırlamamız gerekir ki vereceğimiz savaşta yalnızca küçük şeyler olacaktır. Çevremizde yalnız küçük ekonomik görevler. Üstelik biliyorsunuz ki bütün ekonomik yaşantımızı hareket ettiren küçük üniteler eskiden ona hizmet edenlerin aynılarıdır : eski bireyci eğilimlere alışkın küçük memurlar, küçük

bürokratlar. Buna karşı mücadele şu anki görevimiz olmalıdır. Bu bayram günlerinde, bu zafer havası içinde, Sovyet iktidarının bu üçüncü yıldönümünde içimizi çalışma coşkusu, çalışma isteği ve kararlılıkla dolduralım, çünkü işçilerin ve köylülerin en çabuk kurtuluşu ve ekonomimizin kurtuluşu bundan böyle buna bağlıdır; o zaman göreceğiz ki bu alanda zaferimiz, geçmişteki bütün kanlı savaşlardan daha sağlam, daha kalıcı olacaktır.

6. Kasım. 1920
«İşçi, köylü ve kızıl askerler vekilleri Moskova Sovyetinin geniş toplantılarının stenografik tutanakları» derlemesinde,, 1920'de yayınlanmıştır.

EKİM DEVRİMİNİN DÖRDÜNCÜ YILDÖNÜMÜ

25 Ekim (7 Kasım'ın) dördüncü yıldönümü yaklaşıyor.

Bu büyük gün geride kaldıkça Rusya'da proleter devrimin önemi daha çok ortaya çıkıyor ve biz de bir bütün olarak çalışmalarımızın pratik anlamını daha iyi kavrıyoruz.

Bu önem ve bu tecrübeler kısaca — ve doğal olarak çok eksik ve kaba bir biçimde şöyle özetlenebilir:

Rusya'da devrimin ilk ve kaçınılmaz görevi, ortaçağ kalıntılarını bertaraf etmek, bunları **son damlasına kadar yok etmek**, Rusya'yı bu barbarlıktan, bu utançtan, her kültürün ve ilerlemenin önüne dikilen bu engelden kurtarmak şeklindeki burjuva-demokratik bir görevdi.

Ve bu temizliği, 125 yıl önceki Büyük Fransız devriminin yaptığından çok daha büyük bir kararlılıkla, hızla yiğitçe, başarıyla ve halk yığınları üzerine olan etkisi açısından çok daha geniş ve köklü

bir şekilde yaptığımız için haklı bir gurur duyabiliriz.

Anarşistler olsun, küçük burjuva demokratlar (yani bu enternasyonal sosyal tipin Rus temsilcileri olarak menşevikler ve sosyal-devrimciler) burjuva-demokratik devrimin sosyalist (yani proleter) devrimle olan ilişkisi üzerine inanılmayacak kadar çok saçma sapan şey söylediler ve söylemekteler. Geride bıraktığımız dört yıl bizim bu konuda marksizmi doğru kavradığımızı, geçmiş devrimlerin tecrübelerini doğru değerlendirdiğimizi göstermiştir. Biz hiç kimsenin yapamadığı bir şeyi yaptık burjuva-demokratik devrimi **sonuna** kadar götürdük. Bilinçli bir şekilde kendimizden emin ve şaşmadan **ileriye doğru**, sosyalist devrime doğru, bunun burjuva-demokratik devriminden Çin Seddi ile ayrılmadığının bilincinde, ne kadar ilerleyebileceğimiz, çok büyük görevlerin ne kadarını yapabileceğimiz, zaferlerimizin ne kadarını gelecek için garanti altına alabileceğimiz konusunda sadece mücadelenin belirleyici olduğunun bilincinde, yürüyoruz. Zaman bunu gösterecektir. Ama daha şimdiden - çöle döndürülmüş, harap edilmiş, geri ülkede- - toplumun sosyalist olarak yeniden şekillendirilmesi yolunda ne kadar müthiş şeyler yapılmış olduğunu görüyoruz.

Fakat devrimimizin burjuva-demokratik kapsamı hakkındaki düşünceleri burada keselim. Marksistler bunun önemini anlamalıdırlar. Açıklamak için örnekler verelim.

Devrimin burjuva-demokratik kapsamı demek, ülkenin toplumsal ilişkilerini (yapısını, kurumları-

nı) ortaçağ, serflikten, derebeylikten temizlemek demektir.

1917'de Rusya'da serfliğin başlıca belirtileri, kalıntıları, yaşayan unsurları nelerdi? Monarşi, toplumsal tabakalar sistemi, büyük toprak sahipliği ve toprağın tasarruf hakkı, kadının durumu, din ve uluslara yapılan baskı Şu «Augias ahırları» ndan herhangi birini alalım — ve şurasını da belirtelim ki, bunlar 125 yıl, 250 yıl ve hatta daha önce (İngiltere'de 1649'da) yapılan burjuva-demokratik devrimleri sırasında ileri devletler tarafından temizlenememişlerdir- bu Auigias ahırlarından birini ele alalım, derhal bizim ahırımızı köklü bir şekilde temizlemiş olduğumuz görülecektir. Sadece on hafta içinde, yani 25 Ekim (7 Kasım) 1917'den Kurucu Meclisin dağıtılmasına (5 Ocak 1918) kadar geçen zaman içinde burjuva demokratlarının ve liberallerin (Kadetler) ve küçük-burjuva demokratlarının (Menşevikler ve Sosyalist-devrimciler) **sekiz aylık** iktidarlarında yaptıklarından bin kat fazlasını yaptık.

Bu korkaklar, palavracılar, mağrur Nergisler ve Hamletler tahta pala çaldılar ama krallığı bile yıkamadılar! Biz şimdiye kadar hiç kimsenin yapamadığı bir şeyi yaptık, kırallık pisliğini olduğu gibi temizledik. Yüzyılların o eski tabakalar sisteminden geriye taş üstünde taş, tuğla üstünde tuğla bırakmadık (İngiltere, Fransa, Almanya gibi en ileri ülkeler bile bugün hala bu toplumsal tabakalar sisteminin izlerini üstlerinden atamamışlardır!). Toplumsal tabakalar sistemini, yani feodalizm ve toprağa bağlı serfliğin kalıntılarının bu

sağlam köklerini radikal bir şekilde koparıp attık. Büyük Ekim Devriminin tarımda yaptığı değişikliklerin sonuçları «eninde sonunda tartışılır şeyler» (yurt dışında bu gibi tartışmalara girişebilecek yeterince kalemşor, Kadet, menşevik ve sosyal-devrimci var). Biz şimdilik böyle tartışmalarla zaman kaybetmek istemiyoruz, çünkü bu tartışmayı ve onun getireceği bir yığın soruyu mücadele içinde çözüme bağlayacağız. Fakat tartışılamayacak bir şey varsa o da küçük-burjuva demokratların sekiz ay boyunca büyük toprak sahipleri ile, yani serf geleneğinin koruyucuları ile «uzlaşmış» oldukları-dır. Oysa biz bir kaç hafta içinde Rus toprakların hem bu toprak sahiplerinden hem de bunların geleneğinden geriye en ufak bir şey kalmaksızın temizledik.

Dini, ya da kadın erkek eşitsizliğini, rusların dışında kalan uluslara yapılan haksızlığı ve baskıyı bir düşünelim. Bunlar tümü ile burjuva-demokratik devriminin sorunlarıdır. Aşağılık küçük-burjuva demokratları sekiz ay bu konuda yeterince laf-ladılar; bugün dünyanın en ileri ülkeleri arasında dahi **bu** sorunları **burjuva-demokratik** doğrultuda **tamamen çözmüş** olan **bir tek** ülke dahi yoktur. Bizde bunlar Ekim Devrimi Yasaması ile tamamen çözüme bağlanmıştır. Biz dinle gerçekten savaştık, ve şimdi de önceden olduğu gibi savaşıyoruz. Rus olmayan **bütün** ulusların **kendi öz** cumhuriyetlerini ya da otonom bölgelerini tanıdık. Rusya'da artık kadın haklarının ya da kadın erkek eşitliğinin tam olmayışı gibi bir alçaklık, adilik, rezillik, bu, dünyanın istisnasız bütün ülkelerinde çıkarcı bur-

juvazi ve geri zekalı, korkak küçük burjuvazi tarafından durmadan yenilenen serfliğin ve ortaçağın rezil kalıntısı kalmamıştır.

Bütün bunlar burjuva-demokratik devrimi kapsamına girer. Bundan yüzelli yıl, ikiyüzelli yıl önce bu devrimin (ya da devrimlerin — eğer genel bir tipin çeşitli ulusal şekillerinden söz edilecekse) önderleri halka insanlığı ortaçağın ayrıcalıkçılığından, kadın erkek eşitsizliğinden, şu ya da bu dine devletin tanıdığı imtiyazlardan (ya da tamamen **«din fikri»**nden, **«dincilik»** ten), ulusal eşitsizliklerden kurtaracakları sözünü verdiler. Ama onlar sadece söz verdiler, sözlerinde durmadılar. Sözlerinde duramazlardı, çünkü «kutsal özel mülkiyet» için duydukları «saygı» buna engel oluyordu. Bizim proleter devrimimizde meşum ortaçağa ve «kutsal özel mülkiyet»e karşı duyulan meşum bir «saygı» söz konusu değildir.

Fakat burjuva-demokratik devrimin başarılarını Rusya halklarının yararına pekiştirmek için daha da ileriye gitmeliydik ve gittik de. Bu yolda ilerlerken burjuva-demokratik devrimin sorunlarını bizim asıl kendi **proleter** - devrimci, sosyalist eylemlerimizin bir «yan-ürünü olarak çözdük. Burjuva-demokratik reformlar proleter, yani sosyalist devrimin yan-ürünüdür — biz bunu böyle böyle söyledik ve eylemlerimizde de böyle gösterdik. Bu arada, bütün Kautsky, Hilferding, Martov, Çernov, Hillquit, Longuet, Mac Donald, Turati ve «ikibuçuk» (23) marksizmin diğer kahramanlarının burjuva- demokratik ve proleter - sosyalist arasında

böyle bir karşılıklı ilişki olduğunu bir türlü anlamak istemediklerini de belirtelim. Birincisi ikincisinin içine girer. İkincisi kendi içinde birincinin sorunlarını da çözer. İkincisi birincisinin eserini sağlamlaştırır. Mücadele ve sadece mücadele ikincinin birinciyi ne derece aşıp aşamayacağını belirler.

İşte Sovyet düzeni böyle bir devrimin bir diğerinin içine yeşerişinin en açık kanıtlarından, görünüşlerinden biridir. Sovyet düzeni işçi ve köylüler için demokratizmin en yetkin ölçeğidir ve aynı zamanda da burjuva demokratizmine son veriş ve dünya tarihinde **yeni** bir **tip** demokrasinin, yani proleter demokratizmi ya da proletarya diktatörlüğünün de doğuşudur.

Bırakın can çekişen burjuvazinin ve onun ardından yalpalayan küçük-burjuva demokratizminin köpekleri, domuzları Sovyet düzeninin kuruluşundaki başarısızlıklar ve hatalar yüzünden üstümüze küfür, beddua ve alay yağdırsınlar. Gerçekten bir çok başarısızlıklarımız olduğunu ve hatalar yaptığımızı unutuyor değiliz. Sanki böylesine yeni, daha önce hiç görülmemiş bir tip devlet düzeninin yaratılması gibi tüm dünya tarihi için yeni bir eser olan bir şeyi hiç başarısızlığa uğramadan ve hata yapılmadan ortaya konabilirmiş gibi! Hiç şaşmadan başarısızlıklarımızı ve hatalarımızı, Sovyet ilkelerini hayata uygulayışta henüz mükemmel olmaktan son derece uzak halimizi düzeltmek için mücadele edeceğiz. Fakat Sovyet devletinin kuruluşunda **ilk adımı** atmak ve böylelikle dünya tarihinde yeni bir çağ, bütün kapitalist ülkelerde

ezilen ve her yerde yeni hayata, burjuvaziyi yenmeye, proletarya diktatörlüğüne, insanlığın sermayenin ve emperyalist savaşların boyunduruğundan kurtuluşuna doğru ilerleyen **yeni** sınıfın hakimiyeti çağını **açmak** şansı bizim olduğu için de haklı bir gurur duyuyoruz.

Emperyalist savaşlar sorunu, bugün dünyaya hakim ve kaçınılmaz bir şekilde uluslar üzerine baskıyı onların yağmalanmasını, soyulmasını arttıran, zayıf, geri ve küçük halkların bir avuç «ileri» güçler tarafından yapılan baskının, yağmanın, soygunun artırılması demek olan finans-kapitalin uluslararası politikası, işte bu sorun 1914'den beri tüm ülkelerin politikasında temel taş olmuştur. Bu milyonlarca ama milyonlarca insan için ölmek ya da yaşamak sorunudur. Sorun, burjuvazinin gözlerinizin önünde hazırladığı, göz göre göre kapitalizmin bir ürünü olan gelecek savaşta (1914-1918 savaşında ölen 10 milyon insan ve bugün hâlâ sürüp giden «küçük» savaşlarda ölen insanlar yerine) 20 milyon insanın yok edilip edilmemesi, (kapitalizmin sürüp gitmesi halinde) kaçınılmaz bir şekilde yaklaşan savaşta (1914-1918 yıllarında sakatlanan 30 milyon insan yerine) bukez 60 milyon insanın sakatlanıp sakatlanmaması sorunudur. Bu sorun açısından da Ekim Devrimimiz dünya tarihinde yeni bir çağ açmıştır. Burjuvazinin köpekleri ve bunların sosyal-devrimciler ve menşevikler şeklindeki, bütün dünyanın sözde «sosyalist» küçükburjuva demokrasisi şeklindeki uzantısı «emperyalist, savaşın iç savaşa dönüştürülmesi» sloganıyla alay ettiler. Fakat **gerçek** tek solaganın bu olduğu

— kuşkusuz hoş olmayan, kaba, çıplak, insafsız fakat gene de gerçek — görüldü. Uydurulan yalanlar yıkıldılar. Brester barışının ne olduğu ortaya çıktı. Ve her gün daha büyük önem ve sonuçlarla Brester'e göre çok daha kötü olan Versaille barışının ne olduğu ortaya çıkıyor. Ve, dünkü savaşın ve yaklaşan savaşın nedenleri üzerine kafa yoran milyonlarca ama milyonlarca insanın önünde daha açık, daha belirgin, daha su götürmez bir şekilde şu acı gerçek aydınlanıyor: **Bolşevik mücadele olmadan, bolşevik devrim olmadan** emperyalist savaştan ve bunu kaçınılmaz bir şekilde yaratan emperyalist dünyadan (emperyalist barıştan — rusça sözcüğün bu anlamını da ekleyeyim) bu cehennemden kurtulunamaz.

Bırakın burjuvalar ve pasifistler, generaller ve küçük-burjuvalar, kapitalistler ve kuş beyinliler, tüm imanı tam hıristiyanlar ve II: ve ikibuçuk Enternasyonalin bütün şövalyeleri bu devrime kızgınlıklarını kussunlar. Dünya tarihinin bu gerçeğini yüzbinlerce yıldır ilk kez kölelerin efendilerinin kendi aralarındaki savaşa sloganlarını açıkça ortaya koyarak «Efendilerin ganimetlerini paylaşmak için sürdürdükleri bu savaşı, tüm ulusların kölelerinin tüm ulusların efendilerine karşı bir savaşa döndürelim!» deyişlerini, işte bu gerçeği kızgınlık, inkâr ve yalan hücumlarıyla değiştiremeyecekler.

Yüzlerce, binlerce yıldır ilk kez bu slogan anlamsız ve zavallı bir slogan olmaktan çıkıp açık bir şekilde ortaya konan politik bir program halini, aldı, proletaryanın öncülüğünde ezilen milyonlarca insanın etkili bir mücadelesine, proletaryanın

ilk zaferine, savaşların yok edilmesi yolundaki ilk zafere ,şu barış imzalayıp sermaye kölelerinin zararına, ücretli işçilerin zararına, köylülerin zararına emekçilerin zararına savaş yapan çeşitli ülkelerin burjuvazisinin ittifakına karşı bütün ülkelerin işçilerinin ittifakının zaferine dönüştü.

Bu ilk zafer, nihai zafer değil henüz, Ekim Devrimimiz sadece bizim cephemizde emsalsiz cefalar ve güçlükler, işitilmemiş acılar içinde ve büyük başarısızlık ve hatalarla gerçekleştirildi. Sanki başarısızlıklar olmaksızın, hata yapılmaksızın tek başına geri bir halk dünyanın en güçlü ve ileri ülkelerinin emperyalist savaşının üstesinden gelebilirmiş gibi! Hatalarımızı söylemekten korkmuyoruz ve biz bunları, bu hataları düzeltebilmesini öğrenmek için soğukkanlılıkla değerlendireceğiz. Ama gerçek olan şey değişmez: Yüzlerce, binlerce yıldır ilk kez efendiler arasındaki savaşa, kölelerin bütün efendilere karşı yapacağı savaş ile «cevap vermek» için verilen söz **tamıtamına yerine getirildi** - ve tüm güçlüklere rağmen yerine getirilecek.

Biz bu eserin yapımına başladık. Ne kadar zamanda, ne zaman, hangi ulusun proleterleri bu eseri sonuna vardırırlar bunun önemi yok. Önemli olan buzun kırılmış, yolun gösterilmiş ve açılmış olmasıdır.

«Anavatanı koruyoruz» diye palavraya devam edin bütün ülkelerin kapitalist efendileri — Japon Amerika'ya, Amerika Japon'a karşı, Fransız İngiliz'e karşı v.b. v.b.! Yeni «Basel Manifesto'ları ile (1912 Basel manifestosu örneği) emperyalist savaşa karşı mücadele sorunundan «yakanızı sıyırma-

ya» devam edin, bütün dünyanın pasifist küçükburjuvaları ve kuş beyinlileri ile birlikte II. ve ikibuçuğuncu Enternasyonalin şövalye efendileri! **İlk bolşevik devrimi** dünyadaki ilk yüz milyon insanı emperyalist dünyanın elinden kurtardı. Bundan sonraki devrimler bütün insanlığı bu savaşlardan ve bu dünyanın elinden çekip kurtaracak.

En son eserimiz, aynı zamanda en önemli, en güç ve en az tamamlanmış olan eserimiz, harap feodal ve yarı harap kapitalist yapının yerine yeni sosyalist yapı için iktisadi temelin atılmasıdır. En çok başarısızlık ve hata ile bu en önemli ve güç yapıtta karşılaştık. Sanki, dünya çapında böylesine yeni bir işe başarısızlıklar ve hatalar olmaksızın girişilebilirmiş gibi! Ama biz bu işe giriştik. Bu işi daha da ilerisine götürüyoruz. Simdilerde «Yeni Ekonomi Politik» ile bir sürü hatayı düzeltmekle meşguluz, bir küçük çiftçiler ülkesinde bu hatalara düşmeden sosyalist yapının nasıl inşa edileceğini öğreniyoruz.

Karşılaştığımız güçlükler ölçülemeyecek derecede büyük. Biz ölçülemeyecek derecede büyük güçlüklerle mücadeleye alışığız. Düşmanlarımızın bize «kaya gibi sağlam» kemik gibi sert politikaları var» demeleri yersiz değil. Fakat hiç değilse belirli bir ölçüye kadar olsun gerekli olan bir başka sanat öğrendik bu devrimde: esneklik, taktiğimizi çabuk ve temelden değiştirebilme, değişen objektif şartları göz önünde bulundurmak, eğer daha önceden tuttuğumuz yolun bulunduğumuz zaman içinde yanlış, imkansız olduğu ortaya çıkmışsa hedefimize varacak değişik bir yol seçmek.

Coşkunluk dalgasına kapılmış olan, halk hayranlığını önce genel politika, sonra askeri olarak alevlendiren bizler, bu coşkunluk dalgasıyla genel politik ve askeri sorunlar kadar büyük olan iktisadi sorunları da mutlaka çözebiliriz sandık. Önce şöyle hesaplıyorduk: yeterince üzerinde düşünmeden bir küçük çiftçiler ülkesinde devlet üretimini ve malların devlet eliyle yapılan dağıtımını proleter devletin mutlak emirleri ile sosyalistçe yürütebiliriz sanıyorduk. Hayat hatalı olduğumuzu gösterdi. Bir takım geçiş düzenleri gerekiyordu: sosyalizme geçişi **hazırlamak için**, yıllar sürecek bir çalışma ile hazırlamak için, devlet kapitalizmi ve sosyalizm. Sadece duyulan coşkunluk ile değil, Büyük Devrimin yarattığı coşkunluğun yardımı ile, kişisel çıkarı, kişisel atılımı ve iş ilkelerine dayalı bir iktisadi kullanarak bir küçük çiftçiler ülkesinde devlet kapitalizminden sosyalizme geçmek için önce sağlam taşlar koymalı ;aksi takdirde soyalizme varamayız, aksi takdirde sosyalizme varamayız, milyonlarca insanı sosyalizme vardıramayız. Hayat bize bunu böyle öğretti. Ve üç, dört yıl içinde eğer gerekiyorsa keskin dönüşler yapmayı biraz olsun öğrenmiş olan bizler gayretle, dikkatle, sabırla (yeterince gayretli, dikkatli ve sabırlı olamamakla beraber) yeni dönüş olan «Yeni Ekonomi Politik»i öğrenmeye başladık. Proleter devlet dikkatli, titiz ve bilgili bir «iş adamı», çalışkan bir **toptancı** tüccar olmalıdır, yoksa bu devlet bu küçük çiftçi ülkesini iktisadi bakımdan ayakta tutamaz. Bugünkü koşullar içinde şimdiki durumda hâlâ kapitalist blokun yanı başında sosyalizme ge-

çebilmek için başka hiç bir yol yoktur. Bu toptancı tüccar, göğün yere uzak olduğu kadar sosyalizme uzak bir iktisadi tip gibi görünebilir. Fakat işte bu yaşanan hayatın içindeki köylünün küçük işletmesinden devlet kapitalizmi üzerinden sosyalizme götürecek çelişkilerden biridir. Kişisel atılım üretimi arttırır; ve bizim her şeyden önce, ne pahasına olursa olsun elde etmemiz gereken şey üretimi arttırmaktır. Toptan alış-veriş milyonlarca küçük çiftçiyi, ilgilerini çektiği için, onları biraraya getirdiği için, onları bir sonraki basamağa ulaştırdığı için (aynı zamanda üretimde çeşitli birlik ve beraberlik sağlaması bakımından) iktisaden birleştiriyor. Ekonomi politiğimizin en gerekli değişikliklerine başladık bile. Bu konuda, pek büyük olmamakla beraber bazı sağlam başarılarımızı gösterebiliriz. Bu konuda yeni bir «bilim»in hazırlık sınıfını bitiriyoruz artık. Hedefli bir şekilde usanmadan çalışırsak, her adımımızı pratikteki tecrübelerimizle ölçersek, başlamışı değiştirmekten, hatalarımızı düzeltmekten ve bunun anlamını kavramaktan çekinmezsek diğer sınıfları da geçebiliriz. Dünya iktisadiyatı ve politikası bu işi istediğimizden daha can sıkıcı ve güç bir duruma sokmasına rağmen bütün bu «öğrenimi» yapacağız. Ne pahasına olursa olsun, geçiş dönemi acıları, ızdırabı, açlık ve yıkıntı ne denli büyük olursa olsun cesaretimizi kırdırmayacağız ve eserimizi zaferle sonuçlandıracağız.

14.10.1921

Pravda Nr. 234, 18 Ekim 1921

İmza : N. Lenin

EKİM DEVRİMİNİN DÖRDÜNCÜ YILDÖNÜMÜ DOLAYISIYLA PROKHOROV MANÜFAKTÜR İŞÇİLERİ TOPLANTISINDA VERİLEN SÖYLEV

(Bütün salon ayağa kalkar. Uzayan alkışlar) Gözlerimizi geçtiğimiz dört yıla çevirirsek, dünyada hiç bir proletaryanın, Rus proletaryası dışında, burjuvaziye karşı tam bir zafer kazanmadığını görüyoruz. Eğer başardıysak, bu yalnızca, işçilerin ve köylülerin kendi toprakları ve kendi iktidarları için savaştıklarını bilmeleri sayesindedir. Denikin, Wrangel ve Kolçak'a karşı savaş, emekçilerin kendilerini ezenlere karşı zaferle sonuçlandırdıkları ilk savaştır tarihte. Zaferimizin ikinci nedeni: İtilaf ülkeleri Rusya'ya karşı sadık birliklerinden yeteri kadar yollayamadılar, çünkü İngiliz askerleri ve Fransız denizcileri kardeşlerini ezmeye gitmek istemiyorlardı.

Bu dört yıl duyulmamış bir mucicze sağladı bize: aç, güçsüz, yarı yıkılmış bir ülke, düşmanları güçlü kapitalist ülkelere karşı zafer kazandı:

Kimsenin tahmin etmediği, erişilmemiş sağ-

lamlıkta bir uluslararası duruma ulaştık. Şimdi dev bir görev daha kalıyor: ulusal ekonomiyi yeniden ayakları üzerine oturtmak. Bütün elde ettiklerimiz gösteriyor ki, dünyanın en harika gücüne dayanıyoruz: işçilerin ve köylülerin gücü. Bu da bize gelecek yıldönümünü üretim cephesinde de zafer işareti altında kutlayacağımızın güvencesini veriyor.

6 Kasım 1921
«Pravda» no : 252
9 kasım 1921

KHAMOVNİKİ BÖLGESİ İŞÇİLERİ, KIZIL ASKERLERİ VE GENÇLERİNİN TOPLANTISINDA EKİM DEVRİMİNİN DÖRDÜNCÜ YILDÖNÜMÜ DOLAYISIYLA YAPILAN KONUŞMA

(Orkestra «Enternasyonal»i çalar. Uzun alkışlar.) Yoldaşlar Moskova'da devrime katılan ve kişisel olarak şu ya da bu mücadeleyi yürütmüş olan arkadaşlarınki kadar sizler için eğitici ve ilginç olacak anıları anlatmayacağım. O dönemde Moskova'da değildim. Kısa bir konuşmayla yetineceğim.

Benden önce konuşan arkadaşlardan birisi konuşmasını bitirirken işçileri sendikalarda ve sovyet organlarında bizzat kendileri fiili olarak çalışmaya ve bütün güçlerini buna ayırmaya çağırdı; bu çağrıyı desteklemek istiyorum.

Yoldaşlar, bu dört yılda duyulmamış bir mücadele yaşadık. Bize dört yıl önce yabancı işçinin dünya devrimine bu kadar yakın olmadığı ve sert bir iç savaşı üç yıl yürütmemiz gerektiği söylenseydi, o zaman hiç kimse bu savaşa dayanabileceğimize inanmazdı. Ama her yandan saldırıya uğra-

mış olmamıza rağmen direndik ve başarımızın nedeni bir mucize değildir (çünkü akıllı insanlar mucizelere inanmazlar); direndik. çünkü üzerimize yollanan birlikler emin değillerdi. Eğer İngilizler Arhangelsk'den gitmemiş olsalardı, eğer Fransız denizcileri Odessa'dan gitmemiş olsalardı, ve eğer asker üniforması giydirilip üzerimize yollanmış olan yabancı işçi Sovyet iktidarının sempatizanı olmasaydı, muhtemel bir saldırıya karşı henüz güvence altında olmayacaktık. Ama bu bizi korkutmuyor, çünkü biliyoruz ki her ülkede müttefiklerimiz çoktur. Ve burada, bizi dirsek dirseğe çalışmaya çağıran arkadaş haklıydı, kayıtsız destekliyorum onu, çünkü biliyorsunuz ki en güç anda açlık çöktü üzerimize ve bütün dünya kapitalistleri bizi boyundurukları altına almak için bundan yararlanmaya çalışıyorlar. Ama işçi kitleleri onlara karşı savaşmamızı sağlıyor.

Örneğin, köylülere tohumluk yardımını alın. Biliyorsunuz ki, artan kısımların alınması yerine aynî vergi getirildi ve şimdi aynî verginin ve ödünç tohum dağıtımının iyi yürüdüğünü görebilirsiniz.

Bu günlerde, açlıktan etkilenen bölgelerdeki köylülere ilkbahar ekimleri için yardım sorununu inceledik ve gördük ki Devletin elindeki tohum miktarı, en azından 1921'deki alanı ekebilmek için yetersizdir. Bunun için Devletin 30 milyon pud taneye ihtiyacı var; oysa aynî vergi bize yalnızca bunun 15 milyonunu verecek ve diğer 15 milyon pud'u dışardan satınalmak zorundayız. Son zamanlarda ingiliz burjuvazisinin Sovyet Rusya ile ticaret anlaşmasının kaldırılması için uğraştığını gö-

rüyoruz, ama İngiliz işçileri buna karşıdırlar. Halen başka ülkelerle de anlaşmalar yapıldığı bilinmektedir ve 15 milyon pud taneyi satınalmak ne kadar güç olursa olsun bunu başaracağız.

Bütün yabancı devletlerde sanayi buhranları ve büyük bir işsizlik görülmektedir. İğrenç Versailles anlaşmasıyla ezilen Almanya uzun bir süre için uluslararası durumunu kaybetti. Artık ticaret yapamayacak biçimde boğazlandı Versailles anlaşması tarafından. Müttefik ülkeler ise, Versailles anlaşmasını imzalamış olmalarına rağmen kendileri de çöküyorlar.

Bizim ekonomik durumumuz hergün daha iyiye gidiyor.

Sizden istediğim, benden önce konuşan arkadaşın çağrısını izlemeniz ve ülkemizdeki çalışmayı yoğunlaştırmanız. Bunun zorunluluğunu anlamak gerek, çünkü köy ekonomisinin iyileştirilmesi için çalışıyoruz ve bunun için de eskisiyle kıyaslanamayacak kadar çok enerji gerekiyor ve bunu başaracağımıza eminiz. (Alkışlar. Orkestra «Enternasyonal»i çalar.)

7 Kasım 1921

RUS DEVRİMİNİN BEŞ YILI VE DÜNYA DEVRİMİNİN DURUMU

(Lenin'in görünüşü coşkun bir tezahürat ve alkış tufanı ile selamlanır Salondakiler ayağa kalkarlar ve Enternasyonali söylerler.) Yoldaşlar listede baş konuşmacı olarak gösterilmiş bulunuyorum fakat uzun bir hastalıktan sonra uzun bir konuşma yapamayacağımı herhalde anlayışla karşılarsınız. Sadece önemli sorunlara bir giriş yapabileceğim. Konum epeyce sınırlanmış olacak. «Rus devriminin beş yılı ve dünya devriminin durumu» konusu tek bir konuşmacının altından kalkamayacağı kadar geniş ve büyük bir konu. Bu nedenle bu malzemeden sadece küçük bir parçayı, Yeni Ekonomi Politik'in sorunlarını ele alacağım. Bu malzemeye bir giriş yapabilmek için kasıtlı olarak bu küçük parçayı seçiyorum, çünkü bana en önemli görünen - ya da şimdilerde bu konu üzerine çalıştığım için benim için en önemli olan — konu bu.

O halde konuşmada ele alacağım konu şu: Yeni Ekonomi Politik ile nasıl başladık ve bu politika ile hangi sonuçlara ulaştık? Ancak soruyu bu şekilde

kısıtlamakla sizlere, belki genel bir görüş ve kavrayış kazandırabilirim.

Yeni Ekonomi Politikaya nasıl gelindiğini açıklamakla başlarsam 1918 yılında yazmış olduğum bir makaleyi yeniden ele almam gerekecek. (25) Nitekim 1918 başlarında devlet kapitalizmini karşı tavrımızın ne olacağı konusuna bir tartışmada kısaca değinmiştim. Şöyle yazmıştım, o zaman:

«Devlet kapitalizmi Sovyet cumhuriyetindeki meselelerin şimdiki» (yani o zamanki) «durumuna göre **bir adım ileri** olacaktır. Eğer yarım yıl içinde devlet kapitalizmini kurabilirsek bu müthiş büyük bir başarı ve yarım yılda bizde sosyalizmin nihayet sağlamlaştığı ve yenilmez olduğunun en sağlam garantisi olacaktır.»

Doğal olarak bu şimdikinden daha az zeki olduğumuz, fakat böyle konuları ele alamayacak kadar da aptal olmadığımız bir zamanda şöylenmiş sözlerdi.

Kısacası ben o zamanlar, 1918 yılında devlet kapitalizminin Sovyet cumhuriyetinin o zamanki iktisadi durumu için bir adım ileri olacağı kanısındaydım. Bu belki tuhaf, hatta belki de biraz ters geliyor, çünkü cumhuriyetimiz o zamanlar da sosyalist bir cumhuriyetti: o zamanlar her gün olduğunca hızlı bir şekilde - ve herhalde fazla hızlı bir biçimde—ancak sosyalist denebilecek çeşitli tedbirler alıyorduk. Ve ben buna rağmen daha o zamanlar devlet kapitalizminin o zamanki Sovyet Cumhuriyetinin iktisadi durumuna göre ileri bir adım olduğunu düşünüyor ve bu düşünceyi Rusya'-

nın iktisadi yapısının unsurlarını sayarak açıklıyordum. Bu düşünceye göre bu unsurlar şunlardı: 1. pederşahi, yani son derece ilkel bir tarım; 2. küçük mal üretimi (tahıl ticareti yapan köylülerin çoğu buraya girerler); 3. özel teşebbüs kapitalizmi, 4. devlet kapitalizmi ve 5. sosyalizm.

O zamanki Rusya'da bütün bu iktisadi unsurlar temsil ediliyorlardı. Bu unsurların birbirlerine karşı olan durumlarının ve bizim kapitalist olmayan bir unsur üzerinde, yani devlet kapitalizmi üzerinde sosyalizm üzerinde olduğundan daha büyük bir önemle durup durmamamız gerektiğinin açıklanmasını kendime iş edindim. Tekrarlayayım: Kendisine sosyalist diyen bir cumhuriyette sosyalist olmayan bir unsurun sosyalizmden daha değerli tutuluyormuş, daha çok önem veriliyormuş gibi görünmesi herkese oldukça tuhaf gelecektir. Fakat buna rağmen, o zamanlar Rusya'nın iktisadi yapısının bir bütün ve gelişmiş bir yapı olarak değil aksine Rusya'da hem pederşahi bir tarım, yani tarımın en ilkel şeklinin. Hem de sosyalist bir tarım şekli olduğunun bilincinde olduğumuzu hatırlayacak olursanız mesele anlaşılır. Devlet kapitalizminin bu şartlar altındaki rolü ne olabilirdi?

Daha da ötesini, hangi unsurun ağır bastığını soralım. Küçük burjuva bir ortamda, küçük burjuva unsurun hakim olduğu açıktır. O zamanlar benim için küçük burjuva unsurun ağır bastığı tamamen açıktı; başka türlü düşünmek olanaksızdı. O zamanlar kendi kendime sorduğum şey bugünkü sorunla ilişkisi olmayan bir tartışmada çıkmıştı bu ortaya, şuydu: Devlet kapitalizmine karşı tavrımız

nedir? Ve kendi kendime şöyle dedim: Sosyalist bir biçim olmamakla birlikte, devlet kapitalizmi bizim için ve Rusya için şimdiki biçimden daha iyidir. Bunun anlamı nedir? Bunun anlamı, toplumsal devrimi tamamlamış olmamıza rağmen sosyalist iktisadın köklerini ve kuruluşunu abartmadığımızı, aksine daha o zamanlar belli bir dereceye kadar önce devlet kapitalizmine ve bundan sonra sosyalizme geçişin daha iyi olacağını kavramış olduğumuzdur.

Burasını özellikle vurgulamalıyım, çünkü, birincisi, bugünkü ekonomi politiğin ne olduğunun açıklanmasının ve ikincisi, Komünist Enternasyonal için gayet önemli ve pratik sonuçlar çıkarılmasının buna bağlı olduğuna inanıyorum. Daha işin başında hazırlanmış bir geri çekilme planımız olduğunu söylemek istemiyorum. Böyle bir şey yoktu. Tartışma içindeki bu kısa satırlar o zamanlar asla bir geri çekilme plânı anlamına gelmiyordu. Örneğin yazıda ticaret serbestisinden - ki önemli bir noktadır ve devlet kapitalizmi için temel önem taşır söz eden tek bir kelime yoktur. Fakat bununla beraber içinde genel ve tutarlı olmamakla beraber bir geri çekilme fikri de yok değildi. Ve yanılmıyorsam bunu sadece iktisadi yapısı açısından geri kalmış olan ve bugün hâlâ geri kalmış durumda bulunan bir ülke olarak değil Komünist Enternasyonali olarak, Batı Avrupa'nın ileri ülkeleri için de dikkate almalıyız. Örneğin şimdilerde bir programın geliştirilmesi ile meşguluz. Ben kendi hesabıma bütün programları genel olarak açık-

lar, yani bir ön-okuma için hazırlar ve basarsak — fakat hemen bu yıl üzerinde bir karara varmak için değil-en iyi şeyi yapmış olacağımıza inanıyorum. Neden? Her şeyden önce hepimizin bunları iyice düşünmemizin zor olacağına inandığımız için. Sonra, geri çekilme fikri ve bunun tedbiri üzerinde daha henüz hemen hemen hiç düşünmemiş olduğumuz için. Oysa bu dünyanın böylesine değiştiği, kapitalizmin yıkıldığı ve sosyalizmin korkunç güçlüklerle kurulduğu bir dönemde mutlaka göz önünde tutulması gereken bir sorundu. Sadece, hücuma geçip yendiğimiz zaman neler yapmamız gerektiğini bilmemiz yetmez. Bu devrimci dönemlerde pek o kadar güç değildir, ama pek o kadar da önemli değil, hiç değilse belirleyici değildir. Devrim sırasında düşmanın aklını kaybettiği anlar olur, ve biz ona böyle bir anda hücum edersek onu kolayca yenebiliriz. Fakat düşman sakin bir kafayla düşünüp güçlerini önceden toparlayabileceğinden henüz son söz söylenmiş değildir. Böyle bir durumda bizi hücum ettirmek için kışkırtır ve yıllarca gerilememizi sağlar. Yani demek istediğim, geri çekilmeyi hazırlamak fikri çok önemlidir ve bu sadece teorik bir açıdan böyle değil. Pratik açıdan da, gelecek günlerde kapitalizme karşı cepheden hücuma geçmek için hazırlanan bütün partiler şimdiden geri çekilişin nasıl garanti altına alınması gerektiğini düşünmeliler. Diğer bütün dersler gibi bu dersi de kendi devrim tarihimizden çıkarırsak bunun bize hiç bir zararı dokunmayacağını aksine büyük bir ihtimalle bir çok konuda yararlı olacağını sanıyorum.

Devlet kapitalizmini daha 1918'de mümkün bir geri çekiliş noktası olarak gördüğümüze değindim, şimdi Yeni Ekonomi Politik'imizin sonuçlarına geçiyorum. Tekrar edeyim: O zamanlar bu henüz tutarlı olmayan bir düşünce idi, fakat 1921'de, iç savaşın önemli aşamalarını geride, hem de muzaffer bir şekilde geride bıraktığımız zaman içte büyük - sanırım en büyük-siyasi kriz ile karşı karşıya kaldık; bu sadece köylülerin büyük bir çoğunluğunda değil aynı zamanda işçilerin de büyük bir bölümünde hoşnutsuzluk yarattı. Bu ilk kez, ve umarım son olsun Sovyet Rusya tarihinde büyük köylü kitlelerinin bilinçli olmasa da içgüdüsel, duygusal olarak bize karşı oluşları idi. Bu kendine özgü ve doğal olarak bizim için hiç de hoş olmayan durumun nedenleri nelerdir?

Bunun nedenleri, iktisadi atılımda çok ileri gitmiş olmamız, temelimizi yeterince sağlamlaştırmamış olmamız ve kitlelerin bizim o zamanlar henüz bilinçli olarak formüle edemediğimiz ama kısa bir süre sonra, bir kaç hafta içinde farkına vardığımız şeyi, yani sosyalist iktisat şekline, ürünün sosyalist dağılımına doğrudan bir geçişin gücümüzün çok üstünde olduğunu ve geri çekilişi kendimizi daha kolay işlerle sınırlamak şeklinde yapmadığımız takdirde yıkılacağımızı hissetmiş olmalarıdır. Yanılmıyorsam Kriz 1921 şubatında başladı. Aynı yılın ilkbaharında da oy birliği ile - bu konuda aramızda büyük ayrılıklar çıktığını görmedim - Yeni Ekonomi Politik'e geçmeyi kararlaştırdık. Bugün, birbuçuk yıl sonra, 1922 sonlarında baza karşılaştırmalar yapabilecek durumdayız.

Neler oldu? Bu birbuçuk yıldan çok zamanı nasıl geçtik? Sonuç nedir? Bu geri çekiliş bize yararlı oldu mu, bizi gerçekten kurtardı mı, yoksa bu böyle değil ve sonuç belli değil mi? Kendi kendime sorduğum baş soru budur ve öyle sanıyorum ki bu baş sorunun bütün komünist partileri için büyük önemi var, çünkü bu sorunun cevabı olumsuz olsaydı hepimiz yıkılır giderdik. Öyle sanıyorum ki iç rahatlığı ile bu soruya «evet» cevabını verebiliriz, hem de şu geçen birbuçuk yılın olumlu ve mutlak bir şekilde bizim bu sınavı geçtiğimizi yanıtladığı anlamında.

Şimdi bunu yanıtlamaya çalışacağım. Bunun için iktisadımızın bütün bileşenlerini kısaca saymam gerekiyor.

Önce mali sistemimiz ve ünlü Rus Rublesinden söz etmek istiyorum. Sanırım, salt katrilyonun üstünde bir miktarda oluşu yüzünden Rus Rublesinin ünlü olduğu söylenebilir. **(Sesler.)** Bu epey bir şeydir. Astronomik bir sayı. **(Sesler.)** Buradakilerin hepsinin daha bu sayının ne anlama geldiğini bilmediklerinden eminim. Bununla beraber biz sayıları üstelik iktisat bilimi açısından pek okadar önemsemiyoruz, çünkü biliyorsunuz, sıfırlar silinebilir. **(Sesler.)** İktisadi açıdan son derece önemsiz olan bu sanatta şimdiden bazı şeyler yaptık, ve olaylar geliştikçe bu sanatta daha çok büyük şeyler yapacağımızdan eminim. Buna karşılık gerçekten önemli olan sorun Ruble kurunun stabilize edilmesidir. Bu konuda çalışıyoruz, en iyi güçlerimiz çalışıyorlar; bu göreve büyük önem

veriyoruz. Uzun bir süre ve gelecek için Ruble'yi stabillize etmeği başarabilirsek davayı kazanmış olacağız. O zaman bu astronomik sayılar, trilyonlar, katrilyonlar bir hiçtir. O zaman iktisadiyatımızı sağlam bir temele oturtmuş ve bu temel üzerinde gelişebilir olacağız. Sizlere bu sorunla ilgili olarak oldukça önemli ve belirleyici olaylar gösterebileceğimi sanıyorum. 1921 yılında kağıt Ruble'nin stabil kaldığı süre üç aydan kısa idi. 1922 yılında, yani bu yıl, ki bu yıl henüz bitmedi, bu süre şimdiden beş ayın üstünde. Yanılmıyorsam bu kadarı yeter. Tabii ki bu sorunu gelecekte tam ve eksiksiz bir şekilde çözeceğimizi bilimsel olarak göstermek istiyorsanız bu söylenenler yeterli değildir. Ancak bu sorunu tam ve eksiksiz bir şekilde yanıtlamak, yanılmıyorsam olanaksızdır. Sözünü ettiğim olaylar Yeni Ekonomi Politik'e başladığımız geçen yıldan bugüne kadar ilerlemeyi öğrendiğimizi gösteriyor. Bunu öğrendiysek, eğer herhangi bir aptallık yapmazsak, bu yolda daha başka ilerlemeler yapmayı da öğreneceğimizden eminim. Ancak önemli bir eksiğimiz ticaret, yani mal değişimi konusunda. Ve savaş içinde olmamıza rağmen (Viladivostok'un daha bir kaç hafta önce alındığını biliyorsunuz), (26) iktisadi bir eyleme ancak şimdi, sistematik ve üzerinde düşünmüş olarak başlayabilmemize rağmen bu sorunu iki yıl içinde temizleyebilirsek bütün bu olanlara rağmen kâğıt Rublenin istikrar dönemini üç aydan beş aya çıkartabilmişsek, sanırım bundan memnun olabileceğimizi söyleyebilirim. Çünkü yalnızdık. Hiç bir yardım alamadık, hi çbir yardım alamıyoruz. Kapitalist eko-

nomilerini bugün hâlâ nereye doğru gittiklerini bilemeyecek kadar «parlak» bir şekilde örgütleyen o muhteşem kapitalist devletlerden hiç biri bize yardım etmedi. Bunlar Versaille barışı ile içinde kendilerinin dahi rahat edemeyeceği bir mali sistem yarattılar. Bu büyük kapitalist devletlerin iktisadı buysa, bizim gibi geri kalmışlar bilgisizler, en önemli şey olan Ruble'nin istikrar koşullarını anladıklarına sevinebilirler. Bunu herhangi bir teorik analiz ile değil, pratik ile yanıtlayacağız, ve öyle sanıyorum ki bu da dünyanın tüm teorik tartışmalarından daha önemli birşeydir. Pratik, bizim iktisadı bu asıl konuya, yani ticaret için, serbest mal değişimi için, köylüler ve büyük küçük üreticiler kitlesi için her şeyden önemli olan Ruble'nin stabilizasyonu konusunda yönlendirmek için önemli şeyler yaptığımızı gösteriyor.

Şimdi de sosyal hedeflerimize gelelim. Burada köylülük en önemli şey. 1921 yılında açıkça memnun olmayan bir büyük köylü kitlesi ile karşı karşıyaydık. Üstelik açlık vardı, ve bu, köylülük için en güç sınavdı. O zamanlar bütün yabancı ülkeler haliyle şöyle bağırışıyorlardı: «Görün işte sosyalist iktisadın sonu neymiş.» Bunlar tabii ki açlığın iç savaşın korkunç bir sonucu olduğunu söylemek istemiyorlardı. 1918'de bize savaş açan tüm mal sahipleri ve kapitalistler açlık sosyalist iktisadın bir sonucuymuş gibi gösteriyorlardı. Açlık gerçekten büyük ve ciddi bir felaket, bütün örgütleyici ve devrimci çalışmalarımızı yok etmekle tehdit eden bir felaket idi.

O halde şöyle soralım: Bu olağanüstü ve bek-

len meyen felaketten sonra bugün, Yeni Ekonomi Politik'e geçildikten, köylülere ticaret serbestisi verildikten sonra durum nasıldır? Cevap açıktır, herkesin gözünün önündedir: Köylülük bir yıl içinde sadece açlığı son vermekle kalmamış, aynı zamanda büyük çapta, yüz milyonlarca pud aynî vergi ödemiştir, hem de zorlayıcı hiç bir tedbir alınmadan. Daha önce, 1921'e kadar Rusya'nın genel görünüşünü belirleyen köylü ayaklanmaları hemen hemen tamamiyle ortadan kalkmıştır. Köylüler şimdiki durumlarından memnundurlar. Bunu iç rahatlığı ile söyleyebiliriz. Böyle yanıtların herhangi bir istatistik yanıttan daha önemli olduğunu biliyoruz. Bizde köylülüğün belirleyici faktör olduğundan hiç kimsenin kuşkusu yoktur. Köylülük şimdi, bize karşı gelecek herhangi bir hareketten çekinmemize gerek olmayan bir durumda bulunuyor. Bunu tamamen bilinçli bir şekilde, hiç abartmadan söyleyebiliriz. Bu hedefe varılmıştır. Köylülük bizim iktidarımızdan şu ya da bu şekilde memnun olmayabilir, şikayet edebilir, bu doğaldır, bunun önüne geçilemez, çünkü elimizdeki mekanizma, devlet iktisadı önünde boyun eğilinemeyecek kadar kötüdür, ama bütün köylülüğün ciddi bir memnuniyetsizlik göstermesi de olanaksızdır. Bu sonuca bir yılda vardık. Yanılmıyorsam bu önemli bir şeydir.

Hafif sanayiye gelince. Her iki sanayi tipinin durumlarının farklı olması nedeniyle sanayide hafif ve ağır diye bir ayırım yapmamız gerekiyor. Hafif sanayi ile ilgili olarak bu konuda genel bir hareketliliğin göze çarptığını iç rahatlığı ile söyleye-

bilirim. Ayrıntıya girmeyeceğim. İstatistik belgeler göstermek benim görevim değil. Fakat bu genel izlenim gerçeklere dayanıyor ve bunun temelinde yanlış ya da eğri hiç bir şey olmadığını garanti edebilirim. Hafif sanayide bir ileri atılım ve bununla birlikte de Petrograd ve Moskova'daki işçilerin durumlarında açıkça bir iyiye gidiş görüyoruz. Bu, diğer bölgelerde, ağır sanayinin ağırlıkta olması nedeniyle daha az gerçekleşmiştir ve bu nedenle genellenemez. Fakat gene de tekrarlayayım: Hafif sanayi mutlak bir atılım içindedir ve Petrograd ve Moskova işçilerinin durumlarının iyiye gidişi konusunda hiç bir kuşkuya yer yoktur. Her iki şehirde de işçiler 1921 başlarında durumlarından memnun değillerdi. Şimdi artık durum değişmiştir. İşçilerin durum ve tavrını günü gününe izleyen bizler bu konuda yanılmıyoruz.

Üçüncü sorun ağır sanayi ile ilgili. Burada durumun hâlâ güçlükler içinde bulunduğunu söylemek zorundayım. Bununla beraber 1921 den 1922'ye kadar geçen süre içinde belirli bir değişime girilmiştir. Durumun gelecekte iyileşeceğinden ümitli olabiliriz. Bunun için gerekli olan araçları kısmen sağladık. Kapitalist bir ülkede ağır sanayide durumun düzeltilmesi için yüzlerce milyon tutarında kredi gerekir, bu olmadan hiç bir şey yapılamaz. Kapitalist ülkelerin iktisadi tarihi, geri kalmış ülkelerde ağır sanayinin geliştirilmesinin ancak yüz milyonlarca dolar ya da altın Rublelik krediler yardımıyla olabileceğini gösteriyor. Bizim böyle bir kredimiz yoktu, böyle bir kredi almadık. İmtiyazlar konusunda yazılan hemen hemen her

şey kâğıt üzerinde kaldı. Son zamanlarda bu konuda, özellikle unguhart-imtiyazı konusunda çok şey yazdık. Bu açıdan imtiyaz politikamız bana mükemmel görünüyor. Buna rağmen daha henüz hiç bir ödenmiş imtiyaz alamadık. Bunun hatırda tutulmasını rica edeceğim. Zengin devletlerin kredilerini hesaba katamayacağımıza göre geri kalmış ülkemizde ağır sanayinin durumu gerçekten çok güç bir sorun ortaya çıkarıyor. Buna rağmen gözle görülür bir iyileşme ve bunun da ötesinde, yaptığımız ticaretin bize belirli bir miktar sermaye sağladığını görüyoruz. Henüz son derece mütevazi bir miktar, yirmi milyon altın Ruble'yi geçmeyen bir miktar olmakla beraber başlangıç yapılmış sayılır. Ağır sanayinin kalkınması için gerekli aracı ticaretten sağlıyoruz. Buna rağmen bugünkü durumda ağır sanayimiz güç bir durumda bulunmaktadır. Yine de biraz para ayırabiliriz sanıyorum. Buna, çoğu kez halkın zararına da olsa devam etmeliyiz. Her şeye rağmen tutumlu davranmak zorundayız. Şimdilerde devlet harcamalarını kısmaya, devlet mekanizmasını kısıtlamaya çalışıyoruz. Devlet mekanizmamız üzerine daha sonra bir kaç söz söyleyeceğim. Ne olursa olsun devlet mekanizmamızı küçültmeliyiz, olduğunca tutumlu davranmalıyız. Her yerden, hatta okullardan dahi kısmalıyız. Bunu yapmalıyız, çünkü tek başına bir ülke olarak ağır sanayinin kuruluşu olmadan, bunun yeniden kuruluşu olmadan hiç bir sanayiyi kuramayacağımızı bu olmadığı takdirde de yok olacağımızı biliyoruz. Bunu gayet iyi biliyoruz.

Rusya'nın kurtuluşu sadece köylülerin iyi ha-

satı ile ki bu yetmez ya da köylüye kullanım maddeleri sağlayan hafif sanayinin iyi durumu ile- ki bu da yeterli değildir- olmaz, bizim ağır sanayiye ihtiyacımız var. Bunu iyi duruma getirmek ise yıllarca sürecek bir çalışma ister.

Ağır sanayi devlet yatırımı gerektirir. Bunları arttırmazsak uygar bir devlet — ve nerde kaldı sosyalist bir devlet olarak — batma yolundayız demektir. Bu açıdan en önemli adımı attık. Ağır sanayinin kendi ayakları üzerinde durması için gerekli araçları sağladık. Şimdiye kadar bir araya getirebildiğimiz miktar yirmi milyon altın Ruble'yi geçmiyor, fakat bu miktar sadece ve sadece ağır sanayimizin kalkınmasına ayrılmış durumda.

Daha önce de belirttiğim gibi kısa bir şekilde ve genel olarak iktisadiyatımızın en önemli unsurlarını gözlerinizin önüne serdiğimi sanıyorum. Yanılmıyorsam şimdiden Yeni Ekonomi Politik'in olumlu bir puanı olduğunu söyliyebiliriz. Artık devlet olarak ticaret yapabileceğimiz, tarımda ve sanayideki sağlam durumumuzu koruyabileceğimiz ve daha da geliştirebileceğimiz yanıtlanmış durumda. Bunu pratik eylem yanıtladı. Şimdilik bunun yeterli olduğu görüşündeyim. Daha öğreneceğimiz çok şey var ve daha çok şey öğrenmemiz gerektiğini kavramış durumdayız. Beş yıldır iktidardayız ve bu beş yıl süresince de savaş içindeydik. Demek oluyor ki başarılı olmuşuz.

Bunu anlamak güç değil, çünkü köylülük bizimle beraberdi. Kimse köylüler kadar bizden yana olamazdı. Beyazların arkasında bu dünyada en çok

kin besledikleri şey olan toprak sahiplerini olduğunu anlamışlardı. Bu yüzden köylülük büyük bir coşkunluk ve sadakât ile bizden yana oldu. Köylülüğün beyazlara karşı bizi savunması zor elde edilir bir şey değildi. Daha önce savaştan nefret eden köylüler beyazlara karşı savaşmak için, toprak sahiplerine karşı bir iç savaş sürdürebilmek için akla gelebilecek her şeyi yaptılar. Fakat buna rağmen bu henüz hiç bir şeyi çözmüyordu, çünkü sorun sadece iktidarın toprak sahiplerinde mi yoksa köylülerde mi olacağı sorunuydu. Bizim için bu yeterli olamazdı. Köylüler bizim işçiler için iktidarda olduğumuzu ve bu iktidarın yardımıyla sosyalist düzeni kurmak amacında olduğumuzu anlıyorlar. Bu nedenle bizim için en önemli sorun sosyalist iktisadın ekonomik hazırlığı sorunuydu. Bunu doğrudan bir yolla hazırlayamazdık. Bunu dolaylı bir yoldan yapmamız gerekiyordu. Kurduğumuz devlet kapitalizmi kendine özgü bir devlet kapitalizmidir. Alışıla gelmiş anlamda bir devlet kapitalizmi değildir. Bütün yüksek emir merkezleri elimizde, devletin olan toprak ve arazi bize ait. Düşmanlarımızın meseleyi sanki bu önemli bir şey değilmiş gibi göstermek istemelerine rağmen bunun önemi büyüktür. Bunun aksi doğru değildir. Toprak ve arazinin devlete ait olması çok önemlidir ve bunun iktisadi açıdan büyük önemi vardır. Vardığımız nokta budur ve şunu söylemek zorundayım ki bundan sonra yapacağımız her şey ancak bu çerçeve içinde gelişebilecektir. Köylülüğün memnun olmasını, sanayinin kalkınmasını, ticaretin canlanmasını sağladık. Bizim devlet kapitalizmimizin sözlük

anlamındaki bir devlet kapitalizminden farkının proleter devletin sadece toprak ve araziyi değil aynı zamanda sanayinin de en önemli kısımlarını elinde tutması olduğunu daha önce söyledim. Öncelikle küçük ve orta sanayinin bazı belirli kısımlarını kiraladık bunun dışında kalanının hepsi bizim elimizdedir. Ticarete gelince, bu konuda da karma şirketler, yani sermayesinin bir kısmının bize, diğer bir kısmınınsa özel sektöre yani yabancı sektöre ait olan şirketler kurmak için çalışmalar yaptığımızı ve kurmakta olduğumuzu belirtmek isterim. Böylelikle, birincisi ticaret yapmasını öğreneceğiz, ki buna ihtiyacımız var, ikincisi, gerekli gördüğümüz her zaman böyle bir şirketi dağıtabiliriz, yani hiç bir riske girmiş olmuyoruz. Özel sektörden nasıl ilerleyebileceğimizi ve hangi hataları yaptığımızı öğrenmeğe çalışıyoruz.

Sanırım bu açıklamalarla yetinebilirim.

Bazı ufak tefek noktalara dokunmak istiyorum. Kuşkusuz çok büyük sayıda aptallıklar yaptık ve daha da yapacağız. Kimse bunu benim kadar iyi görüp değerlendiremez. **(Sesler.)** Acaba niye aptallıklar yapıyoruz? İşte burası açık: Birincisi geri kalmış bir ülkeyiz, ikincisi eğitim düzeyimiz son derece düşük, üçüncüsü hiç bir yardım görmüyoruz. Tek bir uygar ülke bize yardım etmiyor. Tam tersine hepsi bize karşı çalışıyor. Dördüncüsü, suç devlet mekanizmamızda. Talihsizliğimiz eski devlet mekanizmasını devir almış olmamızda. Devlet mekanizması çoğu kez bize karşı çalışıyor. Mesele biz iktidara geldikten sonra 1917'nin devlet meka-

nizmasının bizi sabote etmiş olmasıdır. O zamanlar korktuk ve «Lütfen bize geri dönünüz.» diye yalvardık. Ve hepsi geri döndüler. Bu bizim için kötü oldu. Şimdi elimizde müthiş bir memurlar kitlesi var, fakat bunlara gerçekten hakim olacak yeterli sayıda eğitilmiş elemanımız yok. Çoğu kez mekanizmanın üst kısmında, devlet iktidarını elimizde tuttuğumuz kısımda işler yürürken alt kademelerde herkes istediğini yapıyor ve öyle ki çoğu kez aldığımız tedbirlere karşı çalışır oluyorlar. Üst kademede, ne kadar olduğunu bilmiyorum ama bir kaç bin, en çok bir kaç onbin adamımız olmasına karşı alt kademelerde çarlıktan ve aynı zamanda burjuva toplumundan kalma kısmen bilinçli, kısmen bilinçsiz bize karşı çalışan yüzbinlerce eski memur. var. Mekanizmayı değiştirmek, mükemmelleştirmek ve yeni güçlerin eline verebilmek için daha yıllarca çalışmamız gerekecek. Kesin olan şey, bu konuda kısa zamanda yapacak bir şey olmadığıdır. Bunu hızlı ve belki de gereğinden fazla hızlı bir tempo ile yapıyoruz. Sovyet okulları, işçi fakülteleri kuruldu, yüzbinlerce genç belki çok hızlı olmamakla beraber gene de öğreniyorlar, ve ne olursa olsun çalışma başlamıştır ve bu çalışmanın meyvasını vereceğinden eminim. Fazla kılı kırk yararak çalışmazsak bir kaç yılda elimizde mekanizmayı temelden değiştirebilecek bir genç insan kitlesi olacak.

Çok sayıda budalalıklar yaptığımızı söylemiştim, fakat bu açıdan karşımızda olanlarla da ilgili bir kaç şey söyleyeyim. Eğer karşımızda olanlar bize bizim sözümüzle karşılık verir ve bolşeviklerin

çok sayıda budalalıklar yaptıklarını Lenin'in kendisi söylüyor derlerse, buna şöyle cevap vermek isterim: Evet, fakat bizim aptallıklarımız sizinkilerden temelden farklı bir cinsten. Biz öğrenmeye daha yeni başladık ve iyi sonuçlar alacağımızdan emin olacak kadar sistematik bir şekilde öğreniyoruz. Ama bizim karşımızda olanlar, yani kapitalistler ve II. Enternasyonalin kahramanları öne sürerlerse o zaman ünlü bir Rus yazarının dediklerini biraz değiştirip şöyle bir karşılaştırma yapacağım: Bolşevikler aptallık yaptıkları zaman bu bolşeviğin 2x2=5 demesi gibi oluyor; ama onun karşısındakiler, yani kapitalistler ve II. Enternasyonalin kahramanları aptallık yaptıklarında bu olanların 2x2 = yağlı mum, demeleri gibi oluyor. (27) Bunu göstermek zor değil. Örneğin Amerika, İngiltere, Fransa ve Japonya'nın Kolçak'la yaptıkları anlaşmayı ele alın. Soralım: Dünyada bunlardan daha güçlü devlet varmı? Ama sonunda ne çıktı? Hesaplamadan, düşünmeden, incelemeden Kolçak'a yardım için söz verdiler. İnsanın anlayamayacağı bir fiyaskoydu bu.

Ya da daha başka yakın ve önemli bir örnek: Versaille barışı. Soralım: «Büyük» ve «muzaffer» güçler ne yaptılar burada? Bu karmaşadan, bu mantıksızlıktan nasıl çıkabilecekler şimdi? Bizim aptallıklarımızın kapitalist devletlerin, kapitalist dünyanın ve II. Enternasyonalin aptallıklarının hepsinin tümünün yanında bir hiç kaldığını tekrarlayayım. Bu yüzden- bu konuya kısaca değinmek istiyorum dünya devrimi için durumun elve-

rişli olduğu kanısındayım. Ve belirli koşullarda bu daha da iyi olacak. Bu koşullar üzerine bir kaç söz söylemek isterim. 1921'deki III. Kongre'de komünist partilerinin örgütlenmeleri ve bunun metodu ve çalışma şekli hakkında bir karara vardık. (28) karar mükemmel fakat hemen hemen bütünüyle Rusça yani Rusya'daki durumdan çıkarılmış bir karar. Kararın iyi tarafı bu, ama kötü tarafı da bu. Kötü, çünkü hiç bir yabancının bu kararı okuyamayacağından eminim-bunu söylemeden önce kararı bir kere daha gözden geçirdim. Birincisi çok uzun, 50 ya da daha fazla madde var. Normal olarak böyle bir şeyi yabancılar okuyamaz. Rusça yazılmış olduğu için değil — bütün dillere mükemmel bir şekilde çevrildi — her yanı rus anlayışı ile dolu olduğu için. Üçüncüsü, bir yabancı bunu kazara anlasa bile hiç bir iş yapamaz. Bu da üçüncü noksan. Buraya gelmiş olan bir kaç delege ile biraz konuştum ve umarım Kongre süresince — ne yazık ki Kongre'ye katılmam olanaksız — çeşitli ülkellerden daha çok sayıda delege ile ayrıntılı bir şekilde konuşma olanağı bulacağım. Bendeki izlenim bizim bu karar ile büyük bir hata yapmış olduğumuz, yani kendi kendimizin yolunu tıkamış olduğumuzdur. Dediğim gibi karar mükemmel, 50 ya da daha fazla olan bütün maddelerin altına imzamı koyarım. Ama bizim Rusya'dan edindiğimiz tecrübeler ile yabancılara ne söylenebileceğini anlayamamısız. Karar'da söylenen her şey ölü laflar olarak kalıyor. Ve biz bunu anlamazsak ilerleyemeyiz. Hepimiz için, rus olsun yabancı olsun Rus devriminin beş yılından sonra şimdi en önemli şey öğrenmemiz gerektiğidir. An-

cak şimdi öğrenme olanağımız var. Bu olanağın ne kadar süreceğini bilemiyorum. Kapitalist güçlerin daha ne kadar rahatça öğrenmemize izin vereceklerini bilemiyorum. Fakat askeri uğraşlardan boşalan her anımızı öğrenerek hem de en baştan öğrenerek değerlendirmeliyiz.

Bütün parti ve Rusya'daki bütün zümreler bunu öğrenme iştahlarıyla ortaya koyuyorlar. Eğitim için gösterdiğimiz çaba bizim için en önemli sorunun öğrenmek ve gene öğrenmek olduğunu yanıtlıyor. Ama yabancı yoldaşların da öğrenmeleri gerekiyor, bizim öğrenmek zorunda olduğumuz şeyler — okumak, yazmak ve okunanı anlamak, bunlar hâlâ bizim noksanlarımız — anlamında değil. Bunların proleter mi yoksa burjuva kültürüne mi ait olduğu tartışılıyor. Ben bu soruyu açık bırakacağım. Kesin olan şey şudur: Bizim her şeyden önce, okuma, yazma ve okunanı anlamayı öğrenmemiz gerekiyor. Yabancıların buna artık ihtiyaçları yok. Onların ihtiyacı olan şey daha yüksek bir şey. Bunun içinde her şeyden önce komünist partilerinin örgütlenmesi üzerine yazdığımız ve okumadan ve anlamadan imzaladıkları şeyi anlamaları geliyor. Bunu ilk yapılacak ödev olarak görmeliler. Bu karar, onunla bir şeyler yapılabilir hale getirilmeli. Bu bir gecede yapılamaz, bunu bir gecede yapmak tamamen olanaksız. Karar Rusça, Rus tecrübesini yansıtıyor, bu yüzden yabancılar bunu anlayamazlardı, bu yüzden yabancılar bunu bir kutsal resim gibi duvara asıp önünde diz çökmekle yetinemezlerdi. Bununla hiç bir şey elde edilmiş ol-

muyor. Rus tecrübesinin bir parçasını özümlemeliler. Bu nasıl olacak? Ben bunu bilmem. Belki de, örneğin İtalya'daki faşistler İtalyanlara henüz yeteri kadar akıllanmadıklarını ve ülkelerinin karayüzler çetesine karşı henüz yeteri kadar sağlam olmadığını göstererek iyi bir hizmette bulunacaklar. Belki de bu gayet yararlı olacak. Biz ruslar da yabancılara bu kararı açıklamanın yollarını bulmalıyız. Yoksa onlar kesinlikle bu karar'ı uygulayabilecek durumda değiller. Bu açıdan sadece rus yoldaşlara değil aynı zamanda yabancı yoldaşlara da şimdi içinde bulunduğumuz dönem de en önemli şeyin öğrenmek olduğunu söylememiz gerektiği kanısındayım. Biz genel anlamda öğreniyoruz, onlarınsa devrimci çalışmanın örgüt, kuruluş, ve anlamını gerçekten anlamak için, özel anlamda öğrenmeleri gerekiyor. Bu olursa dünya devriminin durumu sadece iyi değil hârika olacağından eminim. **(Uzun alkış tufanları. «Yaşasın yoldaşımız Lenin!» sesleri ve ardından yeniden tezahürat.)**

Pravda no : 258
15 kasım 1922

Komintern'in IV. Kongresinde
yapılan konuşma
13 Kasım 1922

NOTLAR :

(1) **A. Kerenski** /doğ. 1881/, sosyalist-devrimci. Şubat devrimiyle geçici burjuva hükümetinin başbakanı oldu. Sosyalist Ekim Devriminden sonra Sovyet İktidarına karşı mücadele etti ve 1918'de dışarıya kaçtı.

(2) **L. Kornilov /1870-1918/**, monarşist, çar ordusunda general. Temmuz- ağustos 1917'de Rus ordusunun başkomutanıydı. Ağustosta karşı--devrimci ayaklanmanın başına geçti.

(3) **Halkın Kurtuluşu Komitesi**, 25 ekim /7 kasım /1917'de Moskova Belediye Duma'sının yanında, bu şehirde Sovyetlere karşı silâhlı mücadeleyi örgütlemek için kuruldu; 28 ekim /10 kasım/da başlayıp, 2 /15/ kasımda Komitenin teslim olmasıyla ezilen, askeri okul öğrencilerinin karşı — devrimci ayaklanmasını yönetti. (Junkerler)

(4) 14/27/ haziran 1917'de geçici hükümet Kurucu Meclis seçimleri için 17 /30/ eylül tarihini tesbit etti. Ağustosta ise, seçimleri 12 /25/kasıma erteleme kararı aldı.

Kurucu Meclis seçimleri, Sosyalist Ekim Devriminin zaferinden sonra önceden belirlenmiş tarihte, yani 12 /25/ kasımda yapıldı. Ekim Devriminden önce hazırlanmış listelere göre yürütüldü; Kurucu Meclisin yapısı da, dolayısıyla, burjuvazinin iktidarda bulunduğu dönemdeki güçler ilişkisini yansıtıyordu. Bunun sonucu da, Sovyet iktidarını destekleyen halkın büyük çoğunluğunun iradesi ile burjuvazi ve büyük toprak sahiplerinin çıkarlarını yansıtan ve Kurucu Mecliste çoğunluğu teşkil eden s.r.'ler, menşevikler ve kadetlerin siyaseti canlı bir zıtlığın doğması oldu.

«Emekçi ve sömürülen halkın hakları bildirisi»ni incelemeyi ve Sovyetlerin II. Kongresindeki barış, toprak ve İktidarın Sovyetlere geçmesi hakkındaki kararları tasdik etmeyince, Rusya merkez yürütme komitesinin kararıyla 6 /19/ ocak 1918'de lâvedildi.

(5) **Sosyalist-devrimciler** /s.r./, 1901 sonları ve 1902 başlarında çeşitli popülist grup ve çevrelerin birleşmesinden doğan küçük burjuva partisi. Birinci dünya savaşında s.r.lerin çoğunluğu sosyal-şoven tavrı benimsediler.

1917 Şubat Devriminden sonra, liderlerinin de yer aldığı /Kerenski, Avksentiev, Çernev/ geçici burjuva hükümeti, menşevikler gibi bunlardan da sağlam bir destek gördü.

S.r.'ler partisi köylülüğün, büyük toprak sahipliğinin tasfiyesi isteğini desteklemeyi reddetti ve bu mülkiyetin korunması yönünde direndi, hatta geçici hükümetteki s.r. bakanlar büyük toprak sahiplerinin topraklarına el koyan köylülere karşı birlikler yolladılar.

1917 kasımı sonunda partinin içinde ortaya çıkan sol s.r. kanat, bağımsız bir sol s.r. parti oluşturdu.

Yabancı askeri müdahale ve iç savaş sırasında, s.r.'ler yıkıcı ve karşı-devrimci bir çalışma yürüttüler, müdahalecileri ve beyaz generalleri fiilen desteklediler, komplolara katıldılar, Komünist Partisinin ve Sovyet devletinin sorumlularına karşı terorist eylemler düzenlediler. İç savaştan sonra Sovyetlere karşı başkaldırıcı eylemlerini ülkenin içinde ve beyaz göçmenlerin arasında sürdürdüler.

(6) Lenin'in yazının başına aldığı bölüm. N. Nekrassov'un «Rusya'da Kim İyi Yaşar?» adlı şiirinden.

(7) **Brest- Litovsk Barışı**, Sovyet Rusya ve Dörtlü İttifakın güçleri /Almanya, Avusturya-Macaristan, Bulgaristan ve Türkiye/ arasında 3 mart 1918'de Brest-Litovsk'da imzalanan ve 15 martta Rusya Sovyetleri IV. Olağanüstü Kongresi tarafından onaylanan barış anlaşması. Barış Koşulları Sovyet Rusya için oldukça ağırdı. Almanya ve Avusturya, Polonya, hemen bütün baltık ülkeleri ve Beyaz Rusya'nın bir bölümü üzerinde denetimlerini kuruyorlardı, Ukrayna Sovyet Rusya'dan ayrılıyor ve Almanya'ya bağımlı bir Devlete dönüşüyordu. Türkiye Kars, Batum ve Ardahan şehirlerini alıyordu. 1918'de Almanya Rusya'yı ek bir anlaşma ve tamamen kendi çıkarına bir mali sözleşmeye zorladı.

Brest-Litovsk barışının sonucu Troçki ve «sol komünistlerin parti aleyhtarı grubunun muhalefetiyle karşılaştı. Lenin, dirençli çabaları sayesinde anlaşmanın imzalanmasını kabul ettirmeyi başardı. Barışın sonucu, Leninist taktiğin ustalığını, çok karmaşık koşullarda doğru bir politikayı uygulayabilme yeteneğini gösteriyor. Brest-Litovsk barışı mantıkî bir siyasal uzlaşma oldu: Sovyetler ülkesine soluk alacak bir zaman, eski ordunun terhis edilip yeni bir

Kızıl Ordu yaratılmasını, sosyalist kuruluşa yaklaşılmasını ve daha sonra iç ve dış düşmanların saldırısını engelleyecek güçlerin toplanmasını sağladı. Bu siyaset, barış için mücadeleyi, savaşan ülkelerin birlikleri ve geniş kitleleri arasında devrimci ruhun büyümesini hızlandırdı. Almanya'da krallığı deviren devrimden sonra /kasım 1918/, bu vurgun anlaşması 13 kasım'da Merkez Yürütme Komitesi tarafından yürürlükten kaldırıldı.

(8) **Yoksul Köylü Komiteleri,** Rusya Merkez Yürütme Komitesinin 11 haziran 1918'deki «Yoksul köylülere yiyecek sağlanması ve örgütlenmesi» hakkındaki kararnamesiyle kuruldular. Komitelerin görevi, köylü ocaklarının ellerindeki besin maddelerinin denetlenmesi, kulak'lardaki fazla buğdayların bulunması ve yerel Sovyet örgütlerinin bunlara el koymalarına yardımcı olmaktı. Aynı zamanda da kulak'lardan alınan buğdayı, tarım gereçlerini ve mamül ürünlerle de yoksul köylülerin ihtiyaçlarını giderecekle rdi. Gerçekte komitelerin pratik faaliyetleri bu görevleri aştı: proletarya diktatörlüğünün köylülük içindeki dayanak noktaları oldular, kuruluşları kırda sosyalist devrimin gelişiminin yeni bir aşamasını belirledi. 1918 sonunda, görevlerini tamamlayan yoksul köylü komiteleri, kırsal Sovyetlerle birleştiler.

(9) Söz konusu olan, Çekoslovak ordusunun bir müfrezesinin, İtilaf emperyalisteri tarafından menşeviklerin ve sosyalist devrimcilerin fiili yardımıyla kışkırtılan karşıdevrimci ayaklanma. Bu müfreze, Rusya'da Ekim Devriminin zaferinden önce çek ve slovak savaş tutsaklarından kurulmuştu. 1918 yazından 60.000 kişiden çoktular /Rusya'da toplam olarak 200.000'e yakın çek ve slovak savaş tutsağı

vardı/. Sovyet iktidarının kurulmasından sonra İtilaf'a bağlı güçler müfrezeyi Sovyet Cumhuriyetine karşı kullanmak için paraca desteklediler. Burjuva çek milliyetçilerinin lideri ve Çekoslovakya ulusal Konseyi başkanı Tomas Massaryk müfrezeyi Fransız ordusuna bağladı: İtilaf temsilcileri müfrezenin Fransa üzerine yöneltilmesini istediler. Sovyet hükümeti, Fransa'da bulunan rus askerlerinin ülkelerine dönebilmeleri şartıyla bu boşaltmaya razı oldu. 26 mart 1918 tarihli anlaşmaya göre, müfreze, silâhlarını teslim ettikten sonra Vladivostok yoluyla Rusya'dan ayrılacaktı. Ama karşı-devrimci yönetimi Sovyet hükümetiyle silâhların iadesine ilişkin anlaşmayı ihlâl etti ve mayıs sonunda İtilaf'ın desteğiyle ayaklandı. Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Fransa hükümetleri isyancıları açık açık cesaretlendiriyorlardı; Fransız subaylarının harekette doğrudan bir payları vardı. Beyaz muhafızlar ve kulak'larla yakın ilişki içinde hareket eden Çekler, Urallar, Volga bölgesi ve Sibirya'nın önemli bir kısmını işgal ettiler ve burada burjuva iktidarını yeniden kurdular. İşgal edilen bölgelerde menşeviklerle s.r.'lerin de yer aldıkları beyaz muhafız hükümetleri kuruldu.

Ayaklanmanın başlamasından kısa bir süre sonra, 11 haziranda, Rusya'daki Çek ve Slovak komünist topluluklarının Merkez Yürütme Komitesi müfrezedeki askerlere bir çağrıda bulundu. Bu çağrı ayaklanmanın karşı-devrimci niteliğini açığa vurdu ve çek ve slovak işçi ve köylüleri ayaklanmayı tasfiyeye ve Kızıl Ordunun Çekoslovak birliklerine katılmaya çağırdı. Çok sayıda savaş tutsağı Sovyet hükümetine sempati duyuyorlar ve müfrezeyi yönetenlerin antisovyet tutumlarını desteklemiyorlardı. Aldatıldıklarını görünce çok sayıda asker Sovyet Rusya'ya karşı savaşmayı

reddetti ve müfrezeden ayrıldı. 12 000 kadar Çek ve Slovak Kızıl Orduya katıldılar.

Volga bölgesi 1918 sonbaharında Kızıl Ordu tarafından kurtarıldı. Ayaklanma, Kolçak'ın birlikleriyle aynı zamanda tam bir yenilgiye uğradı.

(10) Alman hükümetinin Sovyet Rusya ile diplomatik ilişkilerini kesmesi üzerine, Lenin, Sverdlov ve Dışişleri komseri Çiçerin'in imzalarıyla 5 kasım 1918'de «Bütün askeri komser ve eğiticilere, bütün ordu kumandanlarına, bütün temsilciler Sovyetlerine» gönderilen telgraftan sözediliyor. Telgraf 6 kasımda **Pravda** ve **Rusya Merkez Yürütme Komitesi İzvestia'sı** gazetelerinde yayınlandı.

(11) «**Kızıl Bayrak**» /Die Rote Fahne/ Karl Liebknecht ve Rosa Luxembourg tarafından «Spartacus» birliği merkez organı kurulan gazete, daha sonra Alman komünist Partisi merkez organı. 9 kasım 1918'den itibaren Berlin'de yayınlandı, ama birçok kez alman hükümeti tarafından izlendi ve yasaklandı. Almanya'da faşist diktatörlüğün kurulmasından sonra **Die Rote Fahne** yasaklandı, ama faşist rejime karşı kararlı bir tavır alarak yeraltında yayınlanmaya devam etti. 1935'te yayına Prag'da devam etti, sonra ekim 1936'dan 1939 sonbaharında kadar Brüksel'de çıktı.

«Çağrı» /der weckruf/, Alman Avusturya'sı Komünist Partisi merkez organı, kasım 1918'den 11 ocak 1919'a kadar Viyana'da yayınlandı.

(12) Bakınız Karl Marx, **Fransa'da Sınıf Mücadeleri** /1848-1850/ Türkçe çevrisi, Sol yayınları, 1967, Ankara.

(13) Menşevikler, Rus sosyal-demokrasisi içindeki eportünist küçük-burju akım taraftarları, burjuvazinin işçi sınıfı içindeki uzantıları. Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisinin 1903 ağustosundaki II. kongresinde parti merkez organlarının seçiminde azınlığa düştüler, buna karşılık başlarında Lenin bulunan devrimci sosyal-demokratlar çoğunluğu sağladılar, buradan da bolşevikler ve menşevikler adları kaldı /çoğunlukçular ve azınlıkçılar/. Menşevikler proletarya ile burjuvaziyi uzlaştırmak istiyorlar, işçi hareketi içinde oportünist bir çizgi izliyorlardı. 1917 şubatındaki burjuva demokratik devriminden sonra menşevikler ve sosyalist devrimciler geçici hükümete katıldılar, emperyalist siyasetini desteklediler ve yükselen proleter devrimine karşı mücadele ettiler. Menşevikler Sovyetlerde de, aynı, geçici hükümetin desteklenmesi siyasetinde direndiler ve kitleleri devrimci hareketten çevirmek için herşeyi yaptılar.

Ekim Devriminden sonra menşevikler açıkça karşı-devrimci bir parti oldular, Sovyet iktidarının devirmek amacıyla komplolar ve ayaklanmalar düzenlediler.

(14) 1919'dan 1921'e kadar, Lenin'in onüç konuşması, Sovyet Rusya Merkez Yürütme Komitesi merkez ajansı tarafından plâğa kaydedildi.

(15) «Bednota», köylüler için günlük gazete; 27 mart 1918'den 31 ocak 1931'e kadar Moskova'da yayınlandı. 1 şubatta da Sotsyalistikoye Zemledelye gazetesi ile birleşti.

(16) Lenin, Rusya demiryolu işçileri sendikası yürütme komitesini kastediyor /Vikjel/. Vikjel, temmuz-ağustos 1917'de Rusya demiryolu işçileri I. kongresinde kurulmuştu.

Yönetimi s.r.'ler ve menşeviklerin elindeydi. Ekim Devriminin Petrograd'da zafere ulaşmasından sonra Vikjel karşı-devrimin savunma yerlerinden biri oldu. Tarafsızlık ve iç savaşın durması bayrağı altında, Vikjel Petrograd'daki devrimci birliklerin, Sovyet iktidarının kurulması için silâhlı mücadelenin sürdüğü Moskova'ya gitmelerine karşı çıktı ve demiryollarını felce uğratmakla tehdit etti. Karşı-devrimci eylemi demiryolu işçilerinin memnuniyetsizliğini yarattı. 1919 ocağında, demiryolu işçileri olağanüstü kongresinde Vikjel lâvedildi. Kongre, bolşeviklerin ezici çoğunlukta oldukları demiryolu işçileri sendikası merkez organını seçti /vikjèdor/.

(17) **Smolni**, Petrograd'daki eski, soylu genç kızlar enstitüsü, 1918 martında Moskova'ya taşınmasına kadar Sovyet hükümetinin kaldığı yer.

(18) Kızıl Ordunun çar taraftarı general Wrangel'in birliklerine karşı saldırısı ekim 1920 sonunda başladı. Büyük savaşlardan sonra Wrangel Kırım'a püskürtüldü. 8 kasım gecesi kahraman Perekop saldırısı başladı; 16 kasımda bütün beyaz muhafızlardan temizlenmişti. Wrangel'in yenilgisi iç savaşın ve yabancı müdahalesinin bitişini önemli ölçüde belirledi.

(19) **Alman bağımsız sosyal-demokrat partisi**, 1917 nisanındaki kongrede kurulan merkezci parti. Bağımsızlar sosyal-şovenlerle birleşmek istiyorlar, sınıf mücadelesinin terkedilmesine eğilim gösteriyorlardı. 1920 ekiminde, Halle kongresinde Bağımsız sosyal-demokrat parti ikiye ayrıldı. Kongrede tartışılan temel mesele, Komünist Enternasyonelle ilişki ve Komintern'e katılma şartlarının yirmi-

birincisi oldu. Kongre, 237'e karşı 156 çoğunlukla Komintern'e katılma kararı aldı. Sağ kanat kongreyi terketti ve 1922 eylülüne kadar eski adıyla yaşayan ayrı bir parti oluşturdu, bu tarihte de sosyal-demokrat partiye geri döndü. Sol kanat 1920 aralığında Alman Komünist Partisine katıldı.

(20) 27 ocak 1918'de Finlandiya'da patlak veren proleter devrimi kastediliyor. Burjuva hükümeti devrildi ve iktidar işçilerin eline geçti. 27 ocakta, E.Culling, O. Kuussinen, Y. Sirola, A. Taynai ve başkalarının da içinde bulunduğu bir devrimci hükümet, Halk Vekilleri Konseyi kuruldu. İşçi hükümeti bir dizi kanun çıkardı: yoksul köylülere işledikleri toprağın tazminatsız ve tam sahiplikle verilmesi; halkın en yoksul tabakaları tarafından ödenen bütün vergilerin kaldırılması; sahiplerinin dışarıya kaçtığı kurumlara el konulaması; özel bankalar üzerinde devlet denetiminin getirilmesi /fonksiyonları devlet bankasına aktarıldı/.

Ama devrim ancak ülkenin güneyinde zafer kazandı. Karşı-devrim kuzeye sağlam bir biçimde yerleşti ve Kaiser'in alman hükümetinden yardım istedi. Alman silâhlı kuvvetlerinin müdahalesi ve kanlı bir iç savaştan sonra, 1918 mayısında devrim ezildi. Beyaz terör ülkeye yerleşti; binlerce devrimci işçi ve köylü kurşuna dizildi ya da hapisanelerde işkencelere uğradı.

(21) Macaristan Sovyet Cumhuriyeti 21 mart-1 ağustos 1919 arasında yaşadı. Başında, Macaristan Birleşik Sosyalist Partisi olarak birleşmiş bulunan komünist ve sosyal-demokrat partilerin temsilcilerinden kurulu bir hükümet vardı. Macaristan sosyalist devrimi barışçı bir nitelik gös-

terdi: o zaman yeterli güçten yoksun olan burjuvazi Sovyet iktidarının kuruluşuna karşı koymadı.

Hükümetin devrimci konseyi ilk toplantısında, Cumhuriyetin savunulması için bir Kızıl Ordu kurma kararı aldı. 26 martta sovyet hükümeti sanayi kuruluşlarının, nakliyatın, bankaların millileştirilmesi hakkında bir kararname çıkardı; 2 nisanda dış ticaret tekelini kuran kararname kanunlaştı. İşçilerin ücretleri ortalama % 25 arttırıldı ve sekiz saatlik iş günü getirildi. 3 nisanda, 57 hektardan büyük toprak mülklerinin devlet mülkiyetine geçeceğine dair kanun çıkarıldı.

İtilaf emperyalistleri Macaristan'da Sovyet iktidarı kurulmasına karşı koydular; Cumhuriyeti ekonomik ablukaya aldılar ve askeri müdahalede bulundular. Bu hareket macar karşı - devrimin oynadığı oyun oldu. Emperyalizmin müttefiki sağ sosyal-demokratların ihaneti de Macaristan Sovyet Cumhuriyetinin yıkılmasının nedenlerinden biri oldu.

1919 yazında Sovyet Rusya da her yanından sarılmış ve Macaristan Cumhuriyetine yardım edemeyecek durumda olduğundan, uygun olmayan uluslararası durum da olumsuz bir rol oynadı. Emperyalist müdahale ve içteki karşı-devrimin ortak eylemiyle, 1 ağustos 1919'da Macaristan Sovyet Cumhuriyeti devrildi.

(22) Fransız donanmasının Karadeniz'deki 2. filosunun denizcilerinin nisan-mayıs 1919'daki kahramanca ayaklanması, genç Sovyet Cumhuriyetini boğmak için 300 000 kadar ve denizci göndermiş bulunan Fransız hükümetinin siyasetine karşıydı. Rusya'nın güneyinde müdahalecilerin sayısı 130 000 kişiye ulaşıyordu Bolşevik Partisinin 1. Smir-

mov /Lastoçkin/ tarafından yönetilen Odessa gizli komitesi ve komite tarafından kurulmuş olan ve büro üyeleri arasında yurtsever fransız Jeanne Labourbe'un da bulunduğu yabancı kurul müdahaleci birliklerin askerleri ve denizcileri arasında devrimci bilincin eğitilmesinde önde gelen bir rol oynadılar. Kurulda Eline, Dége gibi komünistler, deney sahibi propagandacılar vardı. Askerlerle ve bazı gemilerin mürettebatlarıyla ilişki kurdular. Ayaklanma 20 nisanda Sivastopol'da demirlemiş olan hat gemileri **France** ve **Jean Bart**'da başladı. Onları diğer gemilerin mürettebatları ve 175. piyade alayı izledi, ayaklanma daha sonra Odessa'da demirlemiş olan gemilere de yayıldı. Ayaklananlar, istekleri yerine getirilmezse Kızıl Orduya iltihak edeceklerini bildirirerek, müdahalenin hemen durmasını ve birliklerin geriye çağrılmasını istiyorlardı. Fransız komutanlığı öncüleri tutukladı ve hemen vahşice baskılara uğrayacakları Fransa'ya yolladı. Ayaklanma, devrimci bakış açılarının ve gerçek bir yönetimin yokluğu nedeniyle başarısızlığa uğradı. O zaman Fransa'da komünist partisi yoktu. Ama, dünyadaki ilk işçi devleti ile dayanışmanın kanıtı olan fransız askerleri ve denizcilerinin girişimi Fransa'daki devrimci hareketin yoğunlaşmasına katkıda bulundu.

Kızıl Ordunun başarıları, fransız donanma ve ordusundaki isyanlar, işçilerin talepleri, fransız hükümetini birlikleri Sovyet Rusya'dan çekmeye zorladı. Bu konuda Lenin şöyle yazıyordu: «Ajitasyon ve propaganda sayesinde İtilaf'ın kendi birliklerini ellerinden aldık. Yalnızca kendi askerlerimizle değil, onların askerlerinin bize olan sempatisi sayesinde yendik emperyalistleri.» /Eserler, Paris-Moskova basımı, cilt 30, s. 360/

(23) «IIBuçuğuncu Enternasyonal (Uluslararası Sosyalist Partiler Birliği) kitlelerin baskısıyla II. Enternasyonal'den ayrılmak zorunda kalan, merkezci sosyalist parti ve gruplardan oluşan uluslararası örgüt; 1921 şubatında Viyana'da kuruldu. II. Enternasyonal'i sözde eleştiren önderleri, gerçekte, proletarya hareketinin temel meselelerine ilişkin olarak işçi sınıfı içinde bölücü, oportünist bir politika izliyorlar ve örgütlerini işçiler arasında komünist etkilerin büyümesini engelleme yolunda kullanmaya çalışıyorlardı.

1923 mayısında II Buçuğuncu Enternasyonal II. Enternasyonal'le birleşti ve Sosyalist İşçi Enternasyonal'i kuruldu.

(24) **Basel Manifestosu,** 24-25 kasım 1912'de Basel'de toplanan sosyalist Enternasyonal olağanüstü kongresinde kabul edilen savaş hakkındaki manifesto. Manifesto, emperyalistlerin hazırlandıkları dünya savaşına karşı halkları uyarıyor, savaşın soyguncu amaçlarını açığa vuruyor ve bütün ülkelerin işçilerini, «kapitalist emperyalizme karşı proletaryanın uluslararası dayanışmasının gücünü» çıkararak barış için kararlı bir mücadele yürütmeye çağırıyordu. Basel Manifestosu, Stuttgart Kongresi kararından /1907/ Lenin tarafından önerilen bir tezi yeniden alıyordu: sosyalistler düşmanlıkların yarattığı ekonomik ve siyasal buhrandan, kapitalizmin yıkılışını hızlandırmak, sosyalist devrim yolunda mücadele etmek için yararlanmalıdırlar.

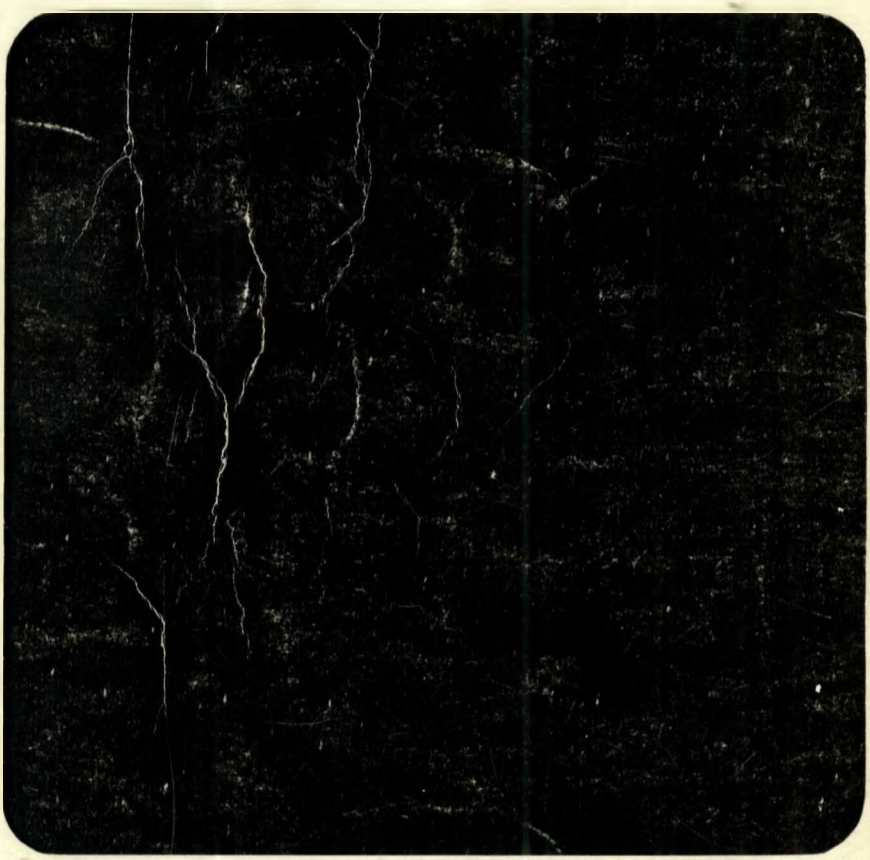
(25) Lenin: 'Sol' çocukluk hastalığı ve küçük burjuva fikirler» adlı makalesine atıf yapıyor. Eserler, Paris-Moskova basımı, cilt 27, ss. 337-370)

(26) 25 ekim 1922'de, partizanlarla Uzak-Doğu Cumhuriyeti birlikleri Vladivostok'tan beyaz muhafızlarla Japon işgalcileri attılar.

(27) «İki kere iki bir mum yapar» ifadesi Turgenyev'in **Reudine** adlı romanının kişisi Pigassov'a aittir. Kadınlarda mantıksal düşünme yeteneğini inkâr eden Pigassev şöyle diyordu: «Bir erkek, örneğin, iki kere iki dört etmez, beş ya da üç eder diyebilir, oysa kadın, iki kere iki bir mum eder der.»

(28) Lenin, Komünist Enternasyonal'in III. Kongresinde kabul edilen, «Komünist partilerin organik yapısı, çalışmalarının yöntemleri ve içeriği» hakkındaki tezleri kastediyor.

Bu kitap Erenler Matbaasında dizilip, Haşmet Matbaasında basılmıştır. OCAK 1976 İSTANBUL

Fiatı : 15 Lira